

METODIKA A MODEL ČINNOSTI CENTRA ORIENTÁCIE

Verzia dokumentu 1.0

November 2019

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky sociálny fond
Európsky fond
regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ
PROGRAM
ĽUDSKÉ
ZDROJE

štátny inštitút
odborného
vzdelávania

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja
v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. www.esf.gov.sk; www.minedu.sk; www.siov.sk

Národný projekt: Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP

Metodika a model činnosti Centra orientácie

Vydal: Centire s.r.o. a TRANSFER Slovensko spol. s r.o. pre Štátny inštitút odborného vzdelávania v rámci NP Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP.

Výstup odbornej činnosti v rámci aktivity 4.4.3., verzia dokumentu 1.0, Bratislava, november 2019, počet strán 112 (98,9 normostrán)

Text neprešiel jazykovou korektúrou.

Dôležitá správa pre osoby, ktoré nie sú oprávnené na prístup k tejto správe

Túto metodiku vypracovali spoločnosti **Centire s.r.o.** a **TRANSFER Slovensko spol. s r.o.** pre **Štátny inštitút odborného vzdelávania** (ďalej len „Klient“) na základe a za podmienok stanovených v Zmluve o poskytnutí služieb pre vykonanie diela „**Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP**“ zo dňa 23.07.2019 a práca bola vykonaná v súlade s pokynmi nášho Klienta, ktorý si ju objednal, na základe jeho zadania, a to výhradne v jeho prospech a pre jeho potrebu, a nemusí obsahovať všetky postupy, ktoré môžu byť považované za nevyhnutné inými osobami.

Spoločnosti Centire s.r.o. a TRANSFER Slovensko spol. s r.o. nepreberajú žiadnu zmluvnú či inú zodpovednosť a neručia za žiadne straty, škody, ani výdavky akejkoľvek povahy vzniknuté akýmkoľvek použitím tejto štúdie zo strany inej osoby.

Štátny inštitút odborného vzdelávania, Bellova 54/a, 837 63 Bratislava

Vážený pán Němec,

Túto metodiku vypracovali spoločnosti Centire s.r.o. a TRANSFER Slovensko spol. s r.o. pre Štátny inštitút odborného vzdelávania na základe a za podmienok stanovených v Zmluve o poskytnutí služieb „Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP “ (ďalej len „Zmluva“) zo dňa 23.07.2019 a jej obsah je dôverný. Táto metodika bola spracovaná za účelom zvýšenia podpory Systému duálneho vzdelávania a zvýšenia miery zapojenia jej aktérov s cieľom navýšenia počtu žiakov v duálnom systéme a za účelom zvýšenia kvality kariérovej orientácie žiakov základných škôl všeobecne.

Metodika nezohľadňuje udalosti a okolnosti, ku ktorým mohlo dôjsť po dátume odovzdania, resp. informácie, ktoré mohli byť obdržané po dátume odovzdania, ktorým je 29. november 2019. Spoločnosti Centire s.r.o. a TRANSFER Slovensko spol. s r.o. nepreberajú žiadnu zmluvnú či inú zodpovednosť a neručia za žiadne straty, škody, ani výdavky akejkoľvek povahy vzniknuté akýmkoľvek použitím tejto štúdie zo strany inej osoby.

S úctou,

.....

Centire s.r.o.

.....

TRANSFER Slovensko spol. s r.o.

Obsah

1	Manažérske zhrnutie	7
2	Východiská metodiky a modelu Centra orientácie	9
2.1	Analyzované podklady	9
2.2	Východiská v kontexte aktuálneho rozvoja kariérovej orientácie žiakov v podmienkach Slovenskej republiky	12
2.3	Východiská vyplývajúce zo zahraničných skúseností a trendov	17
2.4	Primárne ciele Centra orientácie	25
2.5	Spôsoby dosiahnutia cieľov Centra orientácie a náplň činnosti	27
2.6	Rámcovo definované technické a priestorové podmienky Centra orientácie	32
2.6.1	Priestorové členenie a vybavenie	32
2.6.2	Vybavenie IKT a prístrojmi	33
2.7	Organizačné zabezpečenie činnosti CO voči školám	33
2.8	Komplexné prvky procesu v rámci aktivít Centra orientácie	34
2.8.1	Organizačná príprava exkurzie	34
2.8.2	Realizácia exkurzie	35
2.8.3	Spracovanie výstupov za exkurziu a jej účastníkov	35
2.8.4	Interakcia so základnou školou a rodičmi/zákonnými zástupcami po aktivitách žiaka/žiačky v Centre orientácie – organizačná časť	35
2.8.5	Realizácia konzultácie s rodičmi po aktivitách žiaka v Centre orientácie	36
2.8.6	Rozvoj činnosti Centra orientácie	36
2.8.7	Proces tvorby výstupov	36
2.9	Organizačný poriadok a personálne zabezpečenie Centra orientácie	37
3	Priebeh aktivít v Centre orientácie	38
3.1	Modulárny program Centra orientácie – aktivity CO pre žiaka	39
3.1.1	Modul č.1 – PRIVÍTANIE A AKTIVÁCIA	42
3.1.2	Modul č. 2 – KARIÉROVÉ ZRKADLO 1 - DOTAZNÍK ZÁUJMOV	53
3.1.3	Modul č. 3 – KARIÉROVÉ ZRKADLO 2 – POSTUPY PRE ZÍSKANIE SPÄTNEJ VÄZBY O SCHOPNOSTIACH A ZRUČNOSTIACH	63
3.1.4	Modul č. 4 - PREPOJENIE INFORMÁCIÍ ZO ZÁŽITKOVÝCH MODULOV S KARIÉROVOU PERSPEKTÍVOU	78
3.1.5	Modul č. 5 - INFORMAČNÉ ZDROJE O TRHU PRÁCE A SÚVISIACOM VZDELÁVANÍ - KARIÉROVÝ KOMPAS	82
3.1.6	Modul č. 6 – Zhrňujúce závery	86
3.2	Vzorový program aktivít Centra orientácie - pre pilotnú fázu	90

4	Aktivity nasledujúce po návšteve Centra orientácie	91
4.1	Výstupy žiaka	91
4.2	Konzultácia s rodičmi / zákonnými zástupcami	91
4.3	Spracovanie správ CO.....	93
5	Prílohy.....	95
5.1	Organizačný poriadok Centra orientácie	95
5.2	Štruktúra personálneho zabezpečenia Centra orientácie	108
6	Zdroje	111

1 Manažérske zhrnutie

Dokument *Metodika a model činnosti Centra orientácie* (ďalej aj ako „CO“) bol spracovaný odbornými expertmi na problematiku stredného odborného školstva, systému duálneho vzdelávania, ale najmä na problematiku výchovného, kariérového poradenstva, ktorí majú tiež praktické skúsenosti s kariérovým poradenstvom, vzdelávaním mládeže, poradenstvom pri výbere ďalšieho smerovania žiaka a s tvorbou metodických dokumentov.

Cieľovou skupinou, na ktorú je zameraná činnosť Centra orientácie, sú žiaci ZŠ predovšetkým v 8. alebo 9. ročníku a ich rodičia, resp. ich zákonní zástupcovia, čomu je prispôsobené spracovanie predmetného modelu činnosti a metodiky.

Dokument *Metodika a model činnosti Centra orientácie* v súlade s požiadavkami Štátneho inštitútu pre odborné vzdelávanie obsahuje:

1. **Formulované východiská pre činnosť Centra orientácie a rozpracované spôsoby dosiahnutia primárneho cieľa** činnosti Centra orientácie, a to umožniť žiakom zorientovať sa v povolaniach a získať skúsenosť pre správnu voľbu povolania. V záujme tejto primárnej úlohy dokumentu je dodaný **detailne rozpracovaný model činnosti a najmä metodika implementácie činnosti Centra orientácie**.
2. **Rámcovo sú definované technické a priestorové podmienky** prevádzky Centra orientácie, **náplň jeho činnosti a personálne zabezpečenie jej plnenia**. Súčasťou týchto podkladov sú samostatné časti, dopĺňajúce tento dokument:
 - Organizačný poriadok Centra orientácie,
 - Štruktúra personálneho zabezpečenia (minimálne kvalifikačné predpoklady a počet pracovných pozícií), ako aj náplň pracovných činností jednotlivých pracovných pozícií v Centre orientácie.
3. **Metodika vychádza z analýzy súčasného stavu stredného odborného vzdelávania, systému duálneho vzdelávania**, ako aj z **analýzy odborného vzdelávania v krajinách** s už zavedeným systémom duálneho vzdelávania, resp. prevádzkovaným centrom orientácie alebo jeho obdoby, z **analýzy výchovného a kariérového poradenstva** a z **analýzy najnovších trendov v oblasti výchovného a kariérového poradenstva na Slovensku i v zahraničí** a možnosti ich využitia pri implementácii prvkov Centra orientácie v podmienkach Slovenska.
4. **Analýza predchádzajúca formulovaniu činnosti Centra orientácie** identifikuje najefektívnejšie informácie a aktivity podporujúce vytvorenie predpokladov pre kariérovú orientáciu a rozhodovanie žiakov.
5. **Vypracované dotazníky a formuláre slúžiace na spätnú väzbu** o činnosti Centra orientácie sú súčasťou samostatného výstupu, dopĺňajúceho tento dokument.

Cieľom modelu a metodiky Centra orientácie je:

- pozicionovať činnosti Centra orientácie v priestore aktivít a subjektov pôsobiacich v oblasti kariérovej orientácie a poradenstva pre žiakov základných škôl,
- vytvoriť ucelený metodologický koncept a modulárne usporiadaný systém činnosti Centra orientácie tak, aby v časovo a priestorovo sústredenej forme poskytlo zásadnú pridanú hodnotu v procese kariérovej orientácie žiakov a komplementárne aj podporu ich rozhodovaniu o kariérovom smerovaní s účasťou rodičov,
- špecifikovať systém činnosti a konkrétne postupy v takej miere, aby bolo možné zahájiť pilotnú implementáciu činnosti Centra orientácie, vrátane definovania predpokladov pre činnosť Centra orientácie (personálnych, organizačných, priestorových, technických atď.).

Predložený dokument tieto ciele napĺňa a vytvára predpoklady pre zahájenie pilotnej prevádzky Centra orientácie v Nitre po stránke metodologickej.

Predložený dokument má spolu 95 strán, resp. 82 normostrán A4, bez príloh a samostatných dopĺňujúcich častí.

2 Východiská metodiky a modelu Centra orientácie

Metodika a model činnosti Centra orientácie nadväzuje na komplexný súbor východísk, ktoré vstúpili tak do analytických prác, predchádzajúcich jej koncipovaniu ako aj do samotného spracovania cieľov, modelu činnosti Centra orientácie (vrátane procesov), konkrétnych súčastí metodiky a konkrétnych postupov v činnosti Centra orientácie.

Metodika a model činnosti Centra orientácie musia byť tiež zasadené do kontextu aktuálnej situácie v oblasti kariérového poradenstva a orientácie žiakov. K tomu patrí tak reflexia inšpiratívnych skúseností zo zahraničia, ako aj reflexia inštitucionálneho a tematicky relevantného prostredia aktérov vplývajúcich na kariérové smerovanie cieľového segmentu mládeže u nás.

2.1 Analyzované podklady

Považujeme sa potrebné zdôrazniť najmä nasledovné východiskové podklady, ktoré sme zahrnuli do prípravy metodiky a modelu Centra orientácie:

- Vyhodnotenie poznatkov relevantných expertov na problematiku stredného odborného školstva, systému duálneho vzdelávania, ale najmä na problematiku výchovného, kariérového poradenstva s praktickými skúsenosťami s kariérovým poradenstvom, vzdelávaním mládeže, poradenstvom pri výbere ďalšieho smerovania žiaka a s tvorbou metodických dokumentov.
- Oboznámenie sa so všetkými relevantnými dokumentmi národných projektov, ktorých je Centrum orientácie súčasťou a na ktoré nadväzuje.
- Zahrnutie analýzy súčasného stavu stredného odborného vzdelávania, systému duálneho vzdelávania.
- Analýza odborného vzdelávania v krajinách s už zavedeným systémom duálneho vzdelávania, resp. prevádzkovaným centrom orientácie alebo jeho obdoby.
- Analýza výchovného a kariérového poradenstva a analýza najnovších trendov v oblasti výchovného a kariérového poradenstva na Slovensku i v zahraničí a možnosti ich využitia pri implementácii prvkov Centra orientácie v podmienkach Slovenska.
- Ustanovenia zodpovedajúcich platných právnych noriem a obsahy aktuálne platných manuálov a dokumentov týkajúcich sa SDV vytvorených v rámci aktivít Národného projektu Rozvoj stredného odborného vzdelávania, najmä dokumentu „Systém duálneho vzdelávania - Manuál pre zamestnávateľa, strednú odbornú školu a zriaďovateľa školy“, vypracovaných normatífov technicko - prevádzkového zabezpečenia praktickej časti vzdelávania, vzorových učebných plánov a osnov pre vybrané študijné a učebné odbory a ďalších dokumentov spracovaných aplikovaním ustanovení zákona o duálnom vzdelávaní

a ďalších relevantných legislatívnych dokumentov (uvádzame zákony v znení zo zadania NP – vid' tiež Zmluva s dodávateľom ŠIOV – Centire, 2019¹, tieto zákony mohli byť v čase novelizované:

- zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
 - zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
 - vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 64/2015 Z. z. o sústave odborov vzdelávania a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania.
- Manuál systému duálneho vzdelávania pre zamestnávateľa, strednú odbornú školu a zriaďovateľa školy (výstup národného projektu Rozvoj stredného odborného vzdelávania - http://www.dualnysystem.sk/Dokumenty/Ziak/07_12_2016/07_system_dualneho_vzdelavania_manual.pdf).
- Analýza odborných podkladov, ktorá pomohla identifikovať najefektívnejšie informácie a prezentácie podporujúce vytvorenie plastického obrazu o jednotlivých odvetviach hospodárstva a súvisiacich povolaniach za účelom orientácie žiaka. Výstupy tejto analýzy podporujú:
- orientáciu žiaka v oblasti testovacích a sebareflexných metodík súvisiacich s kariérovou orientáciou a prípravou na prijímacie pohovory pre vyšší stupeň školy, resp. u zamestnávateľa, ktorý participuje na vyššom stupni vzdelávania a v budúcnosti bude potenciálne prijímať žiaka do zamestnania,
 - zoznámenie so spôsobmi identifikácie silných a slabých stránok žiaka a identifikácie oblastí záujmov s prepojením na ich uplatnenie v kariére,
 - sprostredkovanie a potenciál ďalšej výmeny informácií medzi žiakom a potenciálnym zamestnávateľom,
 - indikujú pre žiaka možnosti poskytovať cielených foriem prípravy a tréningov súvisiacich s jeho kariérovou orientáciou.

Významnou súčasťou východísk spracovania modelu a metodiky Centra orientácie je popis služieb a úloh Centra orientácie, spracovaný Štátnym inštitútom pre odborné vzdelávanie ako súčasť podkladov pre dodávateľa služby. Centrum orientácie je tu charakterizované ako „*podporný nástroj pre správne rozhodnutie žiaka základnej školy k smerovaniu pre správne povolanie, rozširuje mu obzor v jednotlivých povolaniach a identifikuje jeho predpoklady pre dané povolanie*“ (Zmluva s dodávateľom ŠIOV – Centire, 2019¹).

Pre Centrum orientácie sú v rovnakom dokumente identifikované nasledovné úlohy, ktoré konkretizujú tak očakávané formy práce, ako aj víziu aktivít, do ktorých naplnenia by sa Centrum orientácie malo postupne profilovať:

„Centrum orientácie plní nasledovné úlohy:

- formou individuálnych rozhovorov so žiakom ohľadom voľby povolania,
- formou poskytovania komplexných informácií o povolaniach za účelom orientácie žiaka,
- tréningom a prípravou na prijímacie pohovory u zamestnávateľa,
- testami orientácie žiakov v oblasti záujmu, silných a slabých stránok žiaka,
- poskytovaním informácií pre verejnosť a propagáciu povolání,
- sprostredkovania možnosti absolvovania stáží, dní vyskúšania povolania priamo u zamestnávateľa,
- formou prezentácií odvetví,
- sprostredkovaním informácií medzi žiakom a zamestnávateľom,
- podporou zamestnávateľa pri výbere žiaka,
- skupinovými návštevami tried ZŠ.“

Ešte viac konkretizovaným východiskom v zmysle vyššie uvedeného a citovaného dokumentu je ilustratívne popísaná praktická činnosť v Centre orientácie. Opäť citujeme:

„Konkrétnu podobu činnosti Centra orientácie naplňa profesionálny moderátor (lektorské skúsenosti, skúsenosti v oblasti pedagogiky, resp. psychológie, prax v súkromnom sektore), ktorý preberie celú triedu a prevedie ju plánovaným procesom orientácie. Na úvod žiakom predstaví svet povolání, informácie, ktoré sa v tento deň o sebe dozvedia, priebeh dňa a jednotlivé podklady, s ktorými budú môcť počas dňa pracovať. Po úvodnej výmene základných informácií sa žiaci prostredníctvom softvéru individuálne oboznámia so svojimi záujmami a preferenciami ohľadom budúceho povolania, na čo ich toto softvérové prostredie intuitívne navádza. Po získaní individuálnych informácií o záujme žiaka prostredníctvom softvéru a jeho výstupe postupuje žiak podľa výsledku pod vedením moderátora k informačným materiálom ohľadom konkrétnych povolání. V centre sa nachádza informačný prehľad o všetkých povolaniach, ktoré sú preferované na trhu práce. Žiak tak môže s pomocou moderátora vyhľadať alternatívy povolání a nájsť niečo, čo ho skutočne zaujme. Počas celého dňa plní moderátor úlohu konzultanta pre všetkých zúčastnených žiakov a pútavým spôsobom sa snaží podať ďalšie dostupné informácie o určitom povolaní a zamestnávateľoch, ktorí tento typ povolania potrebujú. Na záver moderátor informuje žiakov, že ich rodičia dostanú poštou základnú informáciu o zisteniach z tohto dňa, tzn. výstup zo softvéru na zisťovanie záujmu žiaka. Na základe tejto informácie si rodičia môžu dohodnúť individuálny termín s moderátorom, ktorý im podá spätnú väzbu na prejavovaný záujem žiaka a poskytne im ďalšie relevantné informácie o povolani, školách, zamestnávateľoch, atď. Výsledkom tohto procesu je žiak a prípadne aj rodič (ak prejaví záujem), zorientovaný v možnostiach budúceho povolania žiaka, vo všetkých dostupných informáciách o vzdelávacej ceste a nasmerovaní žiaka napr. na konkrétneho zamestnávateľa, aby si prípadne mohol ísť pozrieť prevádzku, formu zapojenia zamestnávateľa v SDV, atď. Žiak aj rodič po absolvovaní takéhoto procesu odchádza s relevantnými informáciami, ktoré by nebol schopný v takejto kvalite a s presným zameraním na záujem žiaka získať efektívnejším a zážitkovejším spôsobom.“

Očakávané formy práce Centra orientácie počas trvania národného projektu sú najmä:

- exkurzie skupín žiakov do Centra orientácie,
- individuálne konzultácie v Centre orientácie pre zákonných zástupcov žiakov základných škôl a žiakov základných škôl,
- oslovenie základných škôl v spádovej oblasti Centra orientácie formou letákov za účelom propagácie Centra orientácia,
- oslovenie zákonných zástupcov žiakov základných škôl formou letákov za účelom propagácie Centra orientácia, ako aj poskytnutia služieb Centra orientácie,
- stretnutia za účasti pedagogických zamestnancov a/alebo zákonných zástupcov žiakov základných škôl za účelom propagácie činnosti Centra orientácie, ako aj systému duálneho vzdelávania.

Cieľovou skupinou, na ktorú je zameraná tvorba metodiky a modelu Centra orientácie a následne aj cieľovou skupinou aktivít Centra orientácie počas trvania národného projektu, sú žiaci základných škôl v Slovenskej republike (špecificky potom v regióne Nitra, kde pilotné Centrum orientácie vzniká) predovšetkým v 8. alebo 9. ročníku a ich rodičia, resp. ich zákonní zástupcovia.

Všetky vyššie uvedené podklady a východiská sme analyzovali a využili sme ich ako východiská pre víziu popísanie rámcového konceptu činnosti Centra orientácie. Tento koncept je potrebné postupnými krokmi implementovať a verifikovať aplikovateľnosť jednotlivých súčastí vízie.

Reálnu činnosť Centra orientácie potom definuje (opäť v zmysle rovnakého, už spomínaného dokumentu) Metodika a model činnosti Centra orientácie a jej následné optimalizácie na základe postupu v implementácii aktivít Centra orientácie. Prvú, komplexnú verziu metodiky a modelu Centra orientácie predstavujeme v nasledovnom texte tohto dokumentu. Ešte predtým však zhrnieme ďalšie koncepčné východiská uplatneného prístupu.

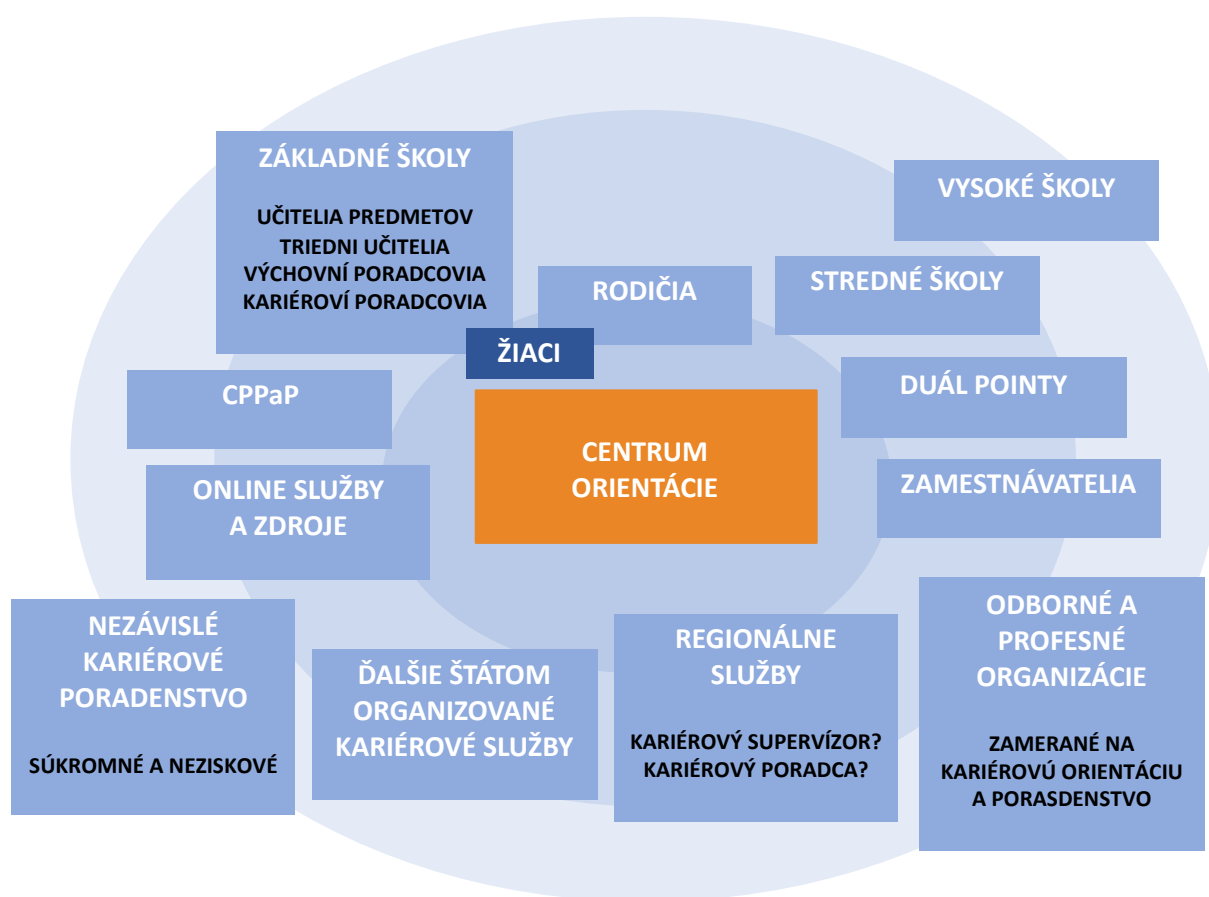
2.2 Východiská v kontexte aktuálneho rozvoja kariérovej orientácie žiakov v podmienkach Slovenskej republiky

Pre definovanie východísk v kontexte aktuálneho rozvoja kariérovej orientácie žiakov v podmienkach Slovenskej republiky využívame nami spracované podklady zo Správy o návrhoch ďalšieho pôsobenia Centra orientácie².

Celospoločenské povedomie o rastúcom význame kvality vzdelávania a jej nedostatkoch, ktoré sa premieta do aktivizácie decíznej sféry, politických zoskupení, odborných fór a organizácií i neziskového sektora, bezprostredne ovplyvňuje aj zvyšujúcu sa citlivosť spoločnosti voči téme kariérovej orientácie a kariérového poradenstva. O to viac, že miera uplatniteľnosti absolventov škôl na trhu práce je problémom dotýkajúcim sa bytostne nielen samotných detí, mládeže a ich rodín, ale aj zamestnávateľov, ktorí indikujú nedostatočný súlad tak výstupov vzdelávania voči potrebám trhu práce, ako aj zastúpenie v úrovni a druhu kvalifikácií absolventov škôl na trh práce prichádzajúcich. Kariérová orientácia je preto významnou témou regionálneho školstva aj vyššieho vzdelávania na inštitucionálnej úrovni, rovnako ako je aj témou systému poradenstva, podpory a sprevádzania mladých ľudí so školstvom viac či menej prepojeným.

Aktivity Centra orientácie, musia nadviazať efektívne a zmysluplne na doteraz existujúce pokrytie služieb a výkonov v predmetnej oblasti a musia tiež jasne pozicionovať Centrum orientácie na mape aktivít a služieb kariérovej orientácie v Slovenskej republike. Z tohto dôvodu považujeme zhrnutie aktivít týkajúcich sa užšie (špecificky) či kontextovo (v širšom ponímaní) poslania a funkcií Centra orientácie, tak, ako boli spracované v tejto správe o návrhoch ďalšieho pôsobenia Centra orientácie z perspektívy roku 2018, za veľmi významné. Vytvorila sa tým veľmi solídna báza pre rozvojové impulzy, ktoré by Centrum orientácie malo priniesť. Samozrejme, aj po zohľadnení ďalších vstupov, spracovaných z perspektívy legislatívnych, finančných, administratívnych a výskumných východísk, reflektujúcich spätnú väzbu na doterajšie aktivity v priestore kariérovej orientácie, relevantné pre rozvoj Centra orientácie³.

Nasledovná schéma ilustruje priestor kariérového poradenstva a orientácie, v ktorom je potrebné Centrum orientácie ukotviť.

Systém kariérovej orientácie by mal byť dostupný každému dieťaťu, žiakovi a študentovi a jeho najbližšiemu sociálnemu okoliu v rôznych vývinových etapách a životných situáciách tak, aby zvýšil jeho šance na plnohodnotnú kariérovú orientáciu s primeranou mierou informovanosti o vývojových trendoch na trhu práce a v odbornostiach či spoločenských a ekonomických sférach jeho záujmu. Mal by byť previazaný na školský edukačný systém, systém inštitucionalizovaného poradenstva a tiež otvorený systémom vytvoreným ďalšími partnermi participujúcimi na plnohodnotnej kariérovej orientácii.

Kariérová orientácia ako systém a jeho inštitucionálne a procesné ukotvenie tiež musí zodpovedať všeobecne platným právnym predpisom a ďalším normám, regulujúcim výchovu, vzdelávanie, prístup k osobným údajom a pod.

Organizáciu a realizáciu kariérovej orientácie, resp. služieb v rámci nej poskytovaných, nemožno v aktuálne existujúcej podobe popísať ako ucelený systém. Prejavuje sa to v pôsobení inštitúcií v tomto priestore, kde sme vytvorili aj touto správou rozsiahly podklad pre vytvorenie štruktúrovanej mapy, tento priestor popisujúcej. Rovnako sa to prejavuje v divergentných, ale často aj v prekrývajúcich sa cieľoch a postupoch aktivít, v pomerne často sa opakujúcich zisteniach prieskumov aj záveroch z projektov a aktivít.

Napriek tomu je zo zamerania projektov a aktivít realizovaných v uplynulom období a prebiehajúcich aj v súčasnosti evidentné, že systém kariérovej orientácie a/alebo poradenstva je ambicióznou víziou niekoľkých, vysoko relevantných inštitúcií, organizácií a skupín expertov. Významnou mierou k tvorbe systému samozrejme prispievajú legislatívne zmeny implementované v roku 2019, ktoré iniciovalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu (viď tiež samostatný materiál Centra orientácie k legislatívnym a právnym otázkam²).

Významné projekty a aktivity v priebehu popísaného obdobia postupne formovali priestor pôvodne definovaný najmä ako výchovné poradenstvo a psychologické poradenstvo, prípadne ako problematika výberu povolania pre žiakov v regionálnom školstve smerom k rozširovaniu prvkov kariérovej orientácie, smerovania a poradenstva. Dialo sa tak jednak v zmysle stále intenzívnejšieho profilovania kariérového poradenstva ako špecifickej role a špecifického procesu, často vo väzbe na potrebu prepájať orientáciu s reálnymi potrebami trhu práce a jeho vývojom a jednak v zmysle komplexného chápania kariérovej orientácie ako procesu prepájajúceho celý rad aktérov, inštitúcií a postupov.

Z popisu projektov a aktivít popísaných v predchádzajúcich dokumentoch národného projektu (napr. Správa o vyhodnotení implementácie Centra orientácie za rok 2018⁴) je tiež zrejmé, že napriek ich početnosti boli dopady na reálne skvalitnenie kariérovej orientácie nie priamo úmerné vynaloženému úsiliu, čo možno pripísať aj absentujúcej systematickosti a koordinácii. Na druhej strane vzniklo v projektoch a v aktivitách v popísanom období veľké množstvo výstupov a podnetov, ktoré bude môcť Centrum orientácie pre svoj rozvoj využiť. V neposlednom rade aj z projektov realizovaných priamo na Štátnom inštitúte odborného vzdelávania, v ktorého gescii je zriadenie Centra orientácie v jeho pilotnej forme.

Ak by sme mali zhrnúť vplyv vyššie spomenutých aktivít a stav riešenia predmetnej problematiky, môžeme načrtnúť nasledujúce body:

- Vznikla intenzívna diskusia o roli a vzťahu výchovného poradenstva, psychologického a školsko-psychologického poradenstva a kariérneho poradenstva.
- Veľmi intenzívne je komunikovaná a spracovávaná téma kariérovej orientácie vo väzbe na vývoj trhu práce a jeho potreby.
- Táto diskusia smeruje k riešeniu, ktoré špecifikuje rolu kariérového poradenstva ako samostatnej, aj keď s ostatnými vyššie uvedenými činnosťami komplementárnej a prepojenej expertnej činnosti.
- Vzniká potreba ujasnenia kvalifikačných požiadaviek aj kritérií kvality pre kariérové poradenstvo.
- Formujú sa viaceré zoskupenia profesionálov zameraných na kariérové poradenstvo – na rôznych platformách.
- Zamestnávateľské organizácie a ich združenia sa výrazne angažujú v téme kariérového poradenstva, motivované nesúlalom kvalifikácií a kompetencií absolventov škôl vzhľadom k potrebám trhu práce.
- Kapacita riešiť problematiku kariérového poradenstva sa javí priamo na základných školách obmedzená v dôsledku vyťaženia inými úlohami a poddimenzovanou kapacitou interného personálu ako aj podporných inštitúcií (napr. CPPPaP) venovať sa kritickej mase žiakov vo vyššej časovej dotácii, kontinuálne počas ich dozrievania v otázkach kariérovej orientácie pred ukončením základnej školskej dochádzky. Rovnako zdroje informácií pre pedagógov, odborných pracovníkov a ďalších profesionálov čo sa týka vývoja na trhu práce a v konkrétnych sektoroch a povolaniach/profesiách sú obmedzené.
- Vymedzenie kompetencií v regionálnom školstve a v organizáciách riadených ministerstvami, štátnou správou a samosprávou na rôznych úrovniach často výrazne komplikujú efektívne zameranie na poskytnutie komplexných a jednoznačne na žiaka a jeho potreby orientovaných služieb, príležitostí a podpory v riešenej problematike. Výraznou potrebou do budúcnosti je zjednodušenie a otvorenie možností viacstrannej podpory žiaka.

Požiadavky pre systémové riešenie (z časti definované aj v rámci aktivít národného projektu, ktorého je Centrum orientácie súčasťou), identifikujú potom nasledujúce oblasti:

- Súčinnosť aktérov podporujúcich a sprevádzajúcich žiaka v kariérovom profilovaní, orientovaní, smerovaní a rozhodovaní.
- Potreba informovanosti žiaka a jeho sociálneho okolia o kariérových príležitostiach a dráhach.

- Potreba zážitkov a skúsenosti ako nevyhnutného predpokladu formovania realistickejších očakávaní a ambícií.
- Potreba podpory žiaka pri sebareflexii, tvorbe sebaobrazu vzťahovaného ku kariérovým príležitostiam a dráham – vrátane záujmov, individuálnych a (aj) osobnostných charakteristík, znalostí, zručností, návykov a postojov.
- Profesionálna práca a podpora žiaka v priestore rôznorodých vplyvov na jeho rozhodovanie v rôznych štádiách jeho vývinu.
- Inštitucionálny súlad, a nie konkurencia v priestore podpory žiaka v profesionálnej orientácii – od funkcií základnej školy a rodičov, cez funkcie špecializovaných pracovísk a organizácií, zamestnávateľských organizácií, neziskových organizácií, až po funkcie rezortných ministerstiev a nimi riadených inštitúcií.

V sumáre môže byť udržateľné systémové riešenie len také, ktoré zostane zamerané prioritne na benefit pre žiaka a súčasne otvorené najrôznejším prispievateľom do procesu kariérovej orientácie.

Najvýznamnejší aktéri v riešenej problematike sú:

- Sústava škôl a školských zariadení, najmä sieť základných a stredných škôl v SR
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- Samosprávne orgány – obce a VÚC
- Zamestnávatelia – najmä významné firmy a reprezentatívne organizácie zamestnávateľov
- Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
- Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
- Štátny inštitút odborného vzdelávania
- Profesionálne združenia pre kariérové poradenstvo – a súvisiace odborné združenia
- Neziskové organizácie angažované v inovatívnom riešení podporných aktivít kariérového poradenstva

Realizácia aktivít formujúcich Centrum orientácie a s týmto formovaním súvisiacich, by mohla účelne nadviazať na tu načrtnutý stav, pomôcť eliminovať niektoré nedostatky a vytvoriť prvok systému kariérového poradenstva a orientácie, ktorý v doterajšej mape tohto priestoru chýba.

Vyššie uvedené kontextuálne vymedzenie priestoru kariérovej orientácie pokladáme za kľúčové pre formulovanie dosiahnuteľných cieľov a prostriedkov ich naplnenia v rámci Centra orientácie.

2.3 Východiská vyplývajúce zo zahraničných skúseností a trendov

Aktéri participujúci na identifikácii vhodných modelov pre získanie know-how v oblasti kariérovej orientácie a špecificky pre koncept Centra orientácie vychádzajú najmä zo skúseností krajín, kde sa darí systematicky prepájať vzdelávacie dráhy žiakov a študentov s potrebami spoločenského a ekonomického rozvoja krajín. V neposlednom rade s ohľadom na ich konkurencieschopnosť v medzinárodnej súťaži a s tým súvisiacu diferenciaciu foriem, stupňov a inštitúcií vzdelávania.

V slovenských podmienkach sa skúsenosťami najmä nemecky hovoriacich krajín inšpiroval rozvoj Duálneho systému a z neho vyplynul tiež zámer širokoplošne akcelerovať prístup k podporným službám v kariérovej orientácii žiakov. Jednou z osvedčených foriem sú práve centrá orientácie, ktoré vo viacerých formách a pod rôznymi názvami, nachádzajú úspešnú aplikáciu v Nemecku, Švajčiarsku či Rakúsku. V rámci odbornej spolupráce expertného tímu pripravujúceho podklady pre definovanie modelu a metodiky Centra orientácie s rakúskym Institut für Bildungsforschung der Wirtschaft (ibw) sme zhrnuli relevantné východiská nasledovne.

Koncepčne je potrebné pri popise činnosti centier orientácie definovať porozumenie pojmom „kariérové poradenstvo“ a „kariérová orientácia“.

Pri použití pojmov „kariéra“, kariérové je vhodné vnímať pri využití zahraničných zdrojov ich širší význam, ktorý zahŕňa prístupy k informáciám, profesijnej orientácii a poradenstvu, ktoré sa týkajú povolania a/alebo vzdelávania. V Rakúsku, odkiaľ budeme čerpať podstatnú časť podkladov, sa však napríklad pre rozsah služieb v predmetnej oblasti používajú rôzne pojmy. Školská orientácia sa často vzťahuje na odbornú orientáciu alebo čoraz častejšie na informácie, poradenstvo a orientáciu v oblasti vzdelávania a aj práce. V mimoškolskom poradenstve sa používajú často pomenovania ako kariérové poradenstvo, centrum informácií o zamestnaní, talentové centrum, centrum kariérového poradenstva a podobne. Avšak napríklad vo Švajčiarsku sa poradenstvo v oblasti nachádzania vzdelávacej cesty a kariérové poradenstvo často zahŕňajú pod pojem „cesta/dráha“ alebo „profesionálna cesta/dráha“ (preto existujú názvy ako „Laufbahnberatung“ či „Laufbahnzentrum“).

Vrátiac sa k Rakúsku, pojmy „informácie, poradenstvo a orientácia v oblasti vzdelávania a práce“ (IBOBB) boli zavedené aj do koncipovania stratégie celoživotného poradenstva s cieľom pokryť komplexnosť témy (pozri BMBWF, 2019⁵). Aj keď sa tieto pojmy používajú predovšetkým v kontexte školského vzdelávania a odbornej orientácie, významom presahujú tento školský kontext a vzťahujú sa na celý proces kariérového poradenstva, nezávisle od veku a cieľovej skupiny.

Služby poskytované v centrách orientácie obsahujú typicky tieto oblasti:

- Informácie
- Orientácia
- Poradenstvo

Informácie

V rámci činnosti centier sú poskytované informácie o povolaniach a vzdelávaní - poskytovanie aktuálnych informácií a/alebo poskytovanie informačných materiálov, či produkcia a spravovanie informačných médií, a to aj s možnosťou vyhľadávania informácií.

Informácie o povolaniach a možnostiach vzdelávania zahŕňajú:

- poskytovanie informačných materiálov, ktoré môžu žiaci použiť,
- poskytovanie informácií priamo konzultantmi.

Informácie o povolaniach a možnostiach vzdelávania zahŕňajú osobné, písomné (vrátane e-mailov), telefonické alebo mediálne informácie (tlačené letáky a informačné brožúry, webové stránky, videá, multimediálne služby, aplikácie, atď.) Tiež informácie o povolaniach/profesiách a možnostiach vzdelávania.

Informácie sa môžu poskytovať jednotlivcom ako aj skupinám (napr. školským triedam) všetkých vekových skupín.

Informácie o povolaniach a možnostiach vzdelávania zahŕňajú (napríklad):

- svet práce, svet povolání, pracovné možnosti, zamestnanosť (vývoj, zmeny),
- štruktúrovanie sveta práce a profesií: profesijné skupiny, pracovné oblasti,
- pracovné príležitosti, popis a požiadavky na výkon jednotlivých povolání,
- možnosti vzdelávania a ďalšej profesijnej prípravy: prístup, predpoklady, priepustnosť, nadväzujúce možnosti vzdelávania
 - v rámci toho aj obsah, časová náročnosť, poskytovatelia, adresy, podmienky, atď.,
- typy pri výbere povolania, hľadanie zamestnania, ako riešiť žiadosť/uchádzanie sa o zamestnanie,
- voľné pracovné miesta,
- ponuky a poskytovatelia ďalších informácií o povolaniach a možnostiach vzdelávania, kariérové poradenstvo a poradenstvo vo vzdelávaní a iné.

Orientácia

Zatiaľ čo informácie sa typicky týkajú predovšetkým ich odovzdávania alebo samostatného vyhľadávania, orientácia v kontexte profesijnom a vzdelávacom sa týka predovšetkým škôl. Napríklad v Rakúsku sa jeden predmet v rámci výuky na druhom stupni nazýva „profesijná orientácia“.

„Orientácia“ je v tomto kontexte súbor pedagogických opatrení, ktoré rôznymi spôsobmi, procesmi, rôznymi metódami kombinujú využitie:

- diagnostických postupov pre reflexiu individuálnych fyzických, kognitívnych a ďalších predpokladov pre vzdelávanie a výber povolania s
- informáciami a prehľadom príležitostí na odbornú, profesijnú, študijnú prípravu a prístup ku kariére.

Orientácia slúži na posilnenie cieleného vnímania údajov, faktov a vývoja relevantných, pre rozhodovanie dôležitých poznatkov a ich interpretácie s ohľadom na individuálne životné plány. Vedie optimálne k premýšľaniu o alternatívach a k schopnosti zvažovať rozhodnutia o výbere vzdelania a povolania v pomerne širokom kontexte faktorov, ktoré na rozhodovanie majú vplyv. Kariérová orientácia sa musí začať dostatočne skoro pred rozhodovaním o nastúpení ďalšieho stupňa vzdelávacej dráhy a musí byť primeraná veku. Musí ju vykonávať príslušne vyškolený pedagogický alebo iný odborný personál.“⁶

Cieľom procesu kariérovej orientácie je predovšetkým poskytnúť mladým ľuďom (žiakom) príležitosť systematicky a včasne:

- rozpoznať, vyskúšať a (ďalej) rozvíjať svoje záujmy, silné stránky a efektívnu sebarealizáciu,
- spoznať a preskúmať svet práce a zamestnanosti v ich rozmanitosti, získať vedomosti o trhu práce (vrátane jeho zmien a rozvoja) a preskúmať systémy a príležitosti vzdelávania, študijnej a odbornej prípravy,
- účelne sa pripraviť na prechod do ďalšieho stupňa prípravy/vzdelávania a v rámci toho tiež realisticky vyhodnotiť osobné možnosti,
- využiť dostupné podporné mechanizmy a subjekty pre získavanie informácií a vlastnú orientáciu.

Poradenstvo

Koncept poradenstva vždy zahŕňa osobný aspekt a na rozdiel od samotného zverejnenia informácií zohľadňuje individualitu či osobnosť človeka, ktorý žiada radu. Osobná situácia a sociálne prostredie klientov (tu: dospelávajúci / žiaci), ich túžby, nápady, záujmy a náklonnosti, schopnosti, zručnosti, a celkový potenciál sú reflektované na báze rozhovoru o hlbších témach ich života, prípravy, kariérnych plánov, preferovaných životných štýlov a podobne. Témy ako ambície, sebarealizácia, motivácia, potenciál sú diskutované a v záujme hlbšieho pochopenia kriticky spochybňované.

Konzultant a klient sa snažia spoločne odvodiť rozvojovú, vzdelávaciu a odbornú cestu, pričom zohľadňujú vývoj na trhu práce a trendy tento vývoj ovplyvňujúce. Klienti sú podporovaní v takom ďalšom vzdelávacom a rozhodovacom procese, ktorý im umožní aktívne a autonómne sa venovať vzdelávacej a kariérnej ceste, o ktorú majú záujem a pre ktorú majú predpoklady.

Poradenský proces je čoraz viac podporovaný systematickým a štruktúrovaným meraním záujmov, schopností a zručností prostredníctvom zostavovania rôznych profilov. Od indikatívnych záujmových profilov a/alebo identifikácie rôznych druhov talentu/potenciálu až po diagnostické testy osobnosti, záujmov, vedomostí, schopností a zručností. Použitie diagnostických testov však vždy vyžaduje psychologickú kvalifikáciu konzultantov.

Poradenstvo v profesijnej/kariérovej orientácii a vzdelávaní je vždy:

a) Procesné, t.j. pozostáva z niekoľkých fáz zhromažďovania, výmeny a spracovávaní informácií; bez ohľadu na to, či sa konzultačný proces uskutoční len raz, alebo sa opakuje.

b) Zamerané na žiaka a jeho individualitu, t.j. dôraz sa kladie na žiaka, ktorý potrebuje poradiť a na jeho konkrétnu situáciu, v tomto zmysle je poradenstvo individuálne, čo však nevylučuje používanie štandardizovaných postupov.

c) Interaktívne, t.j. na rozdiel od informácií, poradenstvo či konzultácie vždy znamenajú vzájomnú interakciu, pri ktorej sa kladie dôraz na spoločnú prácu vedúcu k podpore rozhodovacieho procesu, dosiahnutiu cieľov alebo nastaveniu ďalších postupov a krokov.

d) Aktivizujúce, t.j. poradenstvo a koučing v oblasti profesijnej orientácie a vzdelávania podporuje a motivuje žiakov v ich vlastných aktivitách.

Kariérové poradenstvo má okrem funkcie individuálnej orientácie a plánovania kariéry aj dôležité sociálne a ekonomické funkcie.

V súhrne je možné definovať nasledujúce celkové (spoločensko-politické) funkcie a ciele kariérového poradenstva všeobecne a najmä pri využití centier orientácie:

- Podpora ľudí, najmä mladých ľudí, pri výbere vhodného výcviku a povolání orientovaných na budúcnosť - podľa ich preferencií, záujmov, schopností a potenciálu.
- Zabezpečiť alebo uľahčiť úspešnú integráciu mladých ľudí do vzdelávania a zamestnania.
- Prispievanie k sociálnej stabilite podporou efektívneho sociálneho začlenenia skupín ohrozených vylúčením (znevýhodnení mladí ľudia, nezamestnaní, atď.).
- Prispievanie k ochrane lokálneho trhu práce a regionálneho potenciálu prostredníctvom zapojenia vhodných ľudí do vhodného vzdelávania a povolania prostredníctvom neutrálneho a komplexného poradenstva, pričom sa zohľadnia príležitosti a vývoj na trhu práce, a teda vhodný segment trhu práce, hospodárstva a konkrétne možnosti v organizáciách/podnikoch. K dispozícii budú uchádzači s požadovanými odbornými profilmi, kompetenciami.

Najmä z poslednej uvedenej funkcie možno odvodiť ústredný argument, prečo sa zamestnávateľské inštitúcie/organizácie (v Rakúsku najmä hospodárska komora - WKO) angažujú v kariérovej orientácii. Je v priamom záujme spoločností a ich záujmových skupín, aby prispeli k úspešnej kariérovej orientácii s cieľom poskytnúť trhu práce a podnikom vhodných a motivovaných zamestnancov. Musí sa zabezpečiť, aby tento cieľ bol sprevádzaný osobnými záujmami a sklonmi tých, ktorí hľadajú radu (mladí ľudia) a poskytoval neutrálne informácie o všetkých možnostiach študijnej a odbornej prípravy pre povolania. Talentové centrá či centrá orientácie, ktoré sú blízke hospodárskym subjektom, môžu tiež sebavedomo deklarovať, že sú schopné informovať - v niektorých prípadoch lepšie ako školy - o vývoji a trendoch na trhu práce a o potrebách spoločností, organizácií, podnikov, pretože sú týmto podnikom „blízko“.

Zároveň sa menia prístupy a možnosti poradenstva a orientácie, najmä prostredníctvom nových digitálnych možností, ale aj prostredníctvom sociálnych a štrukturálnych zmien (nové modely života a práce, demografický vývoj, urbanizácia, atď.). „Spolu so zmenami v pracovnom a profesionálnom svete prebiehajú akcelarované zmeny aj vo formátoch informácií, poradenstve a orientácii na vzdelávanie a prácu (IBOBB). Stále viac (a nielen mladých) ľudí využíva internet a sociálne médiá na skúmanie pracovných a vzdelávacích príležitostí. Prostredníctvom sociálnych sietí, portálov práce, diskusných fór alebo iných online služieb žiadajú rôznych podporovateľov, blízke osoby, ale predovšetkým kolegov o radu. Tradičné externé ponuky podpory v školskej orientácii, poradenských centrách a individuálnom poradenstve sa čoraz viac dopĺňajú a rozširujú o autoregulované vstupy (ovládané samotným subjektom, ktorý hľadá poradenstvo a informácie). Online nástroje sú dnes nevyhnutnými nástrojmi pri príprave, monitorovaní a implementácii orientačných ponúk a aplikačných procesov. Z toho profitujú aj tí, ktorí poskytujú informácie a rady, ako poradcovia a učitelia.“⁷

Expert z Rakúska zdôrazňuje, že ponuky talentových centier sa musia vyvíjať (napríklad pri využívaní moderných technológií) prostredníctvom týchto nových alebo zmenených možností a prístupov, ale v žiadnom prípade sa nesmú stať a nestanú zastaranými. Dá sa očakávať, že potreba konzultácií sa ešte zvýši v dôsledku skutočnosti, že veľa mladých ľudí nedokáže samostatne zvládnuť komplexnosť rôznych ponúk a informácií. Tu môžu získať na hodnote a význame najmä talentové centrá s ich odbornými znalosťami a blízkosťou k hospodárstvu.

Argumenty o nevyhnutnosti vzniku centier orientácie s externou ponukou služieb kariérovej orientácie a poradenstva – nad rámec ponúk škôl:

- Informácie o rozmanitosti povolání a možnostiach študijnej a odbornej prípravy si vyžadujú odborné know-how, ktoré učitelia a školskí poradcovia nie vždy dokážu pokryť.
- Školy, učitelia a školskí poradcovia čiastočne nemajú priamy prístup k základným informáciám o trhu práce a podnikoch. Majú limitovaný čas a zdroje pre riešenie tejto problematiky. S hospodárskymi subjektmi prepojené/kooperujúce poradenské centrá môžu vďaka svojej blízkosti k týmto spoločnostiam vytvoriť ďalšiu pridanú hodnotu.
- Konkrétne môžu v spolupráci so spoločnosťami a zväzmi či komorami poskytovať také informácie, ktoré sú pre školy (najmä jednotlivé školy) veľmi ťažko prístupné z dôvodu nedostatku kontaktov. Vypuklým príkladom môžu byť exkurzie v podnikoch.
- Obmedzené časové zdroje, ale aj obmedzené finančné zdroje neumožňujú úplne pokryť celú tému kariérovej orientácie na školách. Najmä v prípade osobného a individualizovaného poradenstva sú niekedy nedostatočné kapacity a know-how v školskom kontexte.
- Vybavenie škôl niekedy neposkytuje optimálny prístup k informáciám a zdrojom.
- Špecifická, špecializovaná ponuka, ako napríklad overovanie schopností a zručností na báze softwarov či testovacích staníc nie sú často na školách dostupné.
- Orientačné programy na školách môžu niekedy vedome alebo nevedome uprednostňovať alebo diskriminovať určité možnosti ďalšieho vzdelávania a smerovania na isté druhy povolania. Regionálne a miestne faktory, blízkosť k určitým vzdelávacím ponukám, záujmy

rodičov alebo iných ovplyvňujúcich osôb, ako aj nedostatok informácií o určitých ponukách môžu „zafarbiť“ až skresliť orientáciu rôznymi smermi.

- Ponuky externej podpornej organizácie, ako je napr. (rakúske) „Talent Center“, môžu byť v tomto prípade zmysluplným doplňujúcim opatrením s cieľom zabezpečiť, aby mladí ľudia mali komplexný prístup k informáciám a radám o všetkých možnostiach zamestnania a študijnej i odbornej prípravy a prípadne o alternatívnych informačných kanáloch a stanoviskách.
- Aj keď sú školy samozrejme súčasťou sociálneho a ekonomického systému, niekedy od nich fungujú trochu oddelene a nemajú dostatočný prístup k dynamickej realite hospodárskeho vývoja. Preto je dôležité, aby mali žiaci vždy príležitosť preskúmať témy oddelené od školského života, aby získali ďalšie a rozšírené perspektívy. Platí to aj pre profesionálnu či kariérovú orientáciu. Centrá orientácie môžu byť dôležitým kontaktným prvkom v komplexnom systéme.
- Žiaci majú tendenciu prisudzovať externým odborníkom viac kompetencií v určitých oblastiach ako ich vlastným učiteľom. Pri zodpovedaní si otázok niekedy kladú väčší dôraz na názor alebo informácie od externých odborníkov ako od vlastnej školy či učiteľov.

Preto je nevyhnutné zvažovať (a v mnohých krajinách pre to existujú osvedčené postupy), že kariérovú orientáciu okrem školy môžu podporovať externé ponuky, najmä formou centier orientácie, ktoré dokážu lepšie zvládnuť niektoré úlohy.

Sponzorstvo a financovanie

Sponzorstvo a financovanie týchto stredísk je organizované v rôznych krajinách veľmi odlišne. Napríklad v Rakúsku a Nemecku zohráva hlavnú úlohu príslušná „verejná služba zamestnanosti“.

V Rakúsku: služba zamestnanosti Rakúsko (AMS) s približne 70 regionálnymi centrami pre kariérové informácie v celom Rakúsku. V Nemecku: Federálna agentúra práce s viac ako 180 subjektmi (BIS), ktorá má legislatívny mandát pre prevádzkovanie centier kariérové informácie. Vo Švajčiarsku centrá orientácie prevádzkujú kantóny (v Zürichu mesto). Okrem toho podobné centrá prevádzkuje vo všetkých krajinách široká škála inštitúcií a organizácií, niekedy obmedzených na konkrétne cieľové skupiny (napr. poradenské centrá pre dievčatá).

Zvláštnosťou je to, že najmä v Rakúsku, čiastočne aj v Nemecku, organizácie zamestnávateľov a zamestnancov (Rakúsko: Obchodná komora a Komora zamestnancov) poskytujú svoje vlastné služby kariérového poradenstva. Rakúske spolkové hospodárske komory ponúkajú najmä svoje vlastné poradenské centrum v každej z provincií (napr. v Dolnom Rakúsku sú na regionálnej úrovni ďalšie tri centrá). Existujú aj celonárodné profesijné informačné centrá, kariérové centrá, talentové centrá a inštitúcie s podobnými názvami, najmä pre dospelých a študentov. Osobitná blízkosť k hospodárstvu so súčasným neutrálnym a komplexným poradenstvom sa tu považuje za veľkú pridanú hodnotu a školy ju prijímajú predovšetkým ako podporu pri orientácii adolescentov.

Hodnotenie dôležitosti a úlohy centier orientácie – chýbajúci článok

Zahraničné zdroje zdôrazňujú dôležitosť práce v mimoškolských strediskách kariérovej orientácie aj prostredníctvom údajov z rôznych hodnotení. Napriek tomu je dostupných hodnotení málo. Celkové hodnotenie kariérového poradenstva v strediskách kariérovej orientácie napr. pre celé Rakúsko nie je k dispozícii. Hodnotenia sú do veľkej miery regionálne prepojené s príslušnou poradenskou inštitúciou a vykonávajú ich rôzne poradenské centrá predovšetkým pre svoje vlastné účely. Tieto hodnotenia zvyčajne nie sú verejne dostupné. Verejná služba zamestnanosti v Rakúsku okrem toho robí nepravidelné ďalšie hodnotenia svojich stredísk kariérového informovania. Aj v prípade BIZ, Nemeckej spolkovej agentúry práce, existujú údaje o celkovom hodnotení, aj keď staršieho dát.

V hodnotení sa v zásade vždy rozlišuje medzi meraním okamžitej spokojnosti zákazníka s ponukou ako celkom a jednotlivými charakteristikami ponuky na jednej strane a účinkami / výhodami poradenstva na strane druhej.

Celkovo takmer všetky dostupné hodnotenia potvrdzujú pomerne vysokú úroveň spokojnosti s výkonom kariérových informačných stredísk, ako aj s účinkami / výhodami.

Prečo v Rakúsku preferujú „deň talentov“?

V rakúskych podmienkach je preferovaným spôsobom realizácie centier orientácie tzv. Talent Center. Metodický prístup pod značkou „talentu“ umožňuje zapojiť väčší počet mladých ľudí do procesu kariérovej orientácie súčasne a efektívne. Prostredníctvom rôznych metodologických prístupov (skupinový workshop, sebareflexia talentu, samoobsluha testov, praktické stanice overenia zručností) je možné zabezpečiť, aby okrem samotného zoznámenia sa s talentovým centrom a jeho možnosťami bola dosiahnutá aj prvá vecná hĺbka výstupov z návštevy centra. To žiakom prináša podstatné praktické výhody pre ich proces kariérovej orientácie. Ide nad rámec čistého prenosu informácií, konfrontuje sebaopoznanie, záujmy a informácie o svete práce.

Nižšie sú zhrnuté dôležité argumenty, ktoré zdôrazňujú význam a prínos takéhoto uceleného „dňa talentu“:

- Mnoho mladých ľudí je oslovených relatívne efektívne, naraz. To zaisťuje vysoký zásah cieľovej skupiny.
- Informácie a obsah je možné zdieľať s väčšou skupinou súčasne. Z toho plynie vyššia efektívnosť pri prenose informácií.
- Mladí ľudia spoznávajú „talentové centrum“ a jeho rôzne ponuky v relatívne neformálnej atmosfére a potom môžu v ideálnom prípade zhodnotiť benefity, ktoré získali z talentového centra.
- Pri relatívnej anonymite väčších skupín opadajú niektoré zábrany, ktoré môžu existovať pri individuálnom kontakte s poradcom či autoritou.
- Vzhľadom na kombináciu metód a najmä s ohľadom na „overovanie“ rôznych zložiek talentu žiaka je skupinový proces aj dostatočne individualizovaný, takže každý žiak by mal získať osobnú pridanú hodnotu.

- V skupine je možné použiť určité metódy využívajúce skupinovú dynamiku, ale napr. aj hravejšie prístupy, čo môže zvýšiť zábavný faktor a tým aj prehĺbiť zážitok a motiváciu.
- Organizácia v rámci dňa talentu pre celú triedu sa znižuje organizačná náročnosť pre žiakov aj školu a zefektívňuje sa činnosť centra.
- Pri pozitívnom počiatočnom kontakte v skupine je možné dosiahnuť istú „lojalitu zákazníkov“ a v ideálnom prípade návrat študentov do centra s rodičmi.
- Prostredníctvom konkrétneho výsledku overovanie talentov žiaka sa začína osobný kontakt, do ktorého sú následne zapojení aj rodičia.
- Centrum systematickou organizáciou dní talentu nadviaže trvalé kontakty a vzťahy so školami a učiteľmi a môže komplementárne s nimi pôsobiť v kariérovej orientácii.
- V strednodobom horizonte to môže mať za následok individuálne prispôsobenie dní talentu špecifickým potrebám jednotlivých škôl.
- Z rakúskych skúseností vyplýva, že to prospieva aj ovplyvneniu pozitívneho obrazu OVP.

Inšpirácie

Na základe konzultácie s riešiteľom projektu Štátnym inštitútom pre odborné vzdelávanie, sme sa rozhodli aplikovať do spracovanej metodiky najmä prvky z centier orientácie v ponímaní rakúskych „Talentcentier“. Do odborného know-how riešiteľov sme ako podklady využili najmä metodiky identifikácie potenciálu žiakov (záujmov, schopností a zručností) pre odborné smerovanie, povolania a vzdelávacie dráhy a tiež metodiky konzultačnej činnosti pre žiakov a ich rodičov.

2.4 Primárne ciele Centra orientácie

Primárne ciele Centra orientácie sa odvíjajú od definície poslania Centra orientácie, ktoré je formulované v prílohe č. 2 Zmluvy o NFP nasledovne: „Cieľom Centra orientácie je umožniť žiakom zorientovať sa v povolaniach a získať skúsenosť pre správnu voľbu povolania. Úloha Centra orientácie je zabezpečiť dostatok aktuálnych informácií o existujúcich povolaniach a aktuálnej situácii na trhu práce s prepojením na učebné a študijné odbory, ako aj so vzdelávacou cestou k danému povolaniu predovšetkým prostredníctvom systému duálneho vzdelávania. Ďalšou úlohou Centra orientácie je vzbudiť záujem žiaka o výkon povolania, pre ktoré sa bude pripravovať, a zladiť tento záujem so základnými predpokladmi pre výkon povolania. Centrum orientácie aktívne zapája rodiča do procesu voľby správneho povolania ako jedného z významných subjektov ovplyvňujúcich rozhodnutie žiaka. Rovnako zapája pedagogického zamestnanca (PZ) - sprievodcu žiaka.“¹

Takto definované poslanie je východiskom špecifikácie odborných výkonov Centra orientácie.

Pilotné Centrum orientácie v Nitre by malo v kontexte východísk, uvedených v predchádzajúcej kapitole, dosiahnuť úroveň komplexne implementovaného a v priebehu tzv. nábehovej fázy optimalizovaného centra atraktívnej a účelnej kariérovej orientácie žiakov končiacich ročníkov základnej školy. To znamená, malo by:

1. **Sprostredkovať žiakom originálnym, zážitkovo podporeným spôsobom poznatky a informácie súvisiace s ich kariérovou orientáciou a výberom ďalšej vzdelávacej dráhy.**
2. **Následne by malo Centrum orientácie podporiť spolurozhodovanie rodičov resp. zákonných zástupcov a detí v otázke kariérového smerovania a výberu vzdelávacej dráhy žiaka.**
3. **V neposlednom rade je dôležité, aby Centrum orientácie bolo postupne prepojené s ďalšími aktérmi s vplyvom na kariérovú orientáciu žiaka – prioritne učiteľmi, poradcami na škole aj mimo nej, zamestnávateľmi atď.**

Žiak

Očakávaný výsledok aktivít realizovaných priamo v Centre orientácie preto cieľi prioritne na nasledovný výsledok:

- **Žiak odchádza s ucelenou predstavou o faktoroch významných pre kariérové rozhodovanie a rozhodovanie o smerovaní svojej ďalšej vzdelávacej dráhy, vie sa orientovať v identifikácii kariérových príležitostí a zdrojoch relevantných informácií a vie tiež ako súvisí jeho vlastný potenciál/talent/silné a slabé stránky s príležitosťami vo vzdelávaní a kariére.**

Odnáša si teda **informácie, vhľad do problematiky a zážitok/motiváciu.** Za týmto účelom je metodika Centra orientácie v časti priamej účasti žiakov na aktivitách v Centre orientácie prioritne zameraná na:

- **Pochopenie štruktúry faktorov, z ktorých sa skladá formovanie kariérovej spokojnosti a úspechu a prečo sú dôležité** (= komplexná orientácia v problematike):

- čo je vhodné zohľadniť pri výbere a rozhodovaní (od záujmu cez potenciál až po úžitok),
 - aké dôsledky výber a rozhodovanie bude mať (od sebarealizácie, cez uplatniteľnosť, po osobný život),
 - čo sú najbližšie dôležité kroky (a ako využiť čo získal v Centre orientácie),
 - kto a kde vie poskytnúť ďalšiu podporu pri rozhodovaní a smerovaní (od rodičov, cez učiteľov a poradcov po zamestnávateľov).
- **Poznanie možností a nástrojov podporujúcich sebapoznanie v kontexte kariérovej orientácie**
- ako poznávať záujmy a ich väzbu na kariérové orientácie a vzdelávacie dráhy,
 - ako poznávať schopnosti a zručnosti, ktoré sa viažu na záujmy a kariérové orientácie, prípadne vzdelávacie dráhy.
- **Poznanie zdrojov informácií o kariérových a vzdelávacích možnostiach, spôsobov ich preskúmania a vyhodnotenia:**
- Aké sú **zdroje informácií o svete práce** – trendoch, sektoroch, kariérach, organizáciách, povolaniach (vrátane regionálne špecifických informácií a príležitostí), požadovaných kompetenciách, benefitoch a rizikách a pod. - čo v predmetných zdrojoch informácií hľadať a ako s nimi pracovať?
 - Aké sú **zdroje informácií o možnosti ďalšieho vzdelávania** – trendoch, odboroch, školách, formách vzdelávania (vrátane regionálne špecifických informácií a príležitostí) - čo v predmetných zdrojoch informácií hľadať a ako s nimi pracovať?
 - Aké **dopady majú/môžu mať konkrétne kariérové orientácie a vzdelávacie dráhy** pre uplatnenie, zamestnateľnosť, súkromný život, benefity a riziká plynúce z kariérovej orientácie, príležitosti v regióne a pod.?

Rodič/zákonný zástupca

Očakávaný výsledok aktivít realizovaných Centrom orientácie voči rodičom, resp. zákonným zástupcom cieľi na **podporu ich spolurozhodovania** v otázke kariérového smerovania a výberu vzdelávacej dráhy žiaka.

Z interakcie s Centrom orientácie rodič získava úžitok na dvoch možných úrovniach:

- a) **Spätná väzba o výstupoch žiaka**, ktoré získal účasťou na aktivitách Centra orientácie (vo všetkých troch vyššie popísaných oblastiach):
- Pochopenie štruktúry faktorov, z ktorých sa skladá formovanie kariérovej spokojnosti a úspechu a prečo sú dôležité (= komplexná orientácia v problematike).

- Poznanie možností a nástrojov podporujúcich sebaopoznanie v kontexte kariérovej orientácie.
- Poznanie zdrojov informácií o kariérových a vzdelávacích možnostiach, spôsobov ich preskúmania a vyhodnotenia.

b) **Individuálna konzultácia k špecifikám kariérovej orientácie žiaka** v Centre orientácie – využívajúc výstupy uvedené v bode a)

Ďalší aktéri – cieľové skupiny

Očakávaný výsledok postupného prepojenia Centra orientácie na ďalších aktérov s vplyvom na kariérovú orientáciu žiaka – prioritne na učiteľov, poradcov na škole aj mimo nej, zamestnávateľov a pod. musí priniesť pevný súbor oporných bodov pre žiaka, voči ktorým získa dôveru a účelne ho podporia a usmernia vo výbere kariérového smerovania a vzdelávacej dráhy.

S učiteľmi, výchovnými a kariérovými poradcami by Centrum orientácie malo predovšetkým:

- Koordinovať poskytovanie sebaopoznávacích a informačných služieb či poradenstva pre skupiny žiakov.
- Posilňovať mieru individualizovaných služieb a ich zmysluplné fázovanie pre žiaka a jeho rodičov, resp. zákonných zástupcov.
- Zbierať spätnú väzbu a zdieľať spätnú väzbu od cieľových skupín zapojených do kariérového poradenstva a kariérovej orientácie (prioritne od žiakov, ale aj od rodičov, učiteľov, poradcov, zamestnávateľov...).
- Optimalizovať metodiky a procesy využívané v rámci kariérovej orientácie v záujme ich vyššej efektivity a účinnosti.
- Koordinovať popularizačné aktivity voči cieľovým skupinám kariérového poradenstva.

So zamestnávateľmi a regionálnymi aktérmi vzdelávania, samosprávy a trhu práce by malo Centrum orientácie najmä:

- Koordinovať poskytovanie informačných služieb pre žiakov, výrazne v oblasti regionálne špecifických informácií a poznania praxe povolání, sektorov a pod.
- Zbierať spätnú väzbu a zdieľať spätnú väzbu od cieľových skupín zapojených do kariérového poradenstva a kariérovej orientácie (prioritne od žiakov, ale aj od rodičov, učiteľov, poradcov, zamestnávateľov...).
- Koordinovať popularizačné aktivity voči cieľovým skupinám kariérového poradenstva.
- Optimalizovať metodiky a procesy využívané v rámci kariérovej orientácie v záujme ich vyššej efektivity a účinnosti.

Takto vymedzené ciele realizuje Centrum orientácie spôsobom ďalej v tomto texte popísaným.

2.5 Spôsoby dosiahnutia cieľov Centra orientácie a náplň činnosti

Základný koncept pozicionovania aktivít Centra orientácie v priestore podpory kariérovej orientácie žiakov

Metodika a model činnosti Centra orientácie nadväzuje na komplexný súbor východísk, ktoré vstúpili do analytických prác, predchádzajúcich jej koncipovaniu. Na základe týchto východísk bol spracovaný model činnosti Centra orientácie.

Centrum orientácie je nezávislou odbornou jednotkou, ktorá poskytuje služby kariérovej orientácie pre žiakov základných škôl, najmä ich končiacich ročníkov. Centrum orientácie vzniklo ako súčasť národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP, realizovaného Štátnym inštitútom odborného vzdelávania. Metodiku a model činnosti, rovnako ako pilotnú fázu implementácie aktivít Centra orientácie zabezpečuje konzorcium spoločností Centire s.r.o. a TRANSFER Slovensko spol. s r.o. ako víťazný uchádzač vo verejnej súťaži.

CO využíva pre svoje aktivity priestory a vybavenie, ktoré zabezpečí Štátnym inštitútom odborného vzdelávania. Personál, odborné know-how a prevádzku pilotných aktivít zabezpečuje konzorcium spoločností Centire s.r.o. a TRANSFER Slovensko spol. s r.o.

Nasledovná schéma vymedzuje hlavné zameranie činností CO.

CO predovšetkým pripraví, organizuje a realizuje aktivity pre skupiny žiakov ôsmeho a deviatego ročníka ZŠ, pričom nosnou formou sú exkurzie skupín žiakov (v počte minimálne 20) do CO. Ciele aktivít (resp. exkurzií) sú v súlade s vymedzením v predchádzajúcej kapitole a sú vo forme popisu aktivít a ich výstupov detailne popísané v nasledovných kapitolách tohto materiálu.

CO ponúka tiež konzultácie rodičom, resp. zákonným zástupcom detí, ktoré nadväzujú na podnety a výstupy, ktoré ich deti získali v rámci aktivít v CO a ktoré sú orientované na podporu kariérovej orientácie a kariérového rozhodovania žiakov, resp. ich smerovania na vzdelávacej dráhe.

CO spolupracuje so školami, Duál pointmi, poradcami a s radom ďalších aktérov s vplyvom na kariérovú orientáciu žiakov, vrátane zamestnávateľov a ich zväzov.

CO okrem odborných aktivít realizuje tiež aktivity popularizačného charakteru v záujme objasnenia poslania a pridanej hodnoty CO v rámci systému kariérového smerovania mládeže a v neposlednom rade aj v rámci systému Duálneho vzdelávania.

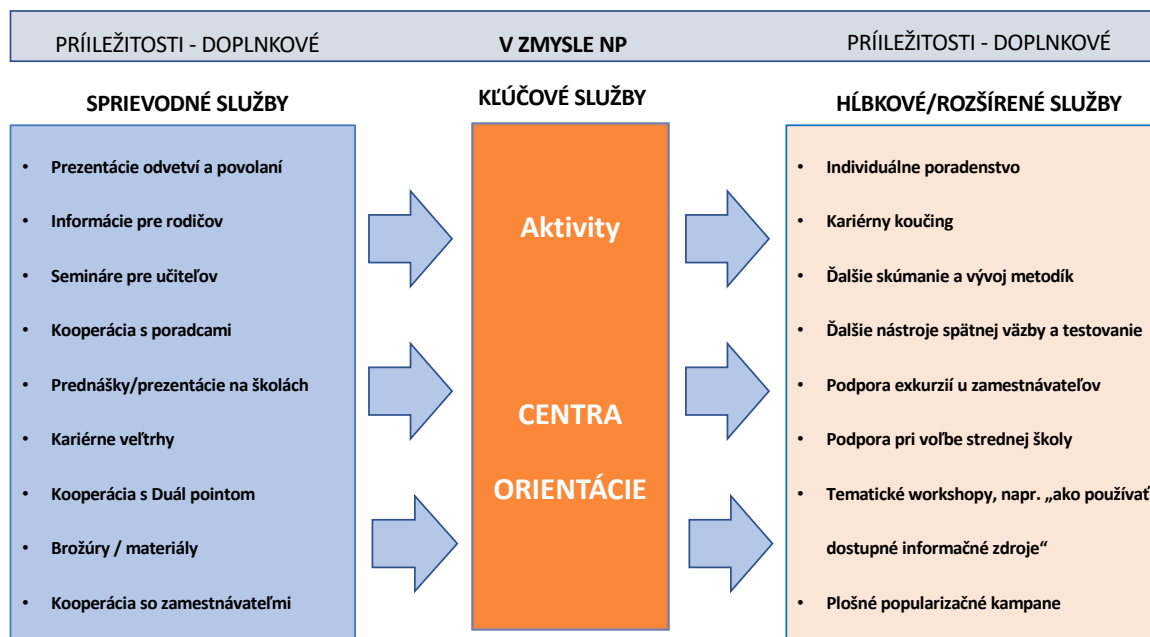
Model činnosti Centra orientácie

Centrum orientácie poskytuje komplexný a originálny program s dôrazom na intenzívny zážitok získaný v priebehu aktivít, ktoré žiaci strávia v interakcii s pracovníkmi Centra orientácie. Tento program zodpovedá cieľom vymedzeným v predchádzajúcej kapitole. V praktickej rovine je usporiadaný modulárne, čo umožní jeho aplikáciu v rámci pilotnej implementácie v rôznych variáciách, vrátane realizácie niektorých modulov mimo vlastných priestorov Centra orientácie.

Model činnosti CO smeruje k plošnému pokrytiu služby pre všetkých žiakov ZŠ. S perspektívou viacnásobných návštev v CO po pilotnej implementácii v rokoch 2019-2020 a po prípadnom rozšírení konceptu CO aj mimo pilotného umiestnenia v Nitre.

Súčasťou modelu činnosti CO je samozrejme aj konzultačná činnosť pre rodičov a koordinácia činnosti - a perspektívne aj služby – voči ďalším aktérom, majúcim dosah na podporu žiakov pri ich kariérovej orientácii a výbere vzdelávacej dráhy. Nasledovná schéma činnosti Centra orientácie vizualizuje.

Nasledovná schéma popisuje model činnosti Centra orientácie v členení na kľúčové služby a príležitosti (sprievodné a rozšírené či hĺbkové služby), ktoré by CO mohlo pokrývať. Uvádza túto schému najmä s ohľadom na vizualizáciu aktivít Centra orientácie v širšom kontexte než je zadanie NP, teda s ambíciou zvýrazniť jeho potenciál.

Model činnosti Centra orientácie sa ďalej opiera o nasledovné princípy:

Interaktívna a zážitková forma aktivít – absolvovanie niekoľkých základných modulov podporujúcich:

- poznanie a pochopenie „Kariérového stromu“, komplexného procesu kariérovej orientácie, príležitostí a dôsledkov pri rozhodovaní o kariérovej orientácii a vzdelávacej dráhe,
- poznanie a pochopenie faktorov a súvislostí v rámci predpokladov pre tú ktorú kariérovú orientáciu, tzv. „Kariérové zrkadlo“ – žiak sa oboznámi s nástrojmi sebapoznávania, zameraných najmä za záujmy, schopnosti a zručnosti,
- poznanie a pochopenie dôležitých informácií o kariérovej orientácii a vzdelávacej dráhe, ktoré sú dostupné a pochopenie, kde ich nájsť a ako ich využiť pri kariérovej navigácii – tzv. „Kariérový kompas“.

Priority pre tvorbu metodík:

- interaktivita (moderátor-žiak, žiak-žiak, žiak-IKT),
- intenzita zážitku,
- variabilita zážitku,
- výstup, na ktorom môže žiak ďalej budovať (interakciu so sebou samým, poznávanie a informovanie sa, interakciu s rodičmi, interakciu s pedagógmi a poradcami....).

Využité formy interakcie so žiakom (aktuálne navrhované a tiež potenciálne doplniteľné):

- priama, vedená moderátorom v skupine,
- video na veľkoplošných obrazovkách – informačné, motivačné,
- video v individuálnych zariadeniach (tablet/PC) – informačné, motivačné, „gamingové“,
- štruktúrované informácie v elektronickej podobe o odborných a kariérových orientáciách, sektoroch, povolaniach a pod.,
- štruktúrované informácie v elektronickej podobe o školách a vzdelávacích dráhach,
- štruktúrované informácie o trendoch, pracovnom trhu, benefitoch povolání a pod.,
- elektronický dotazník - orientácia v záujmoch (individuálny dotazník a výstup),
- elektronický dotazník - orientácia v schopnostiach viažucich sa na rozdielne kariérové orientácie,
- digitálne a mechanické pomôcky/prístroje - orientácia v zručnostiach viažucich sa na rozdielne kariérové orientácie,
- hravé úlohy pre vyhľadávanie informácií a súťaže (elektronicky, prípadne osobne vedené),
- sumárne osobné portfólio informácií a výstupov:
 - všeobecná informácia o „Kariérovom strome“,
 - individuálna informácia o „Kariérovom zrkadle“,
 - všeobecná (perspektívne aj individuálna) informácia o „Kariérovom kompase“,
 - kontakty a linky – oporné body pre ďalšiu prácu s kariérovou orientáciou (vrátane interakcie s rodičmi)

2.6 Rámcovo definované technické a priestorové podmienky Centra orientácie

Metodika a model činnosti Centra orientácie zahŕňa aj odporúčania pre priestorové podmienky a technické, prípadne ďalšie vybavenie Centra orientácie. Uvádzame ich v podobe konzultovanej s gestorom národného projektu – Štátnym inštitútom pre odborné vzdelávanie.

Priestorové podmienky a vybavenie CO bude determinovať postupné nasadenie konkrétnych foriem práce v CO počas implementácie pilotnej prevádzky CO.

2.6.1 Priestorové členenie a vybavenie

Vstup

- vešiaky a skrinky zamykateľné – osobné veci žiakov,
- možnosť sedenia – doplnkové,
- jedna veľkoplošná obrazovka (ak by bol priestor využitý pre úvodnú komunikáciu so žiakmi alebo aj ako odpočinkový priestor).

Menšia miestnosť

- kóje s PC (obrazovka, myš, klávesnica, slúchadlá, stolík, stolička, písacie potreby) – 24 ks,
- prístroje na mechanické použitie – 8 ks,
- oddychová zóna (vizualizácia „Kariérového zrkadla“ – zrkadlenie v okne),
- jedna veľkoplošná obrazovka.

Väčšia miestnosť

- členitý priestor, zavesený alebo inak vizualizovaný „Kariérový strom“ (maketa, polep a pod.), možná aj symbolika ZRKADLA a DATABANKY,
- sekcie pre aktivity – vrátane sedenia pre celú skupinu žiakov a učiteľov (25 miest) a miesta pre menšiu skupinu (skupiny),
- v rôznych sekciách 2 veľkoplošné obrazovky,
- k dispozícii 24 tabletov,
- mapa alebo vizualizácia kariérových príležitostí na stene (prípadne na viacerých miestach),
- odčlenený priestor pre „relax zónu“.

Back office

- 4 stoly, 4 stoličky, 4 notebooky, 1 PC, 2 tlačiarne, kancelárske vybavenie,
- stôl a stoličky pre konzultáciu s rodičmi a deťmi.

2.6.2 Vybavenie IKT a prístrojmi

Pre klientov

- 25 PC (obrazovka, myš, klávesnica, slúchadlá, stolík, stolička, písacie potreby),
- 25 tabletov,
- 8 prístrojov na overenie zručností a ich PC pripojenie,
- 4 veľkoplošné obrazovky.

Back office

- 4 notebooky,
- 1 PC,
- 2 tlačiarne.

SW (možné moduly)

- administrácia a vyhodnotenie metodík – záujmy na PC (resp. tablete),
- administrácia a vyhodnotenie metodík – schopnosti a zručnosti na PC,
- administrácia a vyhodnotenie metodík – zručnosti na špeciálnych prístrojoch a PC,
- Aplikácia sprevádzajúca žiaka v CO a ukladajúca jeho výstupy a poznámky – ak budú použité tablety,
- integrácia výstupov pre žiaka a rodiča – ak bude elektronicky automatizovaná,
- manažérsky SW pre Back office – organizácia činnosti CO.

2.7 Organizačné zabezpečenie činnosti CO voči školám

Ex ante

- vyplnené a podpísané súhlasy rodičov a karty účastníka,
- dohodnutý počet žiakov, ich zoznam a časy príchodu a odchodu,
- ak to bude možné, pridelený identifikačný kód pre individuálneho žiaka,
- dohodnutý a zabezpečený sprievod žiakov – učiteľ, výchovný alebo kariérový poradca,
- dohodnutá a zabezpečená doprava skupiny do CO.

Na mieste v CO

- Sprevádzajúca osoba je po celý čas aktivít CO v priestoroch CO.
- Žiaci majú zabezpečenú stravu a občerstvenie a ďalšie náležitosti v zmysle platných noriem a v súlade s činnosťami v CO a ich trvaním.

Ex post

- Ak to bude možné, zaslanie podkladov/výstupov z CO zabezpečeným spôsobom (formou pošty alebo prístupu k elektronickému výstupu cez pridelený identifikačný kód pre individuálneho žiaka).
- Pozvanie rodičov so žiakom na osobnú konzultáciu.
- Poskytnutie sumárnej informácie o aktivite skupiny v CO relevantnému zástupcovi školy.
- Získanie spätnej väzby od poverených reprezentantov školy na aktivitu CO.

2.8 Komplexné prvky procesu v rámci aktivít Centra orientácie

Prehľad jednotlivých aktivít

1. Organizačná príprava exkurzie
2. Realizácie exkurzie
3. Spracovanie výstupov za exkurziu a jej účastníkov
4. Interakcia so ZŠ a rodičmi/zákonnými zástupcami po aktivitách žiaka/žiačky v CO – organizačná časť
5. Realizácia konzultácie s rodičmi po aktivitách žiaka v CO
6. Rozvoj činnosti Centra orientácie – update metodiky, SV
7. Proces tvorby výstupov

2.8.1 Organizačná príprava exkurzie

- 1.1 Identifikácia subjektov v rámci cieľovej skupiny – región/lokalita, základná škola, trieda/ročník, počet žiakov, kontaktné osoby (zriaďovateľ ZŠ, riaditeľ ZŠ, zodpovedný učiteľ/poradca).
- 1.2 Spracovanie databáz subjektov.
- 1.3 Spracovanie plánu oslovení subjektov.
- 1.4 Realizácia oslovení subjektov – získanie termínu, veľkosti skupiny, koordinujúcej osoby, dohoda na aktivitách predchádzajúcich exkurzii do Centra orientácie.
- 1.5 Spracovanie harmonogramu návštev v Centre orientácie.
- 1.6 Kontakt s koordinátorom – dohoda na aktivitách predchádzajúcich návšteve Centra orientácie (prípadne súvisiacich a nasledujúcich).
- 1.7 Príprava informovaných súhlasov rodičov/zákonných zástupcov a ďalších administratívnych náležitostí.
- 1.8 Príprava logistiky exkurzie.
- 1.9 Príprava špecifického prispôsobenia programu v Centre orientácie konkrétnej skupine (ak sa ukáže ako potrebné vzhľadom na časové či obsahové limitácie/podmienky/špecifiká).

2.8.2 Realizácia exkurzie

- 2.1 Príchod a privítanie, oboznámenie s programom.
- 2.2 Oboznámenie sa s konceptom „Kariérového stromu“ – komplexný pohľad na kariérovú orientáciu
- 2.3 Spoznanie nástrojov orientácie vo vlastných záujmoch – „Zrkadlo 1“
- 2.4 Spoznanie nástrojov diferencovanej orientácie v rozdielnych individuálnych potenciáloch/sférach talentu (najmä s ohľadom na schopnosti a zručnosti) – „Zrkadlo 2“
- 2.5 Interaktívna časť prepájajúca individuálne záujmy, potenciály/sféry talentu na odbornú, kariérovú orientáciu a na vzdelávaciu dráhu
- 2.6 Oboznámenie sa so zdrojmi informácií o trhu práce a povolaniach, vrátane sektorových a regionálnych informácií
- 2.7 Informácie o príležitostiach vzdelávacích dráh vzhľadom na odborové a kariérové orientácie (vrátane sektorovo a regionálne špecifických príležitostí) – spoznanie zdrojov informácií
- 2.8 Interaktívna časť k integrácii informácií a ich systematizácii pre potreby rozhodovacieho procesu o kariérovom smerovaní a v tomto kontexte o výbere vzdelávacej dráhy
- 2.9 Interpretácia možností využitia individuálnych výstupov a inštrukcia ako pracovať s individuálnymi výstupmi, získanými v rámci aktivít Centra orientácie, vrátane informácií o ďalšej podpore v procese kariérovej orientácie a subjektoch, na ktoré sa žiaci môžu obrátiť.
- 2.10 Informácia o možnostiach obrátiť sa na Centrum orientácie spolu s rodičmi/zákonnými zástupcami.
- 2.11 Zber spätnej väzby od účastníkov (žiaci, učitelia).
- 2.12 Záver aktivít v rámci exkurzie.

2.8.3 Spracovanie výstupov za exkurziu a jej účastníkov

- 3.1 Kontrola/spracovanie výstupov, ktoré vznikli v priebehu exkurzie
- 3.2 Spracovanie záznamu o exkurzii a účastníkoch do archivačného systému Centra orientácie
- 3.3 Spracovanie a analýza spätných väzieb na činnosť Centra orientácie

2.8.4 Interakcia so základnou školou a rodičmi/zákonnými zástupcami po aktivitách žiaka/žiačky v Centre orientácie – organizačná časť

- 4.1 Zhrňujúca informácia o exkurzii zaslaná kontaktnej osobe na základnej škole.
- 4.2 Informácia pre konkrétneho rodiča/zákonného zástupcu o individuálnych výstupoch žiaka/žiačky a inštrukcia ako pracovať s individuálnymi výstupmi, získanými v rámci aktivít Centra orientácie, vrátane informácie o ďalších informačných zdrojoch, podpore v procese kariérovej orientácie a subjektov, na ktoré sa žiaci môžu obrátiť, plus informácie o možnej návšteve Centra orientácie spolu so svojím dieťaťom.

- 4.3 Oslovenie rodičov žiakov s ponukou nadviazať na exkurziu návštevou Centra orientácie za účelom konzultácie (využívajúcej aj individuálne výstupy, ktoré žiak/žiačka získali).
- 4.4 Spracovanie harmonogramu návštev rodičov/zákonných zástupcov – získanie termínu, informovanie koordinátora zo základnej školy.
- 4.5 Kontakt s koordinátorom – dohoda na aktivitách predchádzajúcich návšteve Centra orientácie (prípadne súvisiacich a nasledujúcich).
- 4.6 Príprava špecifického prispôsobenia programu v Centre orientácie konkrétnej skupine (ak sa ukáže ako potrebné vzhľadom na časové či obsahové limitácie/podmienky/špecifiká).

2.8.5 Realizácia konzultácie s rodičmi po aktivitách žiaka v Centre orientácie

- 5.1 Príprava individuálnych výstupov žiaka/žiačky pred konzultáciou.
- 5.2 Konzultačný rozhovor v dohodnutom termíne, špecifikácia zistení, informácií, objasnenie väzieb individuálneho záujmu a talentu pre odbornú a kariérovú orientáciu, objasnenie dostupnej podpory v procese ďalšej kariérovej orientácie
- 5.3 Poskytnutie podporných materiálov, informačných zdrojov.
- 5.4 Získanie spätnej väzby od účastníkov konzultácie.
- 5.5 Spracovanie záznamu do archivačného systému Centra orientácie.

2.8.6 Rozvoj činnosti Centra orientácie

- 6.1 Priebežné vyhodnocovanie výstupov z aktivít Centra orientácie a spätných väzieb od účastníkov.
- 6.2 Priebežný monitoring a vyhodnocovanie kontextu činnosti Centra orientácie -organizačné, personálne, legislatívne a ďalšie faktory determinujúce činnosť.
- 6.3 Analytické práce nad súborom dát získaným z činnosti Centra orientácie.
- 6.4 Aktualizácia metodík a procesov Centra orientácie.
- 6.5 Zasielanie správ o činnosti Centra orientácie.
- 6.6 Rozvoj zamestnancov a spolupracovníkov Centra orientácie.
- 6.7 Koordinácia činnosti Centra orientácie s relevantnými subjektmi a partnermi.
- 6.8 Príprav a koordinácia popularizačných aktivít Centra orientácie.

2.8.7 Proces tvorby výstupov

- 7.1 Výstupy z nástrojov spätnej väzby pre oblasti záujmov a ich prepojenia na možnosti odborného smerovania a povolání.
- 7.2 Výstupy z nástrojov spätnej väzby pre identifikáciu talentu v rôznych oblastiach schopností, znalostí a zručností a ich prepojenia na možnosti odborného smerovania a povolání.
- 7.3 Informácie o „Kariérovom strome“, zahŕňajúce faktory vplývajúce na rozhodovanie o kariérovom smerovaní.
- 7.4 Zdroje informácií o trhu práce, sektoroch ekonomiky, regionálnych špecifikách, povolaniach, vzdelávacích inštitúciách, vzdelávacích dráhach a pod.

- 7.5 Individualizované prepojenia záujmov, talentu, odbornosti, povolania, typu práce a pracoviska, dopadov voľby v rámci kariérového smerovania.
- 7.6 Informácia o ďalšej podpore v kariérovom smerovaní.
- 7.7 Spätná väzba pre rodičov a pozvanie rodičov.

2.9 Organizačný poriadok a personálne zabezpečenie Centra orientácie

Organizačný poriadok Centra orientácie vychádza z jeho poslania, náplne činnosti a zohľadňuje tiež aktuálnu situáciu a postavenie CO v rámci realizácie národného projektu a dodávky služieb externým dodávateľom. Je uvedený v prílohe č. 5.1 tohto dokumentu.

Personálne zabezpečenie Centra orientácie je v zmysle počtu, rolí, kvalifikácie a činností zamestnancov špecifikované na základe ustanovení Zmluvy s dodávateľom a tvorí prílohu č. 5.2 tohto dokumentu.

Zamestnancami CO sú:

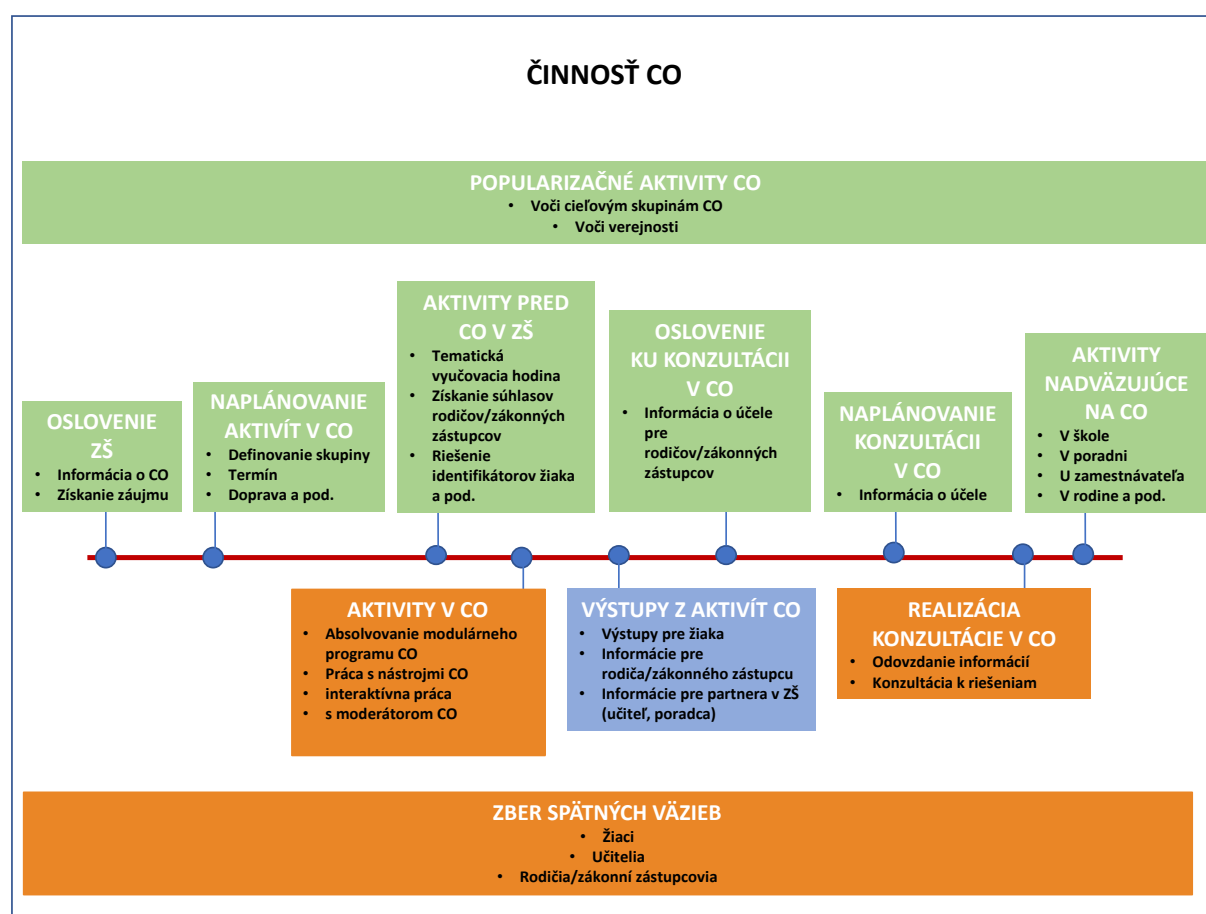
- Vedúci
- Moderátor – expert 1
- Moderátor – expert 2
- Administrátor – komoderátor (IT podpora)

Okrem priamych zamestnancov CO sú súčasťou personálneho zabezpečenia aj ďalší experti, ktorí pripravujú know-how a podporujú pilotnú implementáciu. Všetkých týchto expertov zabezpečuje externý dodávateľ.

3 Priebeh aktivít v Centre orientácie

Nadväzujúc na predchádzajúce kapitoly a predstavený model činnosti Centra orientácie nasledovná časť metodiky popíše hlavné aktivity Centra orientácie orientované na žiaka vo väčšej miere detailu. Dôraz bude kladený na popis modulov, ktoré je možné využiť v rámci exkurzie alebo inej formy interakcie so žiakmi.

Následne popíšeme komplementárne aktivity, ktoré zahŕňajú najmä konzultáciu s rodičom, resp. zákonným zástupcom a tiež aktivity smerom ku škole, východným a kariérovým poradcom a ďalším relevantným subjektom.

Tak exkurzie v Centre orientácie ako aj komplementárne aktivity budú v pilotnej fáze vo svojej realizačnej podobe závislé od vybavenia a spôsobov prevádzky Centra orientácie, ktoré nie sú priamo a v plnej miere ovplyvniteľné spracovateľmi metodiky. Metodiku preto v tejto časti predkladáme ako:

- Súbor modulov, ktoré je možné aplikovať v extenzívnej alebo menej extenzívnej podobe (kapitola 3.1)
- Návrh modulárneho usporiadania jedného vzorového programu CO v trvaní 4 hodín (kapitola 3.2)

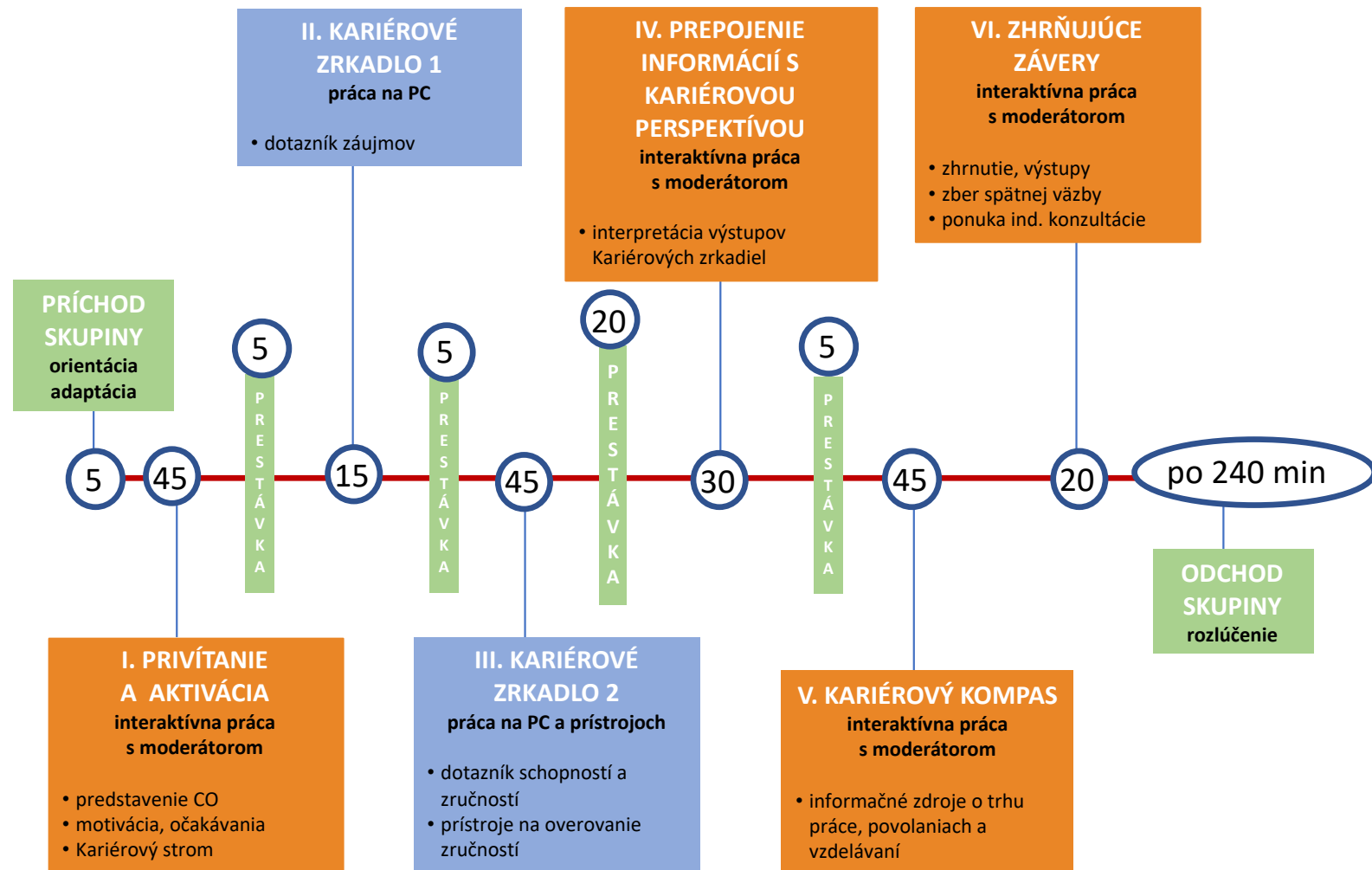
Obsahy v časti a) by pri aplikácii maximálneho rozsahu aktivít presahovali časový rámec programu v trvaní 4 hodín. Vzhľadom na ich modulárne usporiadanie sú však zameniteľné, nahraditeľné a tiež

v jednotlivých súčiastiach modulárneho usporiadania časovo optimalizovateľné. Jednu z takýchto časovo optimalizovateľných verzií uvádza tzv. Vzorový program v časti b).

3.1 Modulárny program Centra orientácie – aktivity CO pre žiaka

Centrum orientácie ponúka žiakom modulárny program, ktorý je vyskladaný v ucelenej podobe podľa nasledujúcej procesnej schémy.

VZOROVÝ PROGRAM CO

ČINNOSŤ CO

POPULARIZAČNÉ AKTIVITY CO

- Voči cieľovým skupinám CO
- Voči verejnosti

OSLOVENIE ZŠ

- Informácia o CO
- Získanie záujmu

NAPLÁNOVANIE AKTIVÍT V CO

- Definovanie skupiny
- Termín
- Doprava a pod.

AKTIVITY PRED CO V ZŠ

- Tematická vyučovacia hodina
- Získanie súhlasov rodičov/zákonných zástupcov
- Riešenie identifikátorov žiaka a pod.

OSLOVENIE KU KONZULTÁCII V CO

- Informácia o účele pre rodičov/zákonných zástupcov

NAPLÁNOVANIE KONZULTÁCII V CO

- Informácia o účele

AKTIVITY NADVÄZUJÚCE NA CO

- V škole
- V poradni
- U zamestnávateľa
- V rodine a pod.

AKTIVITY V CO

- Absolvovanie modulárneho programu CO
- Práca s nástrojmi CO
- interaktívna práca s moderátorom CO

VÝSTUPY Z AKTIVÍT CO

- Výstupy pre žiaka
- Informácie pre rodiča/zákonného zástupcu
- Informácie pre partnera v ZŠ (učiteľ, poradca)

REALIZÁCIA KONZULTÁCIE V CO

- Odovzdanie informácií
- Konzultácia k riešeniam

ZBER SPÄTNÝCH VÄZIEB

- Žiaci
- Učitelia
- Rodičia/zákonní zástupcovia

3.1.1 Modul č.1 – PRIVÍTANIE A AKTIVÁCIA

Po príchode do CO dostane skupina žiakov (vrátane učiteľa) úvodnú informáciu o CO, jeho poslaní v rámci kariérovej orientácie a typoch aktivít v CO (ešte bez presného popisu). Žiaci tiež dostanú priestor priniesť svoje očakávania a na tieto očakávania bude reagované. Hravou formou budú naladení na zážitkový priebeh aktivít a bude navodená uvoľnená a motivujúca atmosféra.

Ak sa využívajú tablety, sú v tejto fáze rozdane a uvedené do prevádzky podľa inštrukcie moderujúcej osoby (k tomu môže byť uvedené aj krátke inštruktážne video na veľkoplošnej obrazovke).

CIEĽ:

- Žiaci a učitelia sú zorientovaní v téme CO, v zameraní, smerovaní a význame aktivít v CO.
- Žiaci spoznali komplexnosť procesu kariérového rozhodovania a jeho dôsledkov.
- Žiaci pochopili, že existujú oporné body pre orientáciu, ako procesom prechádzať.
- Žiaci získali informáciu, že v procese kariérovej orientácie nie sú sami a majú sa na koho obrátiť o pomoc a podporu.
- Žiaci získali dôveru v proces realizovaný v CO, v moderátorov a sú motivovaní spolupracovať.

FORMA PRÁCE:

- Informovanie prostredníctvom prezentácie a riadeného dialógu
- Interaktívna a zážitková forma
 - práca individuálna, vo dvojiciach, prípadne v podskupinách za podpory moderátora,
 - súťažné a hrové aktivity.

PRIEBEH AKTIVÍT

- Príchod a privítanie žiakov.
- Predstavenie poslanca a rámcovo aj aktivít CO (bez detailu k programu).
- Identifikácia miery zorientovanosti žiakov v problematike.
- Zber očakávaní žiakov k priebehu aktivít v CO a reagovanie na očakávania.
- Navodenie pracovnej a uvoľnenej atmosféry prostredníctvom hry/súťaže.
- Nadviazanie na očakávania a priebeh hry/súťaže záverečným zhrnutím.
- Oboznámenie žiakov s priebehom aktivít v CO, vrátane pravidiel, časového harmonogramu a rámcovo aj výstupov, ktoré môžu očakávať.

1) Príchod a privítanie

Žiaci prichádzajú do CO a prijíma ich administratíva (prípadne moderátor). Ukážu im, kde si odložia kabáty, prípadne topánky a osobné veci a prejdú do veľkého priestoru - skupinovej miestnosti.

Tam ich pozdraví moderátor.

Žiaci dostanú perá a nálepky, na ktoré napíšu svoje krstné meno, čím vznikne štítok. Štítky si prilepia na svoje oblečenie, zreteľne viditeľným spôsobom.

Kontroluje sa spolu s učiteľom, či sú všetci žiaci prítomní podľa zoznamu účastníkov.

Trvanie: 5 minút

Zamestnanci: kariérový poradca - moderátor

Podpora: administrácia – prípadne moderátor 2 (ak je počet účastníkov vyšší ako 20)

Materiál / vybavenie: Ukladací priestor - šatníková skriňa, skrinky alebo boxy; skupinová miestnosť (dostatočne veľká pre celú skupinu) / nálepky / perá

2) Predstavenie poslania a rámcovo aj aktivít CO (bez detailu k programu)

Skupina žiakov (vrátane učiteľa) dostane úvodnú informáciu o CO, jeho poslaní v rámci kariérovej orientácie a typoch aktivít v CO (ešte bez presného popisu). Prioritne sa venuje oblastiam:

KOMUNIKAČNÉ A PRACOVNÉ POSOLSTVO AKTIVÍT CO

TVOJ TALENT - TVOJA BUDÚCNOSŤ

Centrum pre kariérovú orientáciu a výber povolania

Podporujúca možná otázka:

Viete čo je talent?

„Talent je súbor jedinečných schopností, potrebných na určitú činnosť.“

PREČO VZNIKÁ CENTRUM ORIENTÁCIE

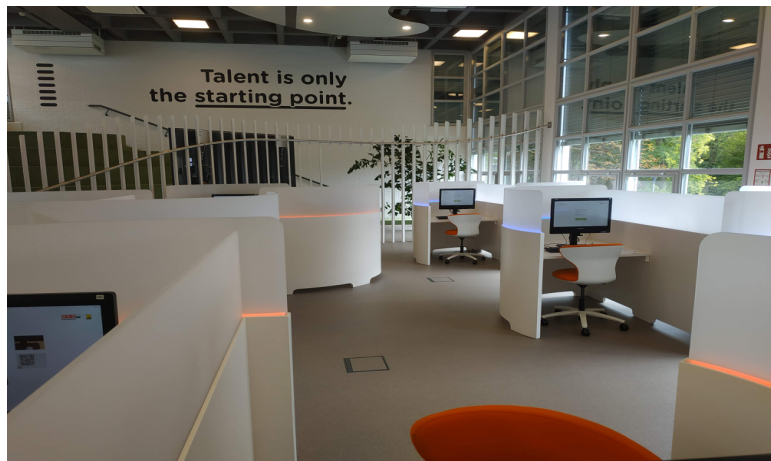
- Každý jeden z nás má talent.
- Talenty sa však rôznia.
- Práve v čase, keď sa pomaly blíži koniec základnej školskej dochádzky, je čas **tento talent nasmerovať čo najlepšie vzhľadom k budúcej odbornej, profesionálnej kariére a výberu povolania**
 - Vôbec to nie je jednoduché
 - Je to veľmi dôležité
 - Nikto by na túto úlohu nemal zostať sám

Podporujúca informácia:

V iných krajinách, napríklad v Nemecku, Švajčiarsku, Rakúsku, existujú podobné Centrá – dokonca sa nazývajú tiež „Talentcentrá“. Majú rôzne zameranie – najmä ale poskytujú priestor získať spätnú väzbu o sebe a tiež informácie o možnom vzdelávaní a povolaniach.

Následne sa premietnu ilustratívne obrázky.

Napr.:

Trvanie: 5 minút

Zamestnanci: kariérový poradca - moderátor

Podpora: administrácia – prípadne moderátor 2 (ak je počet účastníkov vyšší ako 20)

Materiál / vybavenie: Prezentácia (PowerPoint, krátke video alebo iná vhodná metodika využívajúca veľkoplošnú obrazovku)

3) Identifikácia miery zorientovanosti žiakov v problematike

Moderátor ďalej formou otázok zisťuje mieru zorientovanosti žiakov v otázke výberu kariéry, zisťovania informácií o sebe a trhu práce, vzdelávacích dráh, ohľadne uvažovaných alternatív a pod. Pri zodpovedaní otázok informuje o dôležitosti informácií, sebapoznania, podpory od iných pre žiaka, dlhodobosti procesu rozhodovania a zvažovania dôsledkov rozhodnutí.

Príkladmi otázok otvárajúcich diskusiu sú:

- Vieš čím chceš byť?
- Vieš, čím nechceš byť?
- Vedeli by ste si predstaviť, aké povolania môžu mať vaše deti?
- Má niekto z rodičov, starých rodičov, známych zaujímavé povolanie? Čím je zaujímavé? Je to pre vás inšpirujúce?
- Kde a kedy ste sa zoberali plánovaním kariéry, rozhodovaním o budúcom štúdiu?
- Čo sú pre Vás dôležité vstupné informácie do vášho uvažovania a rozhodovania?
- Máte nejakú informáciu/spätnú väzbu o svojich schopnostiach, zručnostiach, talentoch okrem známok v škole?
- Odkiaľ čerpáte informácie o budúcej možnej kariére (povolaniach, sektoroch/zamestnávateľoch, školách...)?

Na postrehy a informácie z diskusie so žiakmi nadviaže moderátor otázkou na očakávania od dnešného dňa/stretnutia v CO.

Trvanie: 10 minút

Zamestnanci: kariérový poradca - moderátor

Podpora: administrácia – prípadne moderátor 2 (ak je počet účastníkov vyšší ako 20)

Materiál / vybavenie: Prezentácia (PowerPoint, krátke video alebo iná vhodná metodika využívajúca veľkoplošnú obrazovku)

Použitie interaktívneho / digitálneho nástroja / hlasovacieho nástroja (sli.do, TEDME, Kahoot alebo podobné); Predpoklad: všetci žiaci majú prístup k smartfónu alebo tabletu a bezdrôtové pripojenie k internetu.

4) Zber očakávaní žiakov k priebehu aktivít v CO a reagovanie na očakávania

Moderátor pomocou otázok a odpovedí vytvorí pre žiakov priestor, **aby formulovali svoje očakávania** voči priebehu dňa/stretnutia v CO.

Ak sa využívajú tablety, sú v tejto fáze rozdane a uvedené do prevádzky podľa inštrukcie moderujúcej osoby (k tomu môže byť uvedené aj krátke inštruktážne video na veľkoplošnej obrazovke).

Zhromažďovanie dôležitých otázok:

Spolu so žiakmi sa zbierajú interaktívnym spôsobom otázky, ktoré majú žiaci k téme vzdelávanie, práca a svet práce, v kontexte kariérovej orientácie.

Žiaci by mali pochopiť, že spoluformujú obsah stretnutia v CO a nielen „konzumujú“.

U moderátora to vyžaduje dobré moderovacie zručnosti, techniky a aktiváciu mládeže.

Tri alternatívy:

1. Otázky vyvolávajú žiaci a zaznamenáva ich moderátor na farebných papierikoch, zhromažďujú sa na nástenkách a zoskupujú sa (zhrnuté v podobných témach) - *časovo náročnejšia verzia*.
2. Nástroj digitálneho hlasovania na zhromažďovanie otázok (napr. „Sli.do“); Žiaci sa prihlasujú do tohto nástroja a môžu klásť svoje otázky online a anonymne; Výsledky sa zobrazujú premietaním na veľkoplošnej obrazovke alebo premietaním na stenu a pod. Žiaci môžu potom aj hlasovať (online) za najzaujímavejšie otázky. Otázky sa dajú následne zoskupiť podľa podobnosti. – *technicky najnáročnejšia verzia, časovo môže byť porovnateľná s verziou č. 3*.
3. Otázky iniciuje moderátor oslovením žiaka alebo rozvinutím dialógu s hlásiacim sa žiakom a zapíše ich, prípadne zistí (napr. hlasovaním v skupine), koľkých žiakov daná téma/otázka tiež zaujíma. – *časovo najflexibilnejšia verzia*.

Na záver moderátor stručne zhrnie hlavné identifikované očakávania a vyjadrí sa k tomu, či budú, alebo v akej miere budú v daný deň. resp. na danom stretnutí napĺňané, prípadne kde a ako inde môžu byť naplnené.

Trvanie: 10 minút

Zamestnanci: kariérový poradca - moderátor

Podpora: administrácia – prípadne moderátor 2 (ak je počet účastníkov vyšší ako 20)

Materiál / vybavenie: Prezentácia (PowerPoint, krátke video alebo iná vhodná metodika využívajúca veľkoplošnú obrazovku)

Použitie interaktívneho / digitálneho nástroja / hlasovacieho nástroja (sli.do, TEDME, Kahoot alebo podobné); Predpoklad: všetci žiaci majú prístup k smartfónu alebo tabletu a bezdrôtové pripojenie k internetu.

5) Navodenie pracovnej a uvoľnenej atmosféry prostredníctvom hry/súťaže

V záujme správneho naladenia na priebeh aktivít v CO ponúkne moderátor žiakom hru/súťaž. Účastníci tak sa tak hrovou a zážitkovou formou oboznámia s riešením úlohy, vyžadujúcej netradičný prístup. Uvádzame dva príklady takejto aktivity.

Príklad aktivity:

Aktivita „Kúzelná palička“

Tímy dostanú kúzelnú paličku, ktorú musia položiť na zem pomocou svojich ukazovákov (prstov). Všetci účastníci musia mať prsty neustále v kontakte s paličkou, až kým ju nepoložia na zem. Obťažnosť úlohy je možné prispôbovať striktnosťou pri zvládaní aktivity (napr. neustály dotyk s paličkou prostredníctvom prstov).

Úlohy moderátora:

- Rozdelenie skupiny na dve (po 8 – 12 žiakov) a inštrukcia na rozostavenie sa oproti sebe, s namierenými ukazovákmi/prstami.
- Položenie kúzelskej paličky na prsty žiakov. Posledná úprava rozostavenia žiakov, výšky prstov, až kým nebude palička vo vodorovnej polohe a prsty všetkých nebudú v kontakte s paličkou.
- Ďalšie pokyny - paličku je potrebné položiť na zem, tak aby boli prsty všetkých v neustálom kontakte s ňou. Zvieranie alebo iné uchopovanie paličky nie je povolené. Pri porušení pravidiel musia žiaci zopakovať pokus od začiatku.
- Na záver - krátke zrekapitulovanie hry:
 - Ako sa to žiakom podarilo, ako si celý proces polozenia paličky naplánovali, prečo sa im nedarilo, ako sa cítili a pod.
 - Žiaci sa museli sa nad riešením / stratégiou zamyslieť alebo riešili úlohu pokusom a omylom; museli komunikovať, zvažovať možnosti.
- Nadviazať na „Kariérový strom“:
 - Žiaci stoja pred dôležitým rozhodnutím, kedy si treba tiež veľa vecí premyslieť a zvážiť, zvoliť svoju stratégiu, kariérovú cestu; pozrieť sa na veci z rôznych uhlov pohľadu zvážiť viaceré faktory, spoznať samého seba, zamyslieť sa.
 - Veľa vecí tiež môžu riešiť systémom pokus - omyl, skúšať, čo im ide a čo nie, čo ich baví a čo nie...

Trvanie: Celkový čas: 20 minút je možné prispôbiť podľa potreby (5 minút stručne predstavenie a príprava, 10-15 minút na dosiahnutie výsledku, 5 minút na zhodnotenie a interpretáciu).

Zamestnanci: kariérový poradca - moderátor

Podpora: administrácia – prípadne moderátor 2 (ak je počet účastníkov vyšší ako 20)

Materiál / vybavenie: 1 tenká, ľahká bambusová trstina alebo tyč stanu alebo rozkladací meter.
Potrebné miesto - minimálne.

Alternatíva - SÚŤAZ

Aktivita – „Argumentácia dôležitosti povolania“

Moderátor získa na báze dobrovoľnosti alebo inou technikou členenie skupiny na 4 tímy. Každý tím si vyberie jedno povolanie a musí vymyslieť tri argumenty, prečo je jeho povolanie veľmi dôležité pre svet. Úlohou je vymyslieť také argumenty, aby sa povolanie javilo čo najužitočnejšie. Skupiny sa krátko poradia a potom jeden zástupca skupiny prednesie argumenty. Moderátor heslovito zaznačí ich obsah. Keď odprezentujú argumenty všetky 4 skupiny, celá skupina spoločne hlasuje, ktoré boli:

- Najvtipnejšie
- Najpresvedčivejšie
- Víťazná skupina dostane odmenu

Moderátor zhrnie význam argumentov v kontexte významu rozhodovania sa o kariére a povolani. Na záver hry/súťaže interpretuje význam zážitku pre aktivity v CO. Motivuje k spolupráci, prisúdeniu významu kariérovej orientácii a k využitiu každej, aj tejto dnešnej príležitosti pre podporu čo najlepšieho kariérového rozhodovania „naplno“.

Trvanie: 15 minút

Zamestnanci: kariérový poradca - moderátor

Podpora: administrácia – prípadne moderátor 2 (ak je počet účastníkov vyšší ako 20)

Materiál / vybavenie: pomôcky pre hru, prípadne premietanie „výsledkov“

6) Zhrnutie a oboznámenie žiakov s priebehom aktivít v CO

Zhrnutie:

- Cieľ aktivít v CO,
- Priebeh aktivít v CO .

Moderátor objasní ciele a postup a môže sa opätovne odvolať aj na už diskutované otázky a očakávania, formulované žiakmi. Potvrdí, či a ako budú v priebehu aktivít napĺňané, ktoré odpovede na otázky ohľadne kariérovej orientácie budú zahrnuté a ktoré prípadne zostanú otvorené a dajú sa naplniť inými aktivitami mimo CO.

Nižšie uvedené ilustratívne posolstvá a obsahy komunikácie môžu a musia byť adaptované podľa skúseností z implementačnej fázy pilotného zavádzania CO. Rovnako môžu byť upravené vzhľadom na podmienky, či vybavenie CO, prípadne na žiakmi už absolvované aktivity mimo CO.

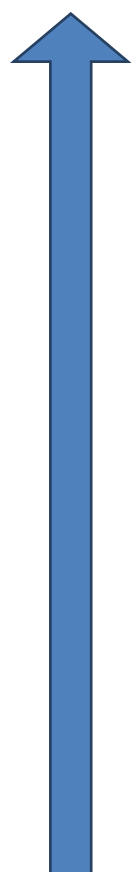
Prioritne sa moderátor venuje nasledujúcej logickej schéme:

OTÁZKY ŽIAKA, NA KTORÉ MÁ CENTRUM ORIENTÁCIE AMBÍCIU ODPOVEDAŤ:

- Poznám sám/sama seba dosť dobre, aby som sa rozhodoval/a?
- Ak nie, ako môžem doplniť moje sebazpoznanie?
 - V oblasti záujmov, schopností, zručností a ďalších súčastí môjho individuálneho talentu?
- Čo viem o svete práce, kariérových možnostiach, uplatnení v konkrétnych povolaniach?
 - Ako vyzerá práca/povolanie/organizácia/sektor?
 - Aký má povolanie dopad na môj osobný život, príjmy, sebarealizáciu, zdravie...?
- Ktoré sú teda dôležité informácie pre moje rozhodovanie?
 - O povolaniach, o zamestnávateľoch, o platoch, o podmienkach práce, o trendoch na Slovensku, v regióne ale aj vo svete...?
 - Kde tieto informácie nájdem, ako im mám rozumieť, ako si ich mám overiť? S kým a kde ich môžem diskutovať, rozširovať?
- Aký postup môžem zvoliť, aby som dospel/a k čo najinformovanejšiemu rozhodovaniu o ďalšom vzdelávaní v súlade s mojimi osobnými a kariérovými aspiráciami?

MOŽNÁ SYMBOLIKA A VIZUALIZÁCIA

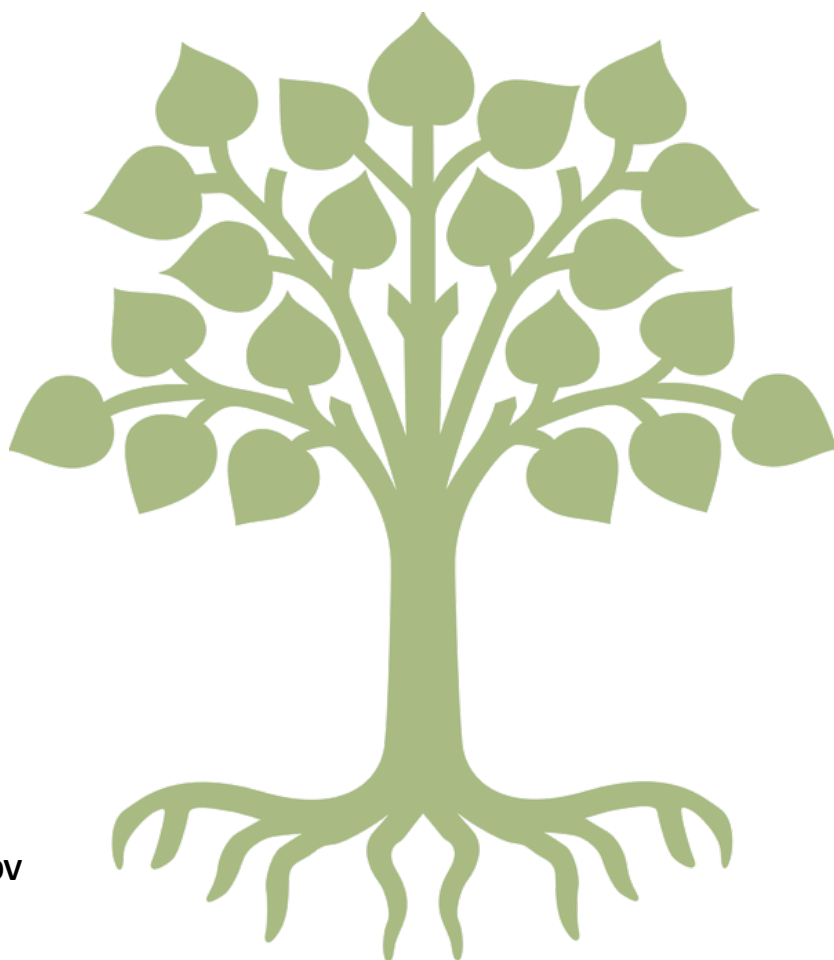
STROM TVOJEJ KARIÉROVEJ ORIENTÁCIE

až k UPLATNENIU
(povolaniu a sebarealizácii)

k SMEROVANIU
(orientácii a príprave kariéry)

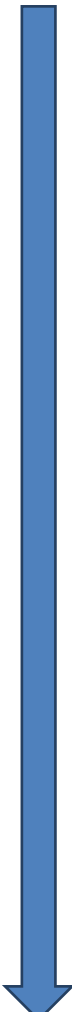
od ZÁUJMOV A PREDPOKLADOV
(východísk)

ČO MÔŽEM SPRAVIŤ TERAZ - DNES?

AKO SPOZNÁM A OVERÍM SI MOJE VÝCHODISKÁ („korene kariérového stromu“)

-
- Čo ma zaujíma? (a čo ma určite nezaujíma, čo vieme vylúčiť?)
 - Akú mám motiváciu sa tomu venovať? (akú mám motiváciu niektoré oblasti vylúčiť?)
 - Nakoľko konkrétnu mám predstavu o tej pre mňa zaujímavej práci, povolání, zamestnaní, odbornosti, sektore....?
 - Aké sú dôsledky takejto voľby (zárobok, rodina, štýl života, zdravie, ďalšie vzdelávanie, pracovné prostredie...)?
 - Kde sa môžem dozvedieť konkrétne informácie?
 - Poznám príležitosti na trhu práce, budúci vývoj, regionálne príležitosti?
 - Aké predpoklady (znanosti, schopnosti, zručnosti, fyzické zdravie...) potrebujem?
 - Aký je súlad mojich predpokladov, ambícií a možností? Ako nájdem najlepšie ich prienik?
 - Aké vzdelanie vedie k tejto kariére/povolaniu?
 - Mám šancu sa na túto vzdelávaciu dráhu dostať? Ako, kde? Čo je záložná verzia?
 - S kým môžem o téme ďalej hovoriť, radiť sa?
 - Na koho podporu sa budem najviac spoliehať? Aké to má riziká?

Priebeh aktivít potom uvedie moderátor na schéme, ktorú premietne a vysvetlí (viď schéma aktivity CO - moduly).

Dôležité obsahy:

- Veľmi stručne objasní zameranie blokov aktivít.
- Objasní formu práce.
- Uvedie význam aktivít a približný časový rozsah blokov a zdôrazní prestávky.
- Informuje o pravidlách, ktoré je nutné dodržiavať a ktorými sa činnosť bude riadiť.
- Uvedie očakávaný koniec aktivít.
- Informuje žiakov, že na konci aktivít každý jednotlivец získava výstup, ktorý vznikne jeho aktivitou v CO a bude mu ponechaný, že bude dôverný (a že k nemu sa ešte moderátor detailne vráti na konci aktivít v CO, vrátane spôsobu jeho odovzdania).
- Načrtne možnosti využitia získaných informácií.

SCHÉMA AKTIVÍT OBSIAHNE V OPTIMÁLNEJ PODOBE:

1. Privítanie a aktivácia
2. Kariérové zrkadlo 1
3. Kariérové zrkadlo 2
4. Prepojenie informácií s kariérovou perspektívou
5. Kariérový kompas
6. Zhrňujúce závery

VÝSTUPY:

V individuálnom výstupe si každý žiak odnesie základné informácie o:

- poslaní a aktivitách CO
- Kariérovom strome

Trvanie: 15 minút

Zamestnanci: kariérový poradca - moderátor

Materiál: Prezentácia (PowerPoint, krátke video alebo iná vhodná metodika využívajúca tablety)

Dôležité: Učitelia by mali byť prítomní počas úvodnej a záverečnej časti modulu (Príchod a privítanie, Predstavenie poslania a rámcovo aj aktivít CO), aby sami porozumeli cieľom, obsahu a priebehu aktivít a porozumeli tiež procesu práce so skupinou žiakov v CO. Najvhodnejšia je ich participácia na jednom mieste spolu so žiakmi v krokoch 1 a 2, následné vzdialenie sa od skupiny do inej časti miestnosti počas

krokov 3 až 5 a návrat ku skupine žiakov v časti 6. Tento postup dohodne s učiteľmi moderátor najneskôr pri príchode skupiny, počas odkladania vecí žiakov v priestore na to určenom. Pre učiteľov bude počas aktivít vyčlenený tiež samostatný priestor, ktorý umožní reagovať na prácu skupiny žiakov.

3.1.2 Modul č. 2 – KARIÉROVÉ ZRKADLO 1 - DOTAZNÍK ZÁUJMOV

Súčasťou návštevy žiakov v CO bude administrácia dotazníka záujmov. V pilotnej fáze implementácie CO sú vybrané 2 alternatívy dotazníka, ktoré vychádzajú z rovnakého metodologického konceptu, medzinárodne etablovaného a v slovenských podmienkach overeného. Dotazník bude administrovaný elektronicky. V prípade potreby je však pre oba dotazníky možná aj administrácia pomocou vyplnenia tlačenej verzie.

DOTAZNÍK ZÁUJMOV

Dotazník popisuje súvislosti medzi osobnými záujmami a schopnosťami žiaka a jeho profesijnou perspektívou. Ide o svetovo uznávanú metodiku v relevantnej poradenskej praxi, vhodnú pre cieľovú skupinu CO. Využitie dotazníka má podporu v materiáloch a projektoch už v podmienkach Slovenska overených⁸.

Výhody použitia navrhovaných dotazníkov:

- použitie vhodné aj pre žiakov s ŠVVP (špeciálne výchovno vzdelávacími potrebami),
- citlivosť na mužské a ženské preferencie pri voľbe povolania,
- rýchle vyhodnotenie,
- vhodné prepojenie s kariérovou perspektívou.

Špecifiká dotazníka 1:

- menej náročné vyplnenie,
- použitie vhodné aj pre žiakov s ŠVVP (špeciálne výchovno vzdelávacími potrebami),
- citlivosť na mužské a ženské preferencie pri voľbe povolania.

Špecifiká dotazníka 2:

- náročnejšie vyplnenie (nútená voľba),
- lepšia prediktívna validity (zhoda skutočnej orientácie žiaka a jeho odpovedí).

Záujmové dotazníky vyvinuli na základe teórie Johna Hollanda. Táto teória prepája poznatky zo psychológie osobnosti, ktorá sa zaoberá charakteristikou a štruktúrou ľudských vlastností, schopností so sférou pracovnej psychológie, ktorá sa zaoberá popisom pracovného prostredia a charakteristikou jednotlivých pracovných pozícií.

Hollandova teória vychádza z nasledovných predpokladov:

- Každý človek sa dá vzhľadom k jeho osobným preferenciám aktivít, prežívania či hodnôt, rezultujúcich do určitých orientácií vo forme záujmov, opísať viac-menej ako určitý kariérový typ.
- Pracovné prostredie či povolanie sa dá opísať formou modelu aktivít a ich výsledkov.
- Na základe typu záujmovej orientácie a modelu prostredia sa dá nájsť súlad (výber vhodného kandidáta na konkrétne pracovné miesto).

CIEĽ:

- Žiak získa informácie o svojich záujmoch, charakteristikách ľudí s takýmito záujmami, a to vo forme miery identifikovanej inklinácie (na základe výsledku dotazníka) k šiestim rozdielnym typom (prípadne najsilnejšej a najslabšej inklinácie, či kombinácie inklinácií).
- Žiak získa informáciu, ktoré typy sa viažu na špecifické kariérové orientácie a povolania (tento cieľ je naplnený v kombinácii s modulom 4 – Prepojenie informácií s kariérovou perspektívou).

FORMA PRÁCE:

- Moderátor dá žiakom inštrukciu pre vyplňanie dotazníka a používanie techniky, priebežne kontroluje a podporuje vyplňanie, prípadne individuálne zodpovedá otázky bez rušenia ostatných žiakov.
- Žiak má k dispozícii PC (prípadne tablet) v individualizovanom, nerušenom prostredí (napríklad vizuálne a/alebo zvukovo odčlenená „kója“), kde vyplňa elektronicky dotazník.
- V alternatívnej situácii administrácie dotazníka v tlačenej podobe má podobné predpoklady pre nerušené vyplňovanie.

PRIEBEH AKTIVÍT:

- Presun do priestoru určeného pre aktivitu KARIÉROVÉ ZRKADLO 1 (ďalej aj ZRKADLO 1)
- Inštrukcia moderátora
- Vypĺňanie dotazníka
- Aktivita pre žiakov, ktorí už dotazník vyplnili
- Záver aktivity

Presun do priestoru určeného pre aktivitu KARIÉROVÉ ZRKADLO 1

Moderátor presunie celú skupinu, ktorá sa zúčastní aktivity, do priestoru na to prispôsobeného.

Inštrukcia moderátora

Moderátor stručne objasní ciele modulu, predstaví aktivitu a jej trvanie.

Na veľkoplošnej obrazovke alebo premietnutím uvedie na príklade:

- Aké typy otázok bude dotazník obsahovať?
- Ako vyplňať dotazník?

- Zdôrazní inštrukciu pre žiaka:
 - registrácia ID kódom,
 - PRE DOTAZNÍK 1: „*Prečítaj si každý výrok a vyznač všetky tie, ktoré sa na teba hodia, vystihujú tvoje charakteristiky, záujmy a prania*“.
 - PRE DOTAZNÍK 2: „*Prečítaj si každú dvojicu výrokov a rozdeľ tri body podľa toho, čo ťa baví najviac (3:0) alebo vôbec ťa nebaví (:3), trochu viac ťa baví (2:1) alebo trochu menej ťa baví (1:2)*“.
 - Zdôrazní, kedy je dotazník úplne vyplnený – stlačením „*Odoslať*“.

Informuje o časovom limite pre vyplňanie – 10-15 minút.

Informuje, kam sa má žiak, ktorý ukončil vyplňanie, presunúť a akú aktivitu tam môže realizovať (k dispozícii bude zábavná technika a/alebo občerstvenie).

Dá pokyn žiakom, aby pristúpili k PC staniciam a aby sa zaregistrovali svojim ID kódom a následne vyplňali dotazník.

Priebežne zodpovie individuálne otázky, pomôže so začatím práce.

Vypĺňanie dotazníka

Žiaci vyplnia dotazník, odošlú ho.

Aktivita pre žiakov, ktorí už dotazník vyplnili

Žiaci, ktorí vyplnili dotazník, sa presunú do určeného priestoru. Tu majú k dispozícii zábavnú techniku a/alebo občerstvenie. Počkajú bez rušenia ostatných vyplňajúcich na ukončenie aktivity – pokyn moderátora.

Záver aktivity

Po vyplnení dotazníka posledným žiakom poďakuje moderátor žiakom v priestore, kam sa odobrali po vyplnení a informuje ich o ďalšej aktivite.

DÔLEŽITÝ OBSAH – DOTAZNÍK 1⁹:

Konkrétne príklady výrokov:

Pr			Celkový počet bodov R =
JA SOM	BAVÍ MA	CHCEL BY SOM	
☐ Realista.	☐ Opravovať, keď sa niečo pokazí.	☐ Pracovať vonku.	
☐ Praktický.	☐ Riešiť technické problémy.	☐ Byť fyzicky aktívny.	
☐ Fyzicky zdatný.	☐ Robiť modely lodí, lietadiel alebo šiť, variť, servírovať a pod.	☐ Vytvárať niečo vlastnými rukami.	
☐ Jednám priamo.	☐ Turistika, bicyklovanie alebo športové hry.	☐ Riadiť alebo opravovať stroje, prístroje.	
☐ Milujem prírodu.	☐ Pomáhať pri manuálnych prácach.	☐ Vidieť hneď výsledky svojej práce.	
☐ Som zručný v narábaní s rôznymi nástrojmi a prístrojmi.	☐ Zaoberať sa motormi, chovom zvierat alebo pestovaním rastlín.	☐ Ovládať nejaké remeslo.	
Spolu:	Spolu:	Spolu:	

Popis vyhodnotenia, osobnostných typov žiakov s konkrétnymi typmi na kariérovú perspektívu:

○ **Vyhodnotenie dotazníka:**

- Elektronicky, v prípade osobného vyhodnotenia trvanie cca 5 min. (ak je administrovaný formou pero – papier).
- Vyhodnotenie zaradí žiaka do konkrétneho kariérového typu, číselne vyjadrí mieru jeho inklinácie k danému typu.
- Pre tento typ sú ilustratívne uvedené charakteristiky človeka (preferované aktivity, hodnoty, sebaobraz, možnosť vnímania inými osobami, čomu sa môže vyhýbať).
- Následne je typ prepojený na kariérové orientácie a povolania.
- Žiak získa sprievodným komentárom tiež inštrukciu, ako vnímať/vyhodnocovať skóre a kombináciu viacerých inklinácií a tiež ilustratívny popis k jednotlivým záujmovým typom

Konkrétne príklady charakteristík pre rôzny typ záujmov:

Realistický typ – **PRÍKLAD – ĎALŠIE ÚDAJE VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUDÁVAME**

Znaky	Popis
Preferované aktivity	Preferuje manipuláciu s vecami, s nástrojmi, s prístrojmi a so strojmi.
Uznávané hodnoty	Uznáva materiálnu odmenu za výsledky, ktoré sú hmatateľné a dosiahol ich na základe vlastných zručností.
Ako vidí sám seba	Ako praktického človeka, trochu konzervatívneho, ktorý má manuálne a technické zručnosti a menej sociálnych zručností.
Ako ho vidia iní	Ako normálneho, priameho a úprimného človeka.
Čomu sa vyhýba	Interakcii s ľuďmi.

Investatívny typ

Znaky	Popis
Preferované aktivity	
Uznávané hodnoty	
Ako vidí sám seba	
Ako ho vidia iní	
Čomu sa vyhýba	

Umelecký typ

Znaky	Popis
Preferované aktivity	
Uznávané hodnoty	
Ako vidí sám seba	
Ako ho vidia iní	
Čomu sa vyhýba	

Sociálny typ

Znaky	Popis
Preferované aktivity	
Uznávané hodnoty	
Ako vidí sám seba	
Ako ho vidia iní	
čomu sa vyhýba	

Podnikateľský typ

Znaky	Popis
Preferované aktivity	
Uznávané hodnoty	
Ako vidí sám seba	
Ako ho vidia iní	
Čomu sa vyhýba	

Konvenčný – úradnícky typ

Znaky	Popis
Preferované aktivity	
Uznávané hodnoty	
Ako vidí sám seba	
Ako ho vidia iní	
Čomu sa vyhýba	

Konkrétne príklady kariérovej orientácie jednotlivých typov:

V ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME ÚDAJE

[illegible]

DÔLEŽITÝ OBSAH – DOTAZNÍK 2⁹:

Konkrétne príklady otázok:

Test

Chlapec • Dievča •

Rozdeľ tri body podľa toho, čo ťa baví najviac alebo vôbec (3:0), trochu viac alebo trochu menej (2:1) alebo naopak

Objavovať nové informácie o starovekých civilizáciách.

☐ 3:0
☐ 2:1
☐ 1:2
☐ 0:3

Odporúčať klientom sporenie alebo iné bankové produkty.

☐ 3:0
☐ 2:1
☐ 1:2
☐ 0:3

3/42

Predchádzajúca otázka

Ďalšia otázka

Test

Chlapec • Dievča •

Rozdeľ tri body podľa toho, čo ťa baví najviac alebo vôbec (3:0), trochu viac alebo trochu menej (2:1) alebo naopak

Zavádzať do budov elektrické vedenie.

☐ 3:0
☐ 2:1
☐ 1:2
☐ 0:3

Vyšetrovať možné poisťovacie podvody.

☐ 3:0
☐ 2:1
☐ 1:2
☐ 0:3

5/42

Predchádzajúca otázka

Ďalšia otázka

Test

Chlapec • Dievča •

Rozdeľ tri body podľa toho, čo ťa baví najviac alebo vôbec (3:0), trochu viac alebo trochu menej (2:1) alebo naopak

Získavať informácie o investíciách pre makléra.

☐ 3:0
☐ 2:1
☐ 1:2
☐ 0:3

Trénovať ľudí pre predaj najrôznejších tovarov.

☐ 3:0
☐ 2:1
☐ 1:2
☐ 0:3

11/42

Predchádzajúca otázka

Ďalšia otázka

VÝSTUPY:

- Výsledky dotazníka budú súčasťou výstupu žiaka, ktorý dostane na konci aktivít v CO spolu s pozvánkou na individuálnu konzultáciu, s možnosťou prediskutovania výsledkov, záverov a možností ďalšej kariérovej orientácie žiaka aj s jeho s rodičmi alebo zákonnými zástupcami.
- Súčasťou výstupov vo väzbe na ZRKADLO 1 budú prehľadné tabuľky typov a na ne previazaných kariérových orientácií, ktoré žiaci dostanú k dispozícii v module ...

Trvanie: 15 minút

Zamestnanci: kariérový poradca - moderátor

Podpora: administrácia, IT podpora

Materiál / vybavenie: PC stanice / tablety, prípadne vytlačené dotazníky a perá

3.1.3 Modul č. 3 – KARIÉROVÉ ZRKADLO 2 – POSTUPY PRE ZÍSKANIE SPÄTNEJ VÄZBY O SCHOPNOSTIACH A ZRUČNOSTIACH

Okrem zážitkového modulu „sebapoznávania“, ktorý zahŕňa vyplnenie dotazníka záujmov, absolvuje každý žiak druhý zážitkový modul vo forme plnenia úloh, ktoré potvrdia mieru rozvinutosti jeho schopností a zručností, vrátane ich vedomostnej bázy. Úlohy majú „performačný charakter“ a žiak ich rieši na PC. Výsledky sú spracované v príslušnom SW.

K tomuto modulu môže byť pričlenená aj časť úloh využívajúca prístroje (prepojené na PC a SW spracovanie výstupov), overujúce rozvinutosť špecifických zručností.

Celý súbor úloh, využitý v tomto module je zameraný na ilustráciu postupov pre získanie individuálnej spätnej väzby o schopnostiach a zručnostiach žiaka. Súbor úloh je členený na časti, ktoré je možné aplikovať v celom rozsahu alebo v limitovanom rozsahu.

Využitie výsledkov z takýchto postupov (nadväzujúc na získanú osobnú skúsenosť) sú následne interpretované interaktívnym spôsobom v module č. 5. Samotné vyhodnotenie výsledkov žiak dostane po ukončení aktivít v CO (viď aj modul 6).

Pre predmetný modul sme vybrali metodiky adaptované z rakúskeho systému „Talent-check“, v súlade s požiadavkami Štátneho inštitútu pre odborné vzdelávanie.

Metodiky s obdobným obsahom je v budúcnosti možné adaptovať aj z iných zdrojov.

CIEĽ:

- Žiak sa zoznámi so špecifickými spôsobmi získania spätnej väzby o svojich schopnostiach a zručnostiach (mimo rámec iných spätných väzieb: vlastných pocitov, skúseností, známkov v škole a pod.).
- Žiak získa konkrétny ilustratívny výstup, ktorý mu pomôže v orientácii na odborné a kariérové smerovanie (resp. na vzdelávaciu dráhu) v súlade s jeho potenciálom a/alebo ho informuje o potrebe rozvíjať svoj potenciál, ak nie je v súlade s nárokmi vzdelávacej dráhy a kariérovej orientácie (k tomuto cieľu prispievajú ďalšie moduly v CO a využitie výstupov žiaka).
- Žiak získa náhľad, aké široké portfólio rôznych predpokladov je možné a potrebné zvažovať pri posúdení schopností a zručností.

FORMA PRÁCE:

- Moderátor dá žiakom inštrukciu pre vyplňanie testovej batérie dotazníka, priebežne kontroluje a podporuje vyplňanie, prípadne individuálne zodpovedá otázky bez rušenia ostatných žiakov.
- Žiak má k dispozícii PC (prípadne tablet) v individualizovanom, nerušenom prostredí (napríklad vizuálne a/alebo zvukovo oddelená „kója“), kde vyplňa elektronicky dotazník.
- V prípade využitia prístrojov na overenie rozvinutosti špecifických zručností, je skupina vhodne členená pre prácu na PC a na prístrojoch tak, aby bol efektívne využitý čas a zachovaný princíp nerušenia iných žiakov pri plnení úloh.

PRIEBEH AKTIVÍT:

- Presun do priestoru určeného pre aktivitu KARIÉROVÉ ZRKADLO 2 (ďalej aj ZRKADLO 2)
- Inštrukcia moderátora
- Vypĺňanie úloh na PC (prípadne absolvovanie úloh na prístrojoch)
- Aktivita pre žiakov, ktorí už dotazník vyplnili
- Záver aktivity

Presun do priestoru určeného pre aktivitu KARIÉROVÉ ZRKADLO 2

Moderátor presunie celú skupinu, ktorá sa zúčastní aktivity, do priestoru na to prispôbeného.

Inštrukcia moderátora

Moderátor stručne objasní ciele modulu, predstaví aktivitu a jej trvanie.

Na veľkoplošnej obrazovke alebo premietnutím uvedie na príklade:

- Aké typy otázok bude dotazník obsahovať? Oboznámi ich s obsahom základného a nadstavbového modulu testov.
- Ako vyplňať dotazník?
- Zdôrazní inštrukciu pre žiaka:
 - registrácia ID kódom,
 - upriami pozornosť na rôzne typy úloh a spôsobov ich riešenia,
 - upozorní na fakt, že každý set úloh má presne stanovený časový limit, v ktorom má žiak vyriešiť čo najviac úloh,
 - vysvetlí, na ktorom mieste v dotazníku žiak vidí daný časový limit,
 - zdôrazní, kedy je dotazník úplne vyplnený – *stlačením „Odoslať“*.

Informuje o časovom limite pre vyplňanie – predpokladaný celkový čas 45 - 60 minút, pričom vyplňovanie jednotlivých častí testov sa mierne líši, žiak ho neustále vidí na obrazovke v pravej časti monitora a vie sa podľa neho orientovať.

Informuje, kam sa má žiak, ktorý ukončil vyplňanie, presunúť a akú aktivitu tam môže realizovať (k dispozícii bude zábavná technika a/alebo občerstvenie).

Dá pokyn žiakom, aby pristúpili k PC staniciam a aby sa zaregistrovali svojim ID kódom a následne vyplňali dotazník.

Priebežne zodpovie individuálne otázky, pomôže so začatím práce.

V prípade začlenenia úloh na prístrojoch pre overovanie zručností, špecifikuje moderátor postup a inštrukciu aj pre túto časť aktivít.

Vypĺňanie dotazníka (absolvovanie úloh na prístrojoch)

Žiaci vyplnia dotazník, odošlú ho.

V prípade začlenenia úloh na prístrojoch pre overovanie zručností absolvujú žiaci úlohy.

Aktivita pre žiakov, ktorí už dotazník vyplnili

Žiaci, ktorí vyplnili dotazník, sa presunú do určeného priestoru. Tu majú k dispozícii zábavnú techniku a/alebo občerstvenie. Počkajú bez rušenia ostatných vypĺňajúcich na ukončenie aktivity – pokyn moderátora.

Záver aktivity

Po vyplnení dotazníka posledným žiakom poďakuje moderátor žiakom v priestore, kam sa odobrali po vyplnení a informuje ich o ďalšej aktivite.

DÔLEŽITÝ OBSAH:

Batéria úloh na PC staniciach môže byť členená na: základný a nastavbový (špeciálny) modul. Prípadne môže byť doplnená o úlohy plnené na prístrojoch pre overovanie zručností.

PC stanice

Základný modul je zameraný na oblasti:

- Koncentrácia a pozornosť
- Matematika
- Slovenský jazyk
- Anglický jazyk
- Logické myslenie

Nastavbový modul je zameraný na oblasti:

- Pochopenie fyzikálnych a technických javov
- Organizačné schopnosti
- Pamäťové schopnosti
- IT znalosti
- Priestorová predstavivosť a vnímanie útvarov
- Zákaznícka orientácia

Možné je tiež do týchto úloh zahrnúť:

- Základné postoje - k vzdelávaniu, práci a kolegom
- Otvorené otázky – kariérová orientácia

Podrobný popis a špecifikácia jednotlivých oblastí a úloh ZÁKLADNÉHO modulu:

- **KONCENTRÁCIA A POZORNOSŤ** (poskytuje informáciu o tom, ako pozorne žiak rieši úlohy a ako dobre sa dokáže sústrediť. Táto oblasť zahŕňa úlohy typu:
 - Vyberte / označte správnu odpoveď (10 úloh)
 - Nájdite chybu (6 úloh)
 - Nájdite symboly (10 úloh)

Konkrétne príklady:

→ *Klikni na všetky čísla 6*

→ *Klikni na čísla od 1 do 6*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ *Klikni na všetky kocky so 4 bodkami*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ *Klikni na všetky samohlásky*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ Porovnaj pravý obrázok s ľavým. V pravom poli klikni na všetky obrázky, ktoré sa nezhodujú s obrázkami naľavo.

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ Klikni na všetky rovnaké obrázky

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ Klikni na všetky rovnaké obrázky

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- **MATEMATIKA** (poskytuje informáciu o matematických schopnostiach žiaka). Táto oblasť zahŕňa úlohy zamerané na:
 - Základné aritmetické zručnosti
 - Riešenie slovných úloh
 - Percentuálne výpočty
 - Zlomky
 - Premeny jednotiek
 - Odhady
 - Výpočty plôch a objemov (spolu 3 sady úloh)

Konkrétne príklady:

→ *Vypočítaj čo najviac príkladov*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ *Vypočítaj chýbajúce dĺžky strán a obsah plochy*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ *Vyrieš nasledujúce úlohy*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- **SLOVENSKÝ JAZYK** (poskytuje informáciu o zvládaní slovenského jazyka) Táto oblasť zahŕňa úlohy zamerané na:
 - Pravopis
 - Gramatika
 - Porozumenie textu

Konkrétne príklady:

→ *Klikni na pravopisne správnu možnosť*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ *Zo štyroch možností vyber správne riešenie*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- **Anglický jazyk** (poskytuje informáciu o tom, aké jazykové schopnosti má žiak v anglickom jazyku). Táto oblasť zahŕňa úlohy zamerané na:
 - Gramatika
 - Slovná zásoba
 - Pochopenie textu a správne reakcie na jednoduché každodenné situácie (20 úloh),

Konkrétne príklady:

→ *Vyber správne slovo*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ *Vyber správnu odpoveď*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- **Logické myslenie** (poskytuje informáciu o tom, ako dobre dokáže žiak rozpoznať súvislosti a vyvodiť logické závery). Táto oblasť zahŕňa úlohy zamerané na:
 - Verbálna logika
 - Postupnosť obrázkov

Konkrétne príklady:

→ *Vyber správne slovo*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ *Ktorý obrázok chýba, aby bolo zachované logické poradie?*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

Nadstavbový (ŠPECIÁLNY modul) je zameraný na tieto oblasti:

- **Pochopenie fyzikálnych a technických javov** (poskytuje informáciu o tom, ako dobre pozná žiak technické súvislosti a základné fyzikálne zákony). Táto oblasť zahŕňa témy (....úloh):
 - Ozubené súkolie
 - Princíp páky
 - Stabilné konštrukcie
 - Elektrické obvody
 - Tlak
 - Ťažisko

Konkrétne príklady:

→ *Ktoré ozubené koleso sa?*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ *Ktorý materiál je najlepším?*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ *Z lietadla bol vyhodený balík. Odpor vzduchu jena zem?*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- **Organizačné schopnosti** (poskytuje informáciu o tom, ako žiak zvláda organizačné úlohy). Táto oblasť zahŕňa úlohy zamerané na:
 - Vyhľadávanie informácií na webstránkach
 - Správne vyplnenie online formulára

- Koordinovanie termínov a úloh

Konkrétne príklady:

- *Pomáhate zorganizovať koncert pre študentský galavečer. Je potrebné postarať sa o veľa vecí. Zoradzte úlohy v správnom poradí. Úlohy presuňte na správne miesto:*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- *Preklikajte sa webstránkou a zodpovedzte nasledujúce otázky k hotelu:
Na ktorej?*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- *Odkedy začína?*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- **Pamäťové schopnosti** (poskytuje informáciu o tom, do akej miery je žiak schopný zapamätať si informácie a po krátkej dobe si na ne opäť spomenúť). Táto oblasť zahŕňa témy:
 - Osoby a osobné údaje,
 - Pamiatky a ich umiestnenie na mape

Konkrétne príklady:

→ *Dobre si zapamätajte symboly a ich pozíciu na mape mesta. Premiestnite symboly na správne miesto na mape.*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- **IT znalosti** (poskytuje informáciu o znalostiach v oblasti informačných a komunikačných technológií). Táto oblasť (12 úloh) zahŕňa témy:
 - Hardvér
 - Softvér
 - Používanie internetu
 - Bežné operačné systémy a programovacie jazyky

Konkrétne príklady:

→ *O ktoré hardvérové komponenty ide? Správne prirad'te.*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ Pri ktorej z nasledujúcich odpovedí ide oadresu?

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- **Priestorová predstavivosť a vnímanie útvarov** (poskytuje informáciu o tom, ako dobre si žiak dokáže predstaviť veci v trojdimenzionálnom priestore). Táto oblasť zahŕňa úlohy zamerané na:
 - Úlohy s kockami
 - Skladanie plôch útvarov
 - Vyhľadávanie miest na mape

Konkrétne príklady:

→ Ktorá kocka vznikne?

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ Ktoré teleso má?

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

→ Vľavo vidíte a vpravo plán s umiestneniami Ktorýmbola spravená táto?

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- **Zákaznícka orientácia** (poskytuje informáciu o prístupe žiaka k zákazníkovi). Táto oblasť zahŕňa témy:
 - Riešenie rôznych situácií so zákazníkmi
 - Správne a nesprávne pro-zákaznícke správanie

Konkrétny príklad:

→ *Pracujete v Hoteli u Kováča. Telefón zvoní. Ako sa?*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- Základné postoje - k vzdelávaniu, práci a kolegom (poskytuje informáciu o postojoch a prístupoch žiaka k sebe a svojmu okoliu). Táto oblasť zahŕňa tieto typy úloh (10 úloh):
 - Modelové situácie
 - Sebahodnotenie

Konkrétny príklad:

→ *Zaspali ste a prídete do práce asi o pol hodinu neskôr. Čo?*

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

- Otvorené otázky – tri otvorené otázky zamerané na kariérovú orientáciu a výber povolania (časový limit: 5 min.)

Konkrétny príklad:

→ *Aké povolanie Vás zaujíma najviac?*

→

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

Príklady prístrojov pre overovanie zručností

(konkrétne úlohy a špecifiká neuvádzame, nakoľko prístroje v čase spracovania metodiky neboli k dispozícii).

Merač reakčného času:

Merač postrehu:

Presnosť pohybu ruky – meranie motoriky:

Kresliaci stroj – meranie motoriky:

VÝSTUPY:

- Výsledky úloh, ktoré žiak dosiahne, budú počítačovo vyhodnotené a budú súčasťou výstupu žiaka, ktorý dostane po ukončení aktivít v CO spolu s pozvánkou na individuálnu konzultáciu, s možnosťou prediskutovania výsledkov, záverov a možností ďalšej kariérovej orientácie žiaka aj s jeho s rodičmi alebo zákonnými zástupcami.

- Súčasťou výstupov vo väzbe na ZRKADLO 2 budú sumárne grafy znázorňujúce úspešnosť riešenia úloh v jednotlivých overovaných oblastiach a na ne previazaných kariérových orientácií, ktoré žiaci dostanú k dispozícii v module 4 – Prepojenie informácií s kariérovou perspektívou.

TRVANIE: cca 45 - 60 minút

ZAMESTNANCI: kariérový poradca - moderátor

PODPORA: administrácia – IT podpora

MATERIÁL / VYBAVENIE: PC stanice, prípadne prístroje s PC podporou

3.1.4 Modul č. 4 - PREPOJENIE INFORMÁCIÍ ZO ZÁŽITKOVÝCH MODULOV S KARIÉROVOU PERSPEKTÍVOU

Predmetný modul je zameraný na prepojenie informácií získaných zo Zrkadiel - zážitkových modulov, ktoré ilustrujú postupy pre získanie individuálnej spätnej väzby (informácie o záujmoch žiaka, jeho schopnostiach a zručnostiach), s kariérovou perspektívou žiaka. Súčasne sú žiaci oboznámení s ďalšími možnosťami získania spätnej väzby o svojom potenciáli pre kariéru v oblasti ich záujmu a vzdelávaciu dráhu k nej vedúcu.

CIEĽ:

- Žiaci porozumeli významu aktivít typu ZRKADLÁ pre sebareflexiu vzhľadom na kariérovú orientáciu.
- Žiaci vedia, ako interpretovať konkrétne výsledky, ktoré z tejto aktivity v CO pre seba získajú.
- Žiaci dostali informáciu, ktoré ďalšie možnosti pre získanie spätnej väzby pre seba majú.

FORMA PRÁCE:

- Informovanie prostredníctvom prezentácie a riadeného dialógu so skupinou.
- Interaktívna práca pri interpretácii anonymizovaných výstupov zo ZRKADIEL.
- V prípade vybavenosti CO tabletmi možnosť individualizovaných miniúloh pre lepšie pochopenie vzťahu záujmov, schopností a zručností s konkrétnymi povolaniami.

PRIEBEH AKTIVÍT

- Informácia o zameraní aktivity v danom module.
- Krátka reflexia zážitku zo ZRKADIEL od účastníkov.
- Objasnenie, ako súvisia záujmové preferencie a schopnosti či zručnosti s výberom ďalšieho kariérového smerovania.
- Interpretácia zistení zo ZRKADLA 1 – záujmy vo väzbe na kariérovú orientáciu.
- Interpretácia zistení zo ZRKADLA 2 – schopnosti a zručnosti vo väzbe na kariérovú orientáciu.
- Informácia o výstupoch, ktoré zo ZRKADIEL žiak po absolvovaní CO získa.
- Informácia o ďalších zdrojoch pre získanie spätnej väzby.
- Závery z aktivity.

Informácia o zameraní aktivity v danom module

Moderátor stručne objasní ciele modulu a predstaví aktivitu a jej trvanie.

Krátka reflexia zážitku zo ZRKADIEL od účastníkov

Moderátor sa pýta žiakov na ich zážitok z vyplňania dotazníkov.

Príklady otázok:

- Kto už niečo podobné - dotazníky a kde (prípadne kedy) absolvoval?
- Ako boli dotazníky náročné? Ktoré časti boli náročné a ktoré menej?
- Kto stihol v časovom limite všetky odpovede?
- Vnímate odlišnosť takéhoto získavania spätnej väzby o sebe od školských testov?

Moderátor upozorní, že išlo o vybrané možnosti získavania spätnej väzby v pilotnom CO, že existujú aj iné a že je vhodné získať čo najviac takýchto vstupov, aby žiak získal čo najlepšiu spätnú väzbu o svojej záujmovej orientácii a potenciáli orientovať sa na istý typ kariéry.

Objasnenie, ako súvisia záujmové preferencie a schopnosti či zručnosti s výberom ďalšieho kariérového smerovania

Moderátor prejde k objasneniu, ako súvisia záujmové preferencie a schopnosti či zručnosti s výberom ďalšieho kariérového smerovania. Na príkladoch sa dozvedia o verzii „súladi predpokladov a kariérovej orientácie“ a jej možných dôsledkoch a o verzii nesúladi „predpokladov a kariérovej orientácie“ a jej možných dôsledkoch. V časti príkladov zapojí žiakov do posúdenia „súladi“ a tiež do identifikácie „dôsledkov“ súladi a nesúladi.

Môže využiť podpornú prezentáciu cez PowerPoint. Prípadne krátke video, ak bude spracované. Tieto pomôcky by bolo vhodné spracovať aj vtipným a žiakom blízkym spôsobom.

Interpretácia zistení zo ZRKADLA 1 – záujmy vo väzbe na kariérovú orientáciu

ZRKADLÁ, teda zážitkové moduly pre oboznámenie sa s postupmi pre získanie individuálnej spätnej väzby, sú uvedené ako príklady existujúcich nástrojov. Moderátor stručne upozorní na význam záujmov pre kariérovú orientáciu.

Sú prezentované anonymné príklady výsledkov, na ktorých moderátor vysvetlí, ako porozumieť výsledkom, ktoré neskôr každý žiak dostane sám pre seba na základe skutočného zodpovedania otázok v ZKADLÁCH. Je interpretovaná ich výpovedná hodnota, čo sa týka vystihnúť identifikovaných záujmov aj ich prepojenia na kariérovú orientáciu.

Moderátor v priebehu výkladu vyzýva žiakov na pomoc s interpretáciou a na otázky k interpretácii.

Interpretácia zistení zo ZRKADLA 2 – schopnosti a zručnosti vo väzbe na kariérovú orientáciu

ZRKADLÁ, teda zážitkové moduly pre oboznámenie sa s postupmi pre získanie individuálnej spätnej väzby, sú uvedené ako príklady existujúcich nástrojov. Moderátor stručne upozorní na význam schopností a zručností pre kariérovú orientáciu.

Sú prezentované anonymné príklady výsledkov, na ktorých moderátor vysvetlí, ako porozumieť výsledkom, ktoré neskôr každý žiak dostane sám pre seba na základe skutočného zodpovedania otázok

v ZKADLÁCH. Je interpretovaná ich výpovedná hodnota, čo sa týka vystihnúť identifikovaných záujmov aj ich prepojenia na kariérovú orientáciu.

Moderátor v priebehu výkladu vyzýva žiakov na pomoc s interpretáciou a na otázky k interpretácii.

Následne moderátor uvedie, ktoré ďalšie oblasti potenciálu a talentu žiaka by bolo vhodné overiť. Ako príklad uvedie:

- fyzické dispozície (a povolania ich vyžadujúce),
- špecifické zdravotné dispozície (a povolania ich vyžadujúce),
- kreatívne a umelecké dispozície (a povolania ich vyžadujúce) a pod.

Informácia o výstupoch, ktoré zo ZRKADIEL žiak po absolvovaní CO získa

Na ilustratívnom príklade výstupu moderátor stručne špecifikuje, aký výstup žiak po ukončení aktivity v CO obdrží, akým spôsobom a ako s výstupom môže naložiť.

K tejto časti použije prezentáciu v PowerPoint.

Informácia o ďalších zdrojoch pre získanie spätnej väzby

Následne sú moderátorom uvedené ďalšie zdroje pre získanie spätnej väzby. Napríklad:

- rozhovory s rodičmi,
- rozhovory s ľuďmi s expertízou pre oblasť záujmu žiaka,
- testovania v CPPaP,
- sebareflexie v spolupráci s výchovným a/alebo kariérovým poradcom v škole,
- využitie iných meraní výkonnosti cez školské výsledky a testovania – sem patria aj známky ale nie len (!),
- individuálne poradenské rozhovory s nezávislými špecialistami pre kariérové poradenstvo,
- rozhovory so stredoškolskými učiteľmi a poradcami na školách pripravujúcich pre odbory o ktorých žiak uvažuje,
- personalistami či expertmi priamo od potenciálnych zamestnávateľov a pod.

Záver z aktivity

Moderátor sa opýta žiakov, čo bolo z aktivity najzaujímavejšie, prípadne nové. Získa maximálne 3 výpovede. Poďakuje žiakom za záujem a nasadenie (aj v časti ZRKADIEL) a zdôrazní, že získanie spätnej väzby o sebe je nevyhnutné pre kvalitné zakorenenie ich Kariérového stromu.

Premietne obrázok kariérového stromu s vyznačením záujmov, schopností a zručností ako významných súčastí „koreňového systému“.

DÔLEŽITÝ OBSAH:

- Prezentácia vizualizuje výsledky záujmových ZRKADIEL a následne ZRKADIEL týkajúcich sa schopností a zručností:
 - žiaci budú mať k dispozícii prehľadné tabuľky a obrázky, ktoré budú reprezentovať všetky kariérové typy a povolania podľa dotazníka záujmov (v prípade využitia tabletov priamo v pripravenej aplikácii).
- Moderátor formou prezentácie predstaví:
 - jednotlivé kariérové typy podľa dotazníka záujmov a následne podľa dotazníka schopností a výsledkov zisťovania zručností - vysvetlí súvislosti,
 - uvedie charakteristické kariérové orientácie a príklady povolání pre jednotlivé typy,
 - predstaví pre lepšie pochopenie súvislostí náplň práce vybraných povolání a priradí k nim potrebný potenciál človeka povolanie vykonávajúceho (záujem, schopnosti, zručnosti).
- Moderátor dôsledne a na príklade ilustratívne vysvetlí, ako majú žiaci nazerať a rozmyšľať o výsledkoch z CO:
 - špecificky sú prezentované ZRKADLÁ 1 – záujmy,
 - špecificky sú prezentované ZRKADLÁ 2 – schopnosti a zručnosti,
 - vždy je vysvetlená väzba na kariérovú orientáciu a možnosť, ako naložiť ďalej so získanou informáciou (ako ju prehĺbiť, overiť, s kým).
- Aktivita dá priestor žiakom na otázky:
 - Moderátor otázkami overuje, či žiaci porozumeli vysvetleným súvislostiam.
 - Žiaci sa pýtajú na konkrétne, pre nich nie úplne nejasné alebo dopĺňujúce informácie.

VÝSTUPY:

- Ilustratívny anonymný výsledok zo ZRKADIEL 1 a ZRKADIEL 2.
- Obrázky a tabuľky kariérových typov a k nim priradených typických povolání (vo väzbe na metodiky využité v ZRKADLÁCH).
- Prehľadná informácia, aké vlastnosti a schopnosti sú vyžadované pri konkrétnych povolaniach.
- Základná predstava žiakov, ako narábať a interpretovať výsledky testov a dotazníkov.

TRVANIE: 30 minút

ZAMESTNANCI: kariérový poradca - moderátor

PODPORA: moderátor 2 (ak je počet účastníkov vyšší ako 20)

MATERIÁL / VYBAVENIE: veľkoplošné obrazovky – premietanie prezentácie a ilustratívne prezentovanie obrázkov a tabuliek, vytlačené obrázky a tabuľky pre každého žiaka na lepšie pochopenie a možné zapisovanie si poznámok.

3.1.5 Modul č. 5 - INFORMAČNÉ ZDROJE O TRHU PRÁCE A SÚVISIACOM VZDELÁVANÍ - KARIÉROVÝ KOMPAS

Žiaci sa pod vedením moderátora dozvedia, ktoré sú dôležité informácie o trhu práce a súvisiacom vzdelávaní, kde ich nájdu, ako ich využijú. Pracuje sa skupinovo, v prípade dostatočnej časovej dotácie sú zadávané úlohy, ktoré sa riešia individuálne alebo v malých skupinách.

CIEĽ:

- Sprostredkovať účastníkom CO informácie o trhu práce a povolaniach, vrátane regionálnych príležitostí a zasadenie do celkového kontextu v rámci orientácie svojej kariéry.
- Sprostredkovať účastníkom CO informácie o možnostiach ďalšieho vzdelávania s regionálnym akcentom a previazaním na kariérovú orientáciu.

FORMA PRÁCE:

- Interaktívna a zážitková práca so skupinou, prezentácia orientujúca v základných informáciách a zdrojoch informácií, moderovaná diskusia, ktorá smeruje k overeniu známych a neznámych informácií pre účastníkov a k smerovaniu na konkrétne príklady – ako a kde hľadať informácie a ako ich využiť.
- Práca individuálna, prípadne vo dvojiciach či menších skupinách za podpory moderátora (s jeho podporou a reagujúc na jeho zadania) .
- Ak to časová dotácia dovoľí, môžu si žiaci individuálne zaznamenať konkrétne informácie, ktoré v oblasti vlastnej orientácie získali/našli (v prípade využitia tabletov do vlastného záznamového formulára, v prípade aktivity bez tabletov, môžu použiť pripravený tlačný formulár).
- Oživením tejto časti môžu byť súťažné aktivity (najmä zamerané na vyhľadanie informácií zo zdrojov, ktoré predstaví moderátor, v aplikácii na individualizované oblasti kariérového záujmu a orientácie žiakov).

DÔLEŽITÝ OBSAH:

1. Práca s informáciami o trhu práce a povolaniach

Informácie o povolaniach:

- Informácie o povolaniach podľa pracovných oblastí (sektorov):
 - kompetencie pre výkon povolania (všeobecné a odborné vedomosti a zručnosti s prepojením na formálne vzdelanie).
- Informácie o sektoroch:
 - zamestnanosť a demografia,
 - štruktúra zamestnancov,
 - priemerná mzda,
 - regionálna zamestnanosť.
- Informácie o kartách zamestnania:
 - kvalifikácia,
 - osobnostné predpoklady,
 - osobnostný typ,
 - zdravotné obmedzenia,
 - pracovné podmienky,
 - charakter práce a pod.

Informácie o trendoch práce

- Informácie o uplatnení absolventov podľa regiónu, školy, pracovnej oblasti, odboru vzdelania a pod.:
 - mzdy absolventov,
 - nezamestnanosť absolventov.
- Informácie o trendoch trhu práce - trendy na úrovni SR, regionálne trendy podľa krajov a iných kritérií (škola, zamestnanie, pracovná oblasť a pod.):
 - potreby trhu práce, pracovnej sily do roku 2024,
 - nesúlad trhu práce,
 - mzdový potenciál a stabilita pracovného miesta,
 - dostupnosť pracovných príležitostí,
 - priemerná hrubá mesačná mzda.

2. Práca s informáciami o možnostiach štúdia a vzdelávacích dráhach

- Vyhľadávanie informácií o stredných školách podľa zadaných kritérií:
 - okres,
 - mesto,
 - kraj.

- Informácie o školách:
- *VO ZVEREJNEJ VERZII NEUVÁDZAME*

- Informačné zdroje:
- *VO ZVEREJNEJ VERZII NEUVÁDZAME*

- Podporné informačné zdroje:
- *VO ZVEREJNEJ VERZII NEUVÁDZAME*

VÝSTUPY:

- Prehľadná mapa informačných zdrojov o trhu práce, povolaniach a možnostiach ďalšieho vzdelávania.
- Prehľadná informácia, čo je možné v zdrojoch nájsť a ako informácie vzťahovať ku kariérovému rozhodovaniu.
- Vlastný súbor informácií, korešpondujúci s individualizovaným profilom kariérového záujmu a orientácie žiaka – v prípade dostatočnej časovej dotácie.

TRVANIE: 30 minút

ZAMESTNANCI: kariérový poradca - moderátor

PODPORA: administrácia – prípadne moderátor 2 (ak je počet účastníkov vyšší ako 20)

MATERIÁL / VYBAVENIE:

- Veľkoplošné obrazovky – premietanie prezentácie a ilustratívne prezentovanie webových zdrojov.
- V prípade existencie tabletov – využitie pre vyhľadávanie na webe a pre ukladanie individualizovaných informácií do záznamového formulára.
- V prípade aktivity bez tabletov vpisovanie do tlačенých záznamových formulárov.
- Podporou môže byť inštruktážne video o zdrojoch informácií a/alebo tlačенé informácie s prehľadom relevantných informácií.

Príklad priebehu aktivít:

- Aktivita **Rodokmeň povolání:**
 - Individuálna práca a práca v menších skupinách:

- do schémy stromu povolání vo forme rodokmeňu doplň povolanie (členov rodiny a širšej rodiny) a požiadavky na zručnosti, schopnosti, vedomosti (kompetencie) pre výkon daného povolania.
 - Diskusia o povolaniach a požiadavkách na výkon povolania – kompetenciách.
-
- **Typy otázok k svetu práce:**
 - *VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME*

 - **Typy otázok k vzdelávacím dráham:**
 - *VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME*

 - **Úlohy na precvičenie** si vyhľadávajú informácií z informačných zdrojov. Skupinové úlohy orientované na vyhľadávanie informácií z dostupných informačných zdrojov o trhu práce a povolaniach a trendoch práce, napr.:
 - *VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME*

3.1.6 Modul č. 6 – Zhrňujúce závery

Záverečný modul je opäť interaktívny a vracia sa k zhrnutiu celodenného zážitku v CO:

- Sumuje konkrétne získané informácie a náhľady do problematiky kariérovej orientácie a kariérového rozhodovania.
- Využíva symboliku Kariérového stromu.
- Sumarizuje výstupy žiaka a spôsoby ich doručenia.
- Upozorňuje na ďalšie možnosti nadviazania na aktivity a výstupy z CO.
- Zdôrazňuje možnosť návštevy CO spolu s rodičmi.
- Zbiera spätnú väzbu od účastníkov.
- Motivujúco uzatvára aktivity žiakov a organizuje ich odchod z CO.

Ak boli rozdane pomôcky, tablety, ktoré je potrebné vrátiť, žiaci odovzdajú ich v rámci tejto záverečnej aktivity. Súčasne im budú vydané tlačené výstupy a prípadné upomienkové predmety s motívom CO.

Na module sa zúčastňujú aj učitelia.

CIEĽ:

- Žiaci sú zorientovaní v téme kariérovej orientácie na širšej a hlbšej úrovni, ako tomu bolo na začiatku aktivít v CO.
- Žiaci pochopili komplexný, ale uchopiteľný a riešiteľný postup svojej kariérovej orientácie a výberu vzdelávacej dráhy.
- Žiaci majú konkrétny zážitok z relevantných aktivít sebapoznávania, získavania relevantných informácií a prepájania rôznych poznatkov v záujme svojho čo najatraktívnejšieho a najprimeranejšieho kariérového smerovania.
- Žiaci chápu výstupy, ktoré získajú z CO – ich účel a využiteľnosť.
- Žiaci poznajú ďalšie oporné body pre kariérovú orientáciu, ako procesom ďalej prechádzať.
- Žiaci a učitelia poskytli spätnú väzbu na aktivity CO.
- Žiaci majú pozitívny, obohacujúci zážitok z aktivít v CO a sú motivovaní aktívne formovať svoju kariérovú orientáciu.

FORMA PRÁCE:

- Informovanie prostredníctvom prezentácie a riadeného dialógu.
- Vyplnenie dotazníkov.
- Odovzdanie výstupov.

PRIEBEH AKTIVÍT

- Presun všetkých žiakov (ak bolo viac skupín) do jedného, spoločného priestoru.
- Zhrnutie jednotlivých aktivít a výstupov moderátorom.
- Zapojenie žiakov otázkami na najvýznamnejšie či najoriginálnejšie súčasti programu v CO – spoločná časť spätnej väzby (možnosť zábavného kvízu s odmenami).

- Priradenie aktivít a výstupov do štruktúry Kariérového stromu, opätovné sumárne objasnenie komplexnosti vstupov do kariérovej orientácie a dôsledkov kariérového rozhodovania, vrátane voľby vzdelávacej dráhy.
- Moderovaná diskusia o bariérach a podporných faktoroch úspechu pri kariérovom rozhodovaní.
- Popis konkrétnych výstupov, ktoré žiaci z CO dostanú.
- Zhrnutie ďalších oporných bodov pre kariérovú orientáciu, ako procesom ďalej prechádzať, ako využiť výstupy.
- Zdôraznenie možnosti vrátiť sa do CO na konzultáciu spolu s rodičmi/zákonnými zástupcami.
- Zber individuálnej spätnej väzby účastníkov pomocou dotazníka (žiaci, prípadne učitelia).
- Záver aktivít – technické odovzdanie pomôcok a organizačné pokyny pre odchod z CO.
- Rozlúčenie a poďakovanie za aktivitu a povzbudenie k využitiu talentu pre úspešnú a uspokojujúcu kariérovú orientáciu.

Presun všetkých žiakov (ak bolo viac skupín) do jedného, spoločného priestoru

Moderátor zvolá všetkých žiakov do spoločného priestoru. Sedenie je upravené tak, aby každý žiak videl na moderátora a premietanú prezentáciu.

Počas celého modulu využíva premietanie PowerPointovej prezentácie k jednotlivým témam.

Zhrnutie jednotlivých aktivít a výstupov moderátorom

Moderátor premietne výstupy jednotlivých aktivít (modulov) a stručne zopakuje ich cieľ, účel, využiteľnosť.

Zapojí žiakov otázkami. Získava ich názor na najvýznamnejšie, najprínosnejšie, či najoriginálnejšie súčasti programu v CO (spoločná časť spätnej väzby).

Môže využiť krátky kvíz a odmeny za vhodné (správne či originálne odpovede).

Priradenie aktivít a výstupov do štruktúry Kariérového stromu

Moderátor opätovne pripomenie Kariérový strom (premietne vizualizáciu) a sumárne objasní komplexnosť vstupov do kariérovej orientácie a dôsledkov kariérového rozhodovania, vrátane voľby vzdelávacej dráhy.

Uvedie, ktorých súčastí Kariérového stromu sa aktivity v CO dotkli a upozorní aj na tie, ktorých sa možno nedotkli. Vráti sa k očakávaniam účastníkov formulovaným na začiatku aktivít v CO žiakmi.

Spýta sa na celkové naplnenie očakávaní žiakov (môže zaznamenať spätnú väzbu hlasovaním, alebo v prípade existencie elektronickej podpory na tablete).

Uvedie tému bariér a podporných faktorov pre úspešné budovanie Kariérového stromu.

Spýta sa účastníkov na bariéry, ktoré vnímajú oni.

Reaguje na tieto bariéry, upozorní na možnosti ich zvládnutia a prípadne doplní ďalšie typické bariéry a možnosti ich zvládania.

Spýta sa účastníkov na podporné faktory, ktoré vnímajú oni.

Reaguje na tieto podporné faktory, upozorní na možnosti ich využitia a prípadne doplní ďalšie typické podporné faktory.

Popis konkrétnych výstupov, ktoré žiaci z CO dostanú

Moderátor zhrnie obsah výstupov, ktoré každý žiak z CO získa. Uvedie, ako sa k nim žiak dostane.

Ukáže príklad tlačeného výstupu priamo z CO a výstupu elektronického.

Popíše stručne odporúčanie, ako s výstupmi ďalej naložiť. Ako ich verifikovať a rozširovať. Tým plynule prejde k ďalšej téme.

Zdôrazní možnosť vrátiť sa do CO na konzultáciu spolu s rodičmi/zákonnými zástupcami a uvedie spôsob, ako môže byť táto konzultácia dohodnutá.

Prehľadné zhrnutie ďalších oporných bodov pre kariérovú orientáciu

Moderátor zhrnie ďalšie oporné body pre kariérovú orientáciu, pripomenie inštitúcie, subjekty a zdroje informácií. Pripomenie, ako procesom kariérového rozhodovania ďalej prechádzať.

Premietne vizualizáciu oporných bodov.

Zber individuálnej spätnej väzby účastníkov pomocou dotazníka (žiaci, prípadne učitelia)

Moderátor požiada žiakov o vyplnenie dotazníka, ktorý je zameraný na ich hodnotenie aktivít CO.

Alternatívne môže požiadať o vyplnenie dotazníka učiteľov, ak priestorové a organizačné usporiadanie v CO takú spätnú väzbu umožní.

Pre spätnú väzbu bude použitá elektronická verzia dotazníka, keď budú k dispozícii potrebné zariadenia. Je možné vyplnenie spätnej väzby aj na predtlačенých formulároch perom.

Záver aktivít

Moderátor požiada žiakov o odovzdanie zapožičaných technických pomôcok a vydá organizačné pokyny pre odchod z CO.

Pri odovzdávaní môže pustiť krátke (minútové) motivačné video, ak bude k dispozícii.

Rozlúčenie a poďakovanie

Moderátor sa poďakuje žiakom za aktivitu v CO a povzbudení ich k využitiu ich individuálneho talentu pre úspešnú a uspokojujúcu kariérovú orientáciu. Vyjadrí nádej, že sa aspoň s niektorými opäť stretne na prípadnej konzultácii za účasti rodičov.

VÝSTUPY:

Portfólio žiaka (tlačená verzia) – obsahuje:

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

Upomienkové predmety

Trvanie: 20 minút

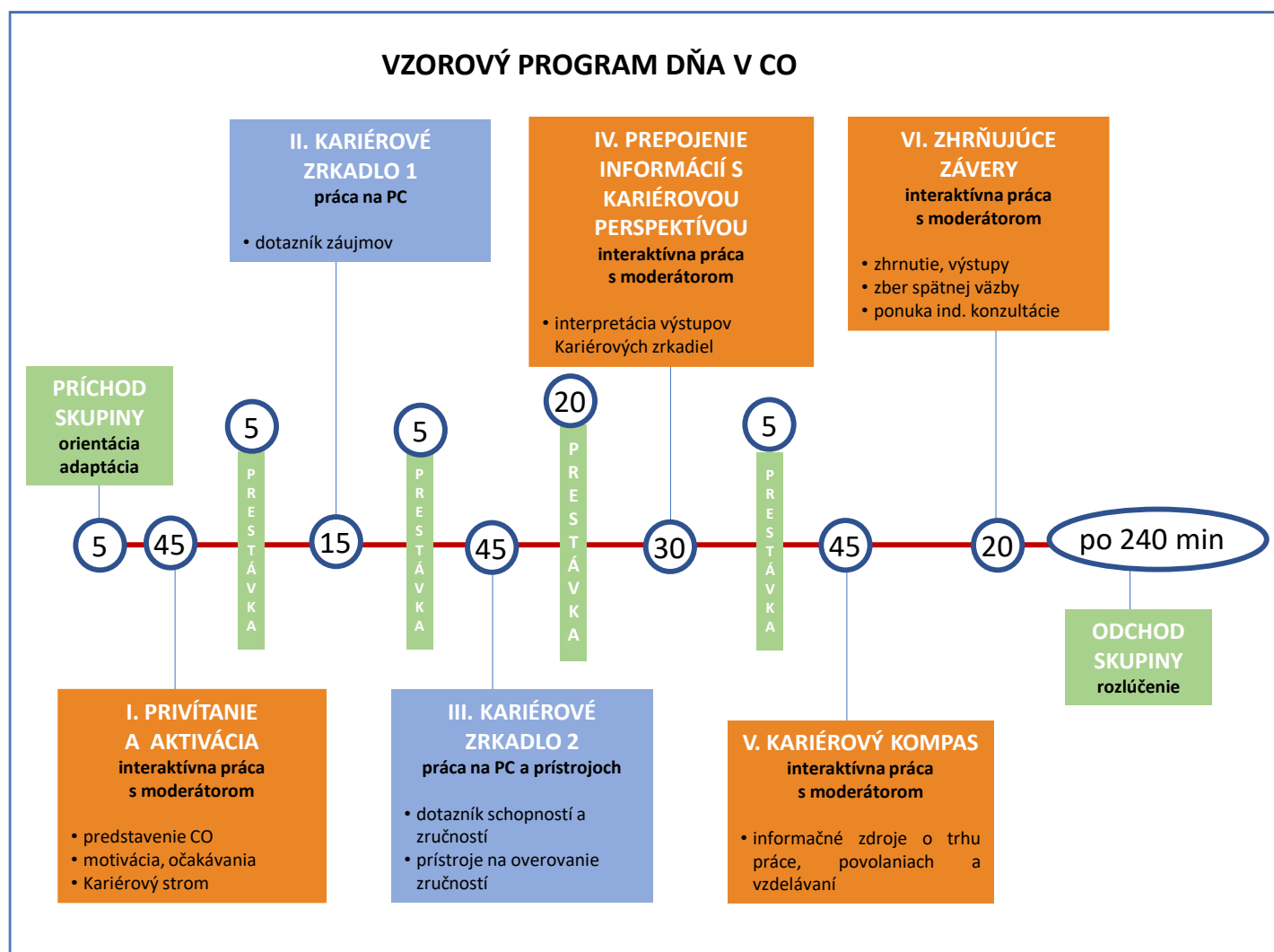
Zamestnanci: kariérový poradca - moderátor

Podpora: administrácia

Materiál / vybavenie: Prezentácia (PowerPoint) prípadne motivačné video (1 min.)

3.2 Vzorový program aktivít Centra orientácie - pre pilotnú fázu

Účelom tejto časti metodiky je definovať návrh vzorového usporiadania modulov pre začiatok pilotnej fázy implementácie Centra orientácie. Uvádzame ho v záujme časovo optimalizovaného prvotného riešenia, ktoré zohľadňuje predpokladané základné vybavenie CO tak, aby mohli byť realizované kľúčové aktivity a moduly.

4 Aktivity nasledujúce po návšteve Centra orientácie

4.1 Výstupy žiaka

Po ukončení aktivít v CO sú za pomoci SW, v súlade s definovanými postupmi a šablónami spracované individualizované výstupy žiaka. V ucelenej forme, v súlade s legislatívnymi a ďalšími požiadavkami na ochranu osobných údajov a nakladanie s informáciami o nepľnoletom dieťati sú tieto výstupy doručené žiakom a ich rodičom.

Pre prípad potreby uvádzajú výstupy kontakt na zodpovedného pracovníka Centra orientácie, na ktorého sa môžu žiaci a rodičia obrátiť s prípadnými otázkami.

Postup spracovania výstupov zahŕňa:

- Kontrola/spracovanie výstupov, ktoré vznikli v priebehu exkurzie pre účely odoslania.
- Spracovanie záznamu o exkurzii a účastníkoch do archivačného systému Centra orientácie.

Modelový príklad výstupu žiaka – po obsahovej stránke – uvádzame v prílohe č. 5.3 tohto dokumentu.

4.2 Konzultácia s rodičmi / zákonnými zástupcami

Na základe výstupu z CO a sprievodnej informácie si rodičia (prípadne zákonní zástupcovia) môžu dohodnúť individuálny termín konzultácie v CO.

V rámci konzultácie im expert CO podá spätnú väzbu na prejavovaný záujem žiaka a poskytne im ďalšie relevantné informácie o kariérových možnostiach, povolaniach, zamestnávateľoch a tiež o možnej vzdelávacej dráhe žiaka, teda o školách, ktoré sa pre danú kariérovú orientáciu ponúkajú. Súčasne poskytne informácie o ďalších možnostiach prehĺbiť poznatky, zážitky či informácie z iných zdrojov a od iných subjektov ako je CO.

Metodologicky sa odporúčaný postu pridŕža poznatkov vývinovej teórie podľa D. E. Supera¹⁰, ktorý popisuje 8 štádií voľby povolania. Vychádzajúc z tejto teórie bude priebeh spätnej väzby zohľadňovať najmä prvé 3 štádia:

- žiakove fantázie a predstavy,
- záujmy,
- schopnosti.

Priebeh spätnej väzby bude zohľadňovať aktuálne a regionálne trendy, ponuky škôl a pracovného trhu na základe analýzy dostupných zdrojov v tejto oblasti. Vráťane možností odborného vzdelávania a jeho duálnej formy, ak potenciál žiaka a jeho záujem indikuje aj takúto alternatívu smerovania.

CIEĽ:

- Sprostredkovať účastníkom konzultácie sumárne informácie o:
 - poslaní a priebehu aktivít v CO,
 - výstupoch z aktivít pre konkrétneho žiaka – najmä v rámci sebapoznávania (ZRKADLÁ) a informačných zdrojov (KOMPAS),
 - možnostiach využitia týchto zistení, výstupov a informačných zdrojov pri výbere kariérovej orientácie a bezprostredne potom ďalšieho štúdia, prípadne zamestnania žiaka,
 - možnostiach, ako získané informácie využiť na spoluprácu s aktuálnou školou žiaka, s potenciálnou školou alebo zamestnávateľom, s ďalšími subjektmi, ktoré podporujú proces kariérovej orientácie a rozhodovania.

FORMA PRÁCE:

- skupinový rozhovor (žiak, rodič, expert CO) – v odôvodnenom prípade členenie na dialóg so žiakom a dialóg s rodičom,
- účastníci majú možnosť klásť otázky,
- rozhovor je rozdelený do 4 fáz – zoznamovacej, informačnej (výsledky aktivít v CO), diskusnej (ku kľúčovým otázkam/problémom) a záverov pre ďalší postup (odporúčania),
- rozhovor je pološtruktúrovaný, pridáva sa pripravená osnova a najmä výstupov žiaka.

VÝSTUPY:

V prvej fáze sa účastníci stretnutia:

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

V druhej fáze sa žiak a rodič dozvedia:

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

V tretej fáze rozhovoru:

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

V štvrtej, záverečnej fáze rozhovoru:

VO ZVEREJNENEJ VERZII NEUVÁDZAME

TRVANIE: 45 minút

ZAMESTNANCI: kariérový poradca – expert CO (najlepšie moderátor aktivít, ktorých sa žiak zúčastnil)

PODPORA: moderátor 2 (ak by sa niektoré informácie interpretovali súčasne, ale zvlášť pre rodiča a zvlášť pre žiaka)

MATERIÁL / VYBAVENIE:

- výstup žiaka,
- podporné materiály CO,
- uzavretá miestnosť so stoličkami a stolom,
- pero a papier,
- notebook alebo možnosť premietania.

4.3 Spracovanie správ CO

Súčasťou činnosti Centra orientácie je analytická a koncepcná činnosť, ktorá postupne optimalizuje dosah aktivít CO a informuje relevantné subjekty o výsledkoch činnosti Centra orientácie.

Vstupnými informáciami pre následné optimalizácie, ale aj spracovanie dodatočných správ budú najmä informácie zo spätných väzieb od účastníkov Centra orientácie, ktorých postupy a metodológia je popísaná v dokumente Manuál a dotazník získania spätnej väzby na činnosť Centra orientácie.

V rámci monitorovania úspešnosti realizácie aktivít Centra orientácie a návrhu opatrení pre ich zlepšenie budú spracované nasledovné správy:

Správy o vyhodnotení implementácie Centra orientácie:

- Správa o vyhodnotení implementácie Centra orientácie za rok 2019
- Správy o činnosti Centra orientácie za rok 2020.
- Správa zo spätnej väzby o činnosti centra orientácie za rok 2019 vrátane dotazníkov spätnej väzby
- Správa o vyhodnotení spätných väzieb získaných od všetkých kategórií účastníkov zapojených do činnosti Centra orientácie za rok 2019.
- Správa o vyhodnotení spätných väzieb získaných od všetkých kategórií účastníkov zapojených do činnosti Centra orientácie za rok 2020.
- Mesačné správy o činnosti Centra orientácie

- Správy z exkurzií, celkovo má byť zrealizovaných 120 exkurzií po min. 20 žiakov
- Správy z individuálnych stretnutí s rodičmi, celkovo má byť zrealizovaných 300 takýchto stretnutí

Na základe vyššie uvedených správ, ktoré popisujú parametre implementácie Centra orientácie, budú spracované správy, ktoré na základe zistených skutočností budú navrhovať zmeny, aby Centrum orientácie lepšie plnil vytýčené ciele:

- Správa o ekonomickej náročnosti a dopadu implementácie Centra orientácie za rok 2019 na verejné financie a ekonomické prostredie
- Dokument Ekonomická náročnosť a dopad implementácie Centra orientácie a SDV za rok 2020
- Správa obsahujúca právne návrhy a legislatívne zásahy potrebné pre implementáciu Centra orientácie a prípravy návrhov na legislatívne zmeny za rok 2019
- Návrh ďalšieho pôsobenia Centra orientácie, prípadne spolu s návrhom na rozšírenie
- Správa o návrhoch ďalšieho pôsobenia Centra orientácie prípadne spolu s návrhom na rozšírenie zamerania
- Spracovanie právnych návrhov a legislatívnych potrebných pre implementáciu nových prvkov SDV - Centra orientácie a prípravy návrhov na legislatívne zmeny za rok 2020

5 Prílohy

5.1 Organizačný poriadok Centra orientácie

Organizačný poriadok je vypracovaný pre Centrum orientácie v Nitre, ako samostatnú organizačnú a pracovnú zložku v rámci národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP (ďalej aj ako „národný projekt“, ktorý je implementovaný v gescii Štátneho inštitútu odborného vzdelávania (ďalej aj ako „ŠIOV“).

Tento organizačný poriadok súčasne reflektuje skutočnosť, že počas trvania zmluvného vzťahu dodávateľa v národnom projekte Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP, konzorcia Centire s.r.o / TRANSFER Slovensko spol. s r.o. (ďalej aj ako „konzorcium“) so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania, je Centrum orientácie personálne riadené konzorcium, ktoré má svojho zástupcu v spoločnom riadiacom výbore pre zákazku Služby národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP pre ŠIOV a realizuje tvorbu koncepcie a pilotnú implementáciu Centra orientácie lokalizovaného v Nitre.

Tento organizačný poriadok je riadiacou a organizačnou normou, ktorá ustanovuje a určuje vnútornú organizáciu a členenie organizačnej jednotky, rozsah právomocí a zodpovedností zamestnancov pri výkone práce a definuje niektoré ustanovenia pracovného poriadku a zákonníka práce, ktoré majú priamy presah do výkonu práce, organizačného riadenia a napĺňania cieľov a poslania Centra orientácie.

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

- 1) Organizačný poriadok Centra orientácie je vnútorná organizačná a riadiaca norma, ktorá upravuje postavenie, organizačnú štruktúru, pôsobnosť, podrobnosti o organizácii, riadení a činnosti CO. Centrum orientácie je samostatná organizačná zložka v rámci Národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP, ktorý realizuje Štátny inštitút odborného vzdelávania (ŠIOV). V projektovej fáze, počas pôsobenia dodávateľa tvoreného konzorciom spoločností Centire s.r.o / TRANSFER Slovensko spol. s r.o. v národnom projekte ŠIOV, je Centrum orientácie vo vzťahu k personálnemu riadeniu súčasťou projektového tímu konzorcia.
- 2) Poslaním Centra orientácie je:
umožniť žiakom zorientovať sa v povolaniach a získať skúsenosť pre správnu voľbu povolania. Úlohou centra orientácie je zabezpečiť dostatok aktuálnych informácií o existujúcich povolaniach a aktuálnej situácii na trhu práce s prepojením na učebné a študijné odbory, ako aj so vzdelávacou cestou k danému povolaniu predovšetkým prostredníctvom systému

duálneho vzdelávania. Ďalšou úlohou centra orientácie je vzbudiť záujem žiaka o výkon povolania, pre ktoré sa bude pripravovať, a zladiť tento záujem so základnými predpokladmi pre výkon povolania. Centrum orientácie aktívne zapája rodiča do procesu voľby správneho povolania ako jedného z významných subjektov ovplyvňujúcich rozhodnutie žiaka. Rovnako zapája pedagogického zamestnanca (PZ) –sprievodcu žiaka.

- 3) Účelom organizačného poriadku je podrobnejšie definovať organizačné riadenie CO, upraviť niektoré práva a povinnosti zamestnancov vyplývajúce z pracovného pomeru v súlade so Zákonníkom práce v zmysle zákona č.311/2001, inými všeobecne záväznými právnymi predpismi a internými riadiacimi aktmi zamestnávateľa, ktoré sú v priamej súvislosti s výkonom práce a napĺňaním cieľov a poslaním CO.

Čl. 2

Rozsah záväznosti

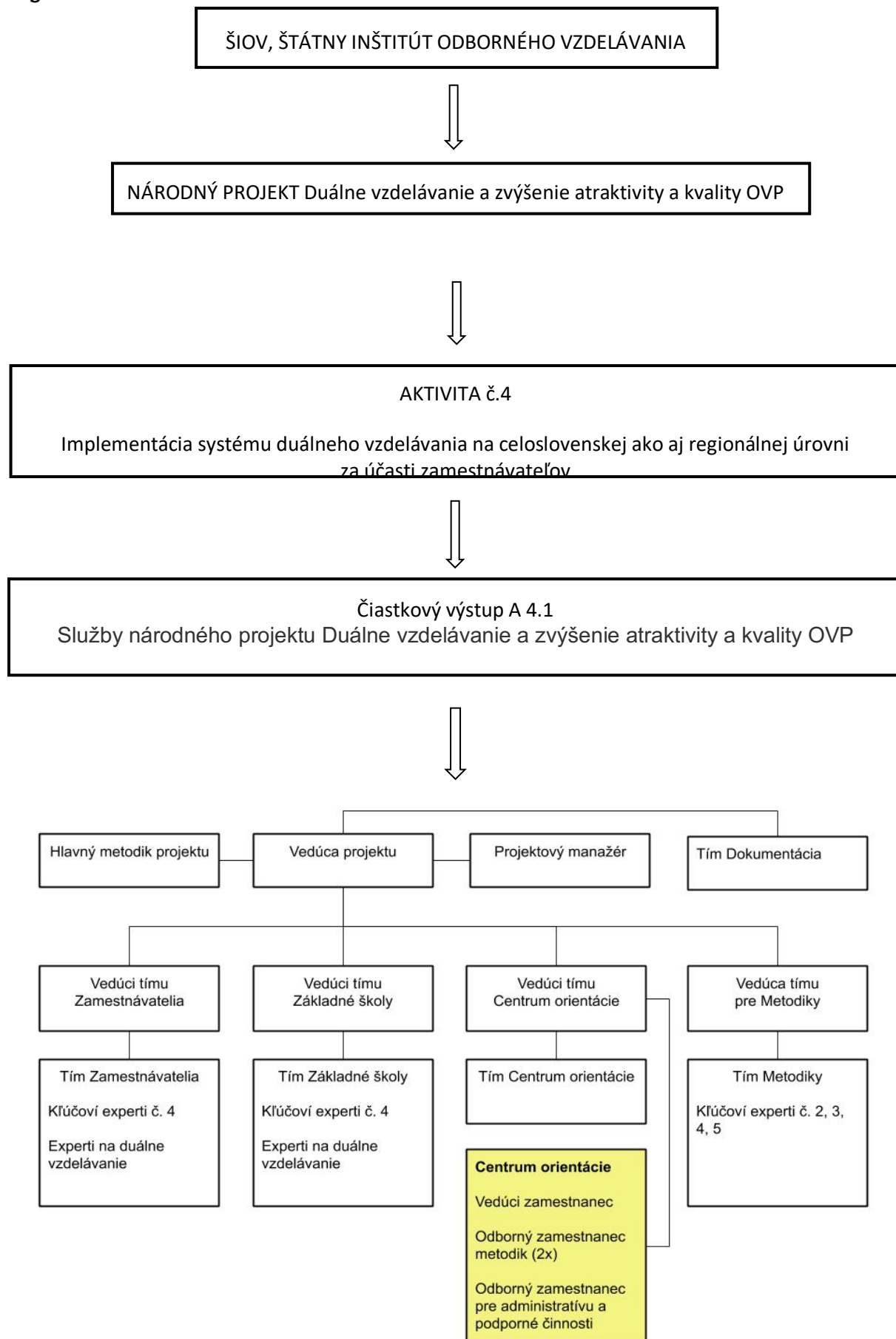
Organizačný poriadok je záväzný pre zamestnávateľa a pre všetkých zamestnancov Centra orientácie vykonávajúcich u zamestnávateľa prácu.

Čl. 3

Vymedzenie niektorých pojmov týkajúcich sa pracovných pozícií

- a) riaditeľ – riaditeľ spoločnosti Centire s.r.o. alebo osoba poverená riadením spoločnosti, je vedúci pracovník, ktorý zastupuje konzorcium Centire s.r.o / TRANSFER Slovensko spol. s r.o. v spoločnom riadiacom výbore pre zákazku Služby národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP.
- b) vedúci pracovník Centra orientácie – počas trvania národného projektu priamo riadi chod Centra orientácie a činnosť odborných a administratívnych pracovníkov (kľúčový expert č. 5 z pohľadu kvalifikačných predpokladov v rámci národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP).
- c) odborný zamestnanec, moderátor – počas trvania národného projektu vykonáva aktivity vedúce k napĺňaniu cieľov centra, resp. podľa pokynov vedúceho pracovníka (kľúčový expert č. 4 z pohľadu kvalifikačných predpokladov v rámci národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP).
- d) odborný zamestnanec administratívny pracovník CO – počas trvania národného projektu priamo vykonáva aktivity vedúce k napĺňaniu cieľov centra, resp. podľa pokynov vedúceho pracovníka (kľúčový expert č. 4 z pohľadu kvalifikačných predpokladov v rámci národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP).

Organizačná schéma Centra orientácie:

Popis organizačnej štruktúry Centra orientácie:

1. ŠIOV – Štátny inštitút odborného vzdelávania

- Štátny inštitút odborného vzdelávania vykonáva svoju činnosť na základe zriaďovacej listiny „Inštitútu prípravy mládeže“ (pôvodný názov Inštitútu) č. 1087/91 – 11 zo dňa 29.01.1991 v znení neskorších dodatkov.
- Štátny inštitút odborného vzdelávania je rozpočtová organizácia s právnou subjektivitou priamo riadená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo“), príjmami a výdavkami napojená na štátny rozpočet.
- Štatutárnym orgánom inštitútu je riaditeľ, ktorého menuje a odvoláva minister školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „minister“).
- Identifikačné číslo inštitútu je 17314852.
- Sídlo inštitútu je Bellova 54/A, 837 63 Bratislava.
- Skratka inštitútu je ŠIOV.

2. NÁRODNÝ PROJEKT Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP

- Hlavným cieľom národného projektu je plošná implementácia systému duálneho vzdelávania do všetkých vhodných učebných a študijných odborov, prehĺbenie prepojenia vzťahu zamestnávateľ – stredná škola – žiak v rámci systému duálneho vzdelávania, vytvorenie jednotného informačného prostredia pre systém duálneho vzdelávania a elektronizácia procesov implementácie, zvýšenie atraktivity a kvality OVP a príprava inštruktorov, majstrov a učiteľov na plnenie uvedených úloh.
- Realizátor: Štátny inštitút odborného vzdelávania.
- KÓD ITMS: 312011C789.
- Miesto realizácie: celé územie Slovenskej republiky.
- Termín realizácie: 01/2016-10/2020.
- Celkové oprávnené výdavky projektu: 33 626 257,75,- €.

3. Aktivita 4: Implementácia systému duálneho vzdelávania na celoslovenskej ako aj regionálnej úrovni za účasti zamestnávateľov

- Primárnym cieľom aktivity je zaviesť systém duálneho vzdelávania v rámci 8 regiónov Slovenskej republiky na všetky relevantné učebné a študijné odbory na podporu vykonateľnosti zákona 61/2015 Z.z., aktualizácia študijných a učebných odborov a vypracovanie, resp. aktualizácia štátnych vzdelávacích programov pre vybrané skupiny učebných a študijných odborov s akceptáciou podmienok a požiadaviek SDV.

4. Čiastkový výstup A 4.1 Služby národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP

- V projektovej fáze, počas pôsobenia dodávateľa tvoreného konzorciom spoločností Centire s.r.o / TRANSFER Slovensko spol. s r.o. v národnom projekte Štátneho inštitútu odborného vzdelávania, je Centrum orientácie vo vzťahu k personálnemu riadeniu súčasťou projektového tímu konzorcia.

Čl. 4

Vymedzenie niektorých pojmov týkajúcich sa obsahovej náplne pracovných pozícií

1) Vedúci pracovník Centra orientácie:

- riadi činnosť Centra orientácie,
- poskytuje poradenské služby a informácie:
 - systéme duálneho vzdelávania vôbec,
 - o povolaniach a ich vývoji na trhu práce,
 - o možnostiach výberu budúceho povolania pre žiakov základných škôl
 - pre výchovných a kariérových poradcov,
 - pre rodičov a zákonných zástupcov žiaka,
- spolupracuje pri tvorbe Metodiky a modelu Centra orientácie,
- spolupracuje pri tvorbe Návrhov na legislatívne úpravy potrebné na implementáciu Centra orientácie pre roky 2019, 2020,
- spolupracuje pri tvorbe Správy o vyhodnotení implementácie Centra orientácie,
- spolupracuje pri aktivitách zabezpečujúcich orientáciu žiakov ZŠ na povolanie,
- vypracováva dotazníky a formuláre slúžiace na spätnú väzbu činnosti Centra orientácie.

2) Odborný pracovník Centra orientácie - moderátor:

- sprevádza žiakov počas aktivít Centra orientácie,
- administruje dotazníkové metódy,
- vypracováva závery testov a odporúčaní pre žiakov pre výber povolania,
- poskytuje informácie pre žiakov o povolaniach, o možnostiach výberu budúceho povolania,
- poskytuje informácie o možnostiach uplatnenia sa pri výbere konkrétneho povolania,
- spolupracuje s vedúcim pracovníkom Centra orientácie pri spracovávaní:
 - metodiky a modelu Centra orientácie,
 - návrhov na legislatívne úpravy potrebné na implementáciu Centra orientácie pre roky 2018, 2019, 2020,
 - správy o vyhodnotení implementácie Centra orientácie,
- podieľa sa na napĺňaní relevantných registrov,

3) Administratívny pracovník centra orientácie:

- administratívne organizuje činnosť Centra orientácie,
- vykonáva administratívne a servisné služby zabezpečujúce bezkolíznú prevádzku Centra orientácie:

Čl. 5

Vymedzenie rozsahu personálneho zabezpečenia Centra orientácie

1) Vedúci pracovník Centra orientácie (Kľúčový expert č. 5)

- minimálne 5 rokov praxe v oblasti pedagogiky, psychológie, kariérového alebo výchovného poradenstva pre žiakov základných alebo stredných škôl, alebo ich zahraničného ekvivalentu,
- vysokoškolské vzdelanie minimálne II. stupňa v oblasti psychológie alebo pedagogiky

2) Odborný pracovník Centra orientácie – moderátor - 2x (Kľúčový expert č. 4)

- minimálne 1 - ročná pracovná skúsenosť s interpretáciou metodík a metodicko-poradenskou podporou v oblasti podpory vzdelávania v oblasti regionálneho školstva (alebo ich zahraničného ekvivalentu),
- minimálne 1 - ročná pracovná skúsenosť v oblasti koordinácie aktivít projektu,
- vysokoškolské vzdelanie minimálne II. stupňa, alebo ekvivalent;

3) administratívny pracovník Centra orientácie (Kľúčový expert č. 4)

- minimálne 1 - ročná pracovná skúsenosť s interpretáciou metodík a metodicko-poradenskou podporou v oblasti podpory vzdelávania v oblasti regionálneho školstva (alebo ich zahraničného ekvivalentu),
- minimálne 1 - ročná pracovná skúsenosť v oblasti koordinácie aktivít projektu,
- vysokoškolské vzdelanie minimálne II. stupňa, alebo ekvivalent;

Čl. 6

Vymedzenie rozsahu odborných činností Centra orientácie

Východisko špecifikácie odborných výkonov Centra orientácie vychádza z definície poslania a cieľov Centra orientácie, teda je umožniť žiakom zorientovať sa v povolaniach a získať skúsenosť pre správnu voľbu povolania. Úloha centra orientácie je zabezpečiť dostatok aktuálnych informácií o existujúcich povolaniach a aktuálnej situácii na trhu práce s prepojením na učebné a študijné odbory, ako aj so vzdelávacou cestou k danému povolaniu predovšetkým prostredníctvom systému duálneho vzdelávania. Ďalšou úlohou Centra orientácie je vzbudiť záujem žiaka o výkon povolania, pre ktoré sa bude pripravovať a zladiť tento záujem so základnými predpokladmi pre výkon povolania. Centrum orientácie aktívne zapája rodiča do procesu voľby správneho povolania ako jedného z významných

subjektov ovplyvňujúcich rozhodnutie žiaka. Rovnako zapája pedagogického zamestnanca (PZ) – sprievodcu žiaka.

Centrum orientácie slúži ako podporný nástroj pre správne rozhodnutie žiaka ZŠ k smerovaniu pre správne povolanie, rozširuje mu obzor v jednotlivých povolaniach a identifikuje jeho predpoklady pre dané povolanie.

Rozsah odborných činností Centra orientácie je definovaný ako:

- aplikovať aktivity vedúce k zapojeniu minimálne 4 000 žiakov základných škôl v 8. alebo 9. ročníku do činnosti Centra orientácie, ktorým sa aktívne poskytne poradenstvo smerovania k výberu povolania v mieste Centra orientácie; na dosiahnutie cieľa poskytnutia poradenstva smerovania žiakov ZŠ k výberu povolania v mieste Centra orientácie sa realizujú nasledovné aktivity:
 - osobné oslovenie minimálne 12 000 zákonných zástupcov žiakov základných škôl formou letákov za účelom propagácie Centra orientácie, ako aj poskytnutia služieb Centra orientácie,
 - osobné oslovenie minimálne 250 základných škôl v spádovej oblasti Centra orientácie formou letákov za účelom propagácie Centra orientácie, ako aj poskytnutia služieb Centra orientácie,
 - realizovať minimálne 150 stretnutí za účasti pedagogických zamestnancov a zákonných zástupcov žiakov základných škôl, a to za účelom propagácie činnosti Centra orientácie, a systému SDV,
 - realizovať exkurzie do Centra orientácie pre žiakov základných škôl v minimálnom počte 100 zrealizovaných exkurzií – 1 exkurzia/minimálne 20 žiakov základných škôl,
 - realizovať individuálne konzultácie v Centre orientácie pre zákonných zástupcov žiakov základných škôl a žiakov základných škôl v minimálnom počte 250 individuálnych konzultácií,
 - zorganizovanie minimálne 150 prezentačných stretnutí za účasti pedagogických zamestnancov a/alebo zákonných zástupcov žiakov základných škôl za účelom propagácie činnosti Centra orientácie, ako aj SDV vrátane príslušnej fotodokumentácie, ako aj zápisy z jednotlivých stretnutí,
 - organizovanie prezentačných exkurzií v Centre orientácie pre žiakov základných škôl v minimálnom počte 100 zrealizovaných exkurzií, pričom pre 1 exkurziu sa požaduje účasť aspoň 20 žiakov vrátane správy o vyhodnotení jednotlivých stretnutí a kariet účastníka,
 - dodať karty účastníka v zmysle Príručky pre prijímateľa v počte minimálne 4000 žiakov základných škôl v elektronickej, ako aj printovej forme.

Čl. 7

Model činnosti Centra orientácie

Centrum orientácie poskytuje komplexný a originálny program s dôrazom na intenzívny zážitok získaný v priebehu aktivít Centra orientácie, ktorými si žiaci v CO prejdú. Tento program zodpovedá odborným činnostiam v Čl. 6 organizačného poriadku.

V praktickej rovine je usporiadaný modulárne, čo umožní jeho aplikáciu v rámci implementácie v rôznych variáciách, vrátane realizácie niektorých modulov mimo vlastných priestorov Centra orientácie.

Model činnosti Centra orientácie smeruje k plošnému pokrytiu služby pre všetkých žiakov základných škôl s perspektívou viacnásobných návštev v Centra orientácie po implementácii v rokoch 2019 - 2020.

Súčasťou modelu činnosti Centra orientácie je aj konzultačná činnosť pre rodičov a koordinácia činnosti - a perspektívne aj služby – voči ďalším aktérom majúcim dosah na podporu žiakov pri ich kariérovej orientácii a výbere vzdelávacej dráhy.

Centrum orientácie by malo v kontexte východísk, uvedených v predchádzajúcej kapitole, dosiahnuť úroveň komplexne implementovaného a v priebehu tzv. nábehovej fázy optimalizovaného centra atraktívnej a účelnej kariérovej orientácie žiakov končiacich ročníkov základnej školy. To znamená:

- Sprostredkovať žiakom originálnym, zážitkovo podporeným spôsobom poznatky a informácie súvisiace s ich kariérovou orientáciou a výberom ďalšej vzdelávacej dráhy.
- Následne by malo Centrum orientácie podporiť spolurozhodovanie rodičov resp. zákonných zástupcov a detí v otázke kariérového smerovania a výberu vzdelávacej dráhy žiaka.
- V neposlednom rade je dôležité, aby Centrum orientácie bolo postupne prepojené s ďalšími aktérmi s vplyvom na kariérovú orientáciu žiaka – prioritne učiteľmi, poradcami na škole aj mimo nej, zamestnávateľmi atď.

Čl. 7

Procesy zabezpečované Centrom orientácie

Centrum orientácie realizuje svoju činnosť na základe procesov definovaných v metodike činnosti Centra orientácie. Tieto procesy pokrývajú v pilotnej fáze implementácie Centra orientácie nasledovné oblasti:

- a) Organizačná príprava exkurzie
- b) Realizácie exkurzie
- c) Spracovanie výstupov za exkurziu a jej účastníkov

- d) Interakcia so ZŠ a rodičmi/zákonnými zástupcami po aktivitách žiaka/žiačky v CO – organizačná časť
- e) Realizácia konzultácie s rodičmi po aktivitách žiaka v CO
- f) Rozvoj činnosti Centra orientácie – update metodiky, SV
- g) Proces tvorby výstupov

a) Organizačná príprava exkurzie

1. Identifikácia subjektov v rámci cieľovej skupiny – región/lokalita, základná škola, trieda/ročník, počet žiakov, kontaktné osoby (zriaďovateľ ZŠ, riaditeľ ZŠ, zodpovedný učiteľ/poradca).
2. Spracovanie databáz subjektov.
3. Spracovanie plánu oslovení subjektov.
4. Realizácia oslovení subjektov – získanie termínu, veľkosti skupiny, koordinujúcej osoby, dohoda na aktivitách predchádzajúcich exkurzii do Centra orientácie.
5. Spracovanie harmonogramu návštev v Centre orientácie.
6. Kontakt s koordinátorom – dohoda na aktivitách predchádzajúcich návšteve Centra orientácie (prípadne súvisiacich a nasledujúcich).
7. Príprava informovaných súhlasov rodičov/zákonných zástupcov a ďalších administratívnych náležitostí.
8. Príprava logistiky exkurzie.
9. Príprava špecifického prispôsobenia programu v Centre orientácie konkrétnej skupine (ak sa ukáže ako potrebné vzhľadom na časové či obsahové limitácie/podmienky/špecifiká).

b) Realizácia exkurzie

1. Príchod a privítanie, oboznámenie s programom.
2. Oboznámenie sa s konceptom „Kariérového stromu“ – komplexný pohľad na kariérovú orientáciu
3. Spoznanie nástrojov orientácie vo vlastných záujmoch – „Zrkadlo 1“
4. Spoznanie nástrojov diferencovanej orientácie v rozdielnych individuálnych potenciáloch/sférach talentu (najmä s ohľadom na schopnosti a zručnosti) – „Zrkadlo 2“
5. Interaktívna časť prepájajúca individuálne záujmy, potenciály/sféry talentu na odbornú, kariérovú orientáciu a na vzdelávaciu dráhu
6. Oboznámenie sa so zdrojmi informácií o trhu práce a povolaniach, vrátane sektorových a regionálnych informácií
7. Informácie o príležitostiach vzdelávacích dráh vzhľadom na odborové a kariérové orientácie (vrátane sektorovo a regionálne špecifických príležitostí) – spoznanie zdrojov informácií
8. Interaktívna časť k integrácii informácií a ich systematizácii pre potreby rozhodovacieho procesu o kariérovom smerovaní a v tomto kontexte o výbere vzdelávacej dráhy

9. Interpretácia možností využitia individuálnych výstupov a inštrukcia ako pracovať s individuálnymi výstupmi, získanými v rámci aktivít Centra orientácie, vrátane informácií o ďalšej podpore v procese kariérovej orientácie a subjektoch, na ktoré sa žiaci môžu obrátiť.
10. Informácia o možnostiach obrátiť sa na Centrum orientácie spolu s rodičmi/zákonnými zástupcami.
11. Zber spätnej väzby od účastníkov (žiaci, učitelia).
12. Záver aktivít v rámci exkurzie.

c) Spracovanie výstupov za exkurziu a jej účastníkov

1. Kontrola/spracovanie výstupov, ktoré vznikli v priebehu exkurzie
2. Spracovanie záznamu o exkurzii a účastníkoch do archivačného systému Centra orientácie
3. Spracovanie a analýza spätných väzieb na činnosť Centra orientácie

d) Interakcia so základnou školou a rodičmi/zákonnými zástupcami po aktivitách žiaka/žiačky v Centre orientácie – organizačná časť

1. Zhrňujúca informácia o exkurzii zaslaná kontaktnej osobe na základnej škole.
2. Informácia pre konkrétneho rodiča/zákonného zástupcu o individuálnych výstupoch žiaka/žiačky a inštrukcia ako pracovať s individuálnymi výstupmi, získanými v rámci aktivít Centra orientácie, vrátane informácie o ďalších informačných zdrojoch, podpore v procese kariérovej orientácie a subjektov, na ktoré sa žiaci môžu obrátiť, plus informácie o možnej návšteve Centra orientácie spolu so svojím dieťaťom.
3. Oslovenie rodičov žiakov s ponukou nadviazať na exkurziu návštevou Centra orientácie za účelom konzultácie (využívajúcej aj individuálne výstupy, ktoré žiak/žiačka získali).
4. Spracovanie harmonogramu návštev rodičov/zákonných zástupcov – získanie termínu, informovanie koordinátora zo základnej školy.
5. Kontakt s koordinátorom – dohoda na aktivitách predchádzajúcich návšteve Centra orientácie (prípadne súvisiacich a nasledujúcich).
6. Príprava špecifického prispôsobenia programu v Centre orientácie konkrétnej skupine (ak sa ukáže ako potrebné vzhľadom na časové či obsahové limitácie/podmienky/špecifiká).

e) Realizácia konzultácie s rodičmi po aktivitách žiaka v Centre orientácie

1. Príprava individuálnych výstupov žiaka/žiačky pred konzultáciou.
2. Konzultačný rozhovor v dohodnutom termíne, špecifikácia zistení, informácií, objasnenie väzieb individuálneho záujmu a talentu pre odbornú a kariérovú orientáciu, objasnenie dostupnej podpory v procese ďalšej kariérovej orientácie
3. Poskytnutie podporných materiálov, informačných zdrojov.
4. Získanie spätnej väzby od účastníkov konzultácie.
5. Spracovanie záznamu do archivačného systému Centra orientácie.

f) Rozvoj činnosti Centra orientácie

1. Priebežné vyhodnocovanie výstupov z aktivít Centra orientácie a spätných väzieb od účastníkov.
2. Priebežný monitoring a vyhodnocovanie kontextu činnosti Centra orientácie - organizačné, personálne, legislatívne a ďalšie faktory determinujúce činnosť.
3. Analytické práce nad súborom dát získaným z činnosti Centra orientácie.
4. Aktualizácia metodík a procesov Centra orientácie.
5. Zasielanie správ o činnosti Centra orientácie.
6. Rozvoj zamestnancov a spolupracovníkov Centra orientácie.
7. Koordinácia činnosti Centra orientácie s relevantnými subjektmi a partnermi.
8. Príprav a koordinácia popularizačných aktivít Centra orientácie.

g) Proces tvorby výstupov

1. Výstupy z nástrojov spätnej väzby pre oblasti záujmov a ich prepojenia na možnosti odborného smerovania a povolání.
2. Výstupy z nástrojov spätnej väzby pre identifikáciu talentu v rôznych oblastiach schopností, znalostí a zručností a ich prepojenia na možnosti odborného smerovania a povolání.
3. Informácie o „Kariérovom strome“, zahŕňajúce faktory vplývajúce na rozhodovanie o kariérovom smerovaní.
4. Zdroje informácií o trhu práce, sektoroch ekonomiky, regionálnych špecifikách, povolaniach, vzdelávacích inštitúciách, vzdelávacích dráhach a pod.
5. Individualizované prepojenia záujmov, talentu, odbornosti, povolania, typu práce a pracoviska, dopadov voľby v rámci kariéroveho smerovania.
6. Informácia o ďalšej podpore v kariérovom smerovaní.
7. Spätná väzba pre rodičov a pozvanie rodičov.

Čl. 8

Špecifiká procesu získavania spätnej väzby

Zber a spracovanie údajov

Zámerom zberu a spracovania údajov je návrh systematického zberu spätnej väzby od žiakov, ich rodičov/ zákonných zástupcov a pedagógov/výchovných poradcov na základnej škole vo vzťahu k systému fungovania Centra orientácie a k napĺňaniu jeho cieľov.

- Zber spätnej väzby od žiakov vo vzťahu k systému fungovania Centra orientácie a napĺňanie jeho cieľov sa bude vykonávať pravidelne, vždy na konci realizovanej exkurzie a aj vyhodnotené za každú exkurziu vo forme Správy o vyhodnotení.
- Zber spätnej väzby od učiteľov/výchovných poradcov vo vzťahu k systému fungovania Centra orientácie a napĺňanie jeho cieľov sa bude vykonávať pravidelne, vždy na konci realizovanej exkurzie a aj vyhodnotené za každú exkurziu vo forme Správy o vyhodnotení.
- Zber spätnej väzby od rodičov / zákonných zástupcov vo vzťahu k systému fungovania Centra orientácie a napĺňanie jeho cieľov sa bude vykonávať pravidelne, vždy na konci realizovaného stretnutia / individuálnej konzultácie a aj vyhodnotené za každé stretnutie vo forme Správy o vyhodnotení.

Spracovanie dát

- Za spracovanie a vyhodnotenie dát z dotazníkov budú zodpovední pridelení zamestnanci, ktorí ich spracujú do elektronického systému a spracujú výstupy do správy. Vyhodnocovanie bude prebiehať podľa jednotlivých otázok, ale tiež podľa regiónov na úrovni krajov SR, a podľa skupín učebných a študijných odborov ako aj súhrnne za celú Slovenskú republiku.
- Dotazník bude anonymný a pre účely prieskumu nebude vytváraná žiadna databáza žiakov zapojených do SDV, ktorá by obsahovala ich identifikačné osobné údaje.
- Dotazník sa bude spracovávať priradením uvedenej možnosti k otázke. Pri spracovaní otvorených otázok budú pridelení zodpovední pracovníci eliminovať duplicitu potrieb/požiadaviek a návrhov žiakov. Na základe spracovaných dát sa k príslušnému školskému roku vypracuje Správa zo spätnej väzby od žiakov vo vzťahu k systému duálneho vzdelávania.
- Vyhodnotenie dotazníka bude zohľadňovať minimálne nasledovné kritériá:
 - Sektorové vyhodnotenie - do systému duálneho vzdelávania sa môžu zapojiť žiaci vo všetkých študijných a učebných odboroch, oprávnených zapojiť sa do SDV. Môžu sa porovnávať odchýlky medzi jednotlivými odbormi a skúmať príčiny odlišností.
 - Regionálne rozloženie - pôsobenie systému duálneho vzdelávania je celoslovenské, avšak je možné analyzovať rozdielne percentuálne zapojenie žiakov do SDV v jednotlivých krajoch a medziregionálne rozdiely vo vnímaní kvality duálneho vzdelávania.
 - Legislatívny dosah - počas realizácie systému duálneho vzdelávania došlo k viacerým legislatívnym úpravám podmienok SDV, ktoré mali vplyv proces zapojenia žiakov a samotné praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania. Z dostupných už realizovaných prieskumov je možné hodnotiť vplyv na zapojenie a fungovanie žiakov v SDV.

Záverečné ustanovenia

Tento organizačný poriadok je platný pre činnosť Centra orientácie od 1.1. 2019 a je účinný ak, bol prijatý ŠIOV ako súčasť modelu činnosti a metodiky Centra orientácie a schválený štatutárnym orgánom organizácie zamestnávajúcej pracovníkov Centra orientácie.

Zmeny a doplnenia tohto organizačného poriadku sú následne v kompetencii štatutárneho orgánu organizácie zamestnávajúcej pracovníkov Centra orientácie. Ich platnosť vzniká rozhodnutím štatutárneho orgánu organizácie zamestnávajúcej pracovníkov Centra orientácie a je zmeny a doplnenia sú účinné ak neboli rozporované zo strany ŠIOV do 30 dní od vydania rozhodnutia štatutárneho orgánu organizácie zamestnávajúcej pracovníkov Centra orientácie.

Platnosť a účinnosť tohto organizačného poriadku zaniká ku dňu ukončenia zmluvného vzťahu dodávateľa v národnom projekte Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP, konzorcia Centire s.r.o / TRANSFER Slovensko spol. s r.o. (ďalej aj ako „konzorcium“) so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania.

5.2 Štruktúra personálneho zabezpečenia Centra orientácie

Personálne zabezpečenie Centra orientácie (ďalej aj ako „CO“) je v zmysle počtu, rolí, kvalifikácie a činností zamestnancov špecifikované na základe ustanovení Zmluvy s dodávateľom.

Zamestnancami CO sú:

- Vedúci
- Moderátor – expert 1
- Moderátor – expert 2
- Administrátor – komoderátor (IT podpora)

Okrem priamych zamestnancov CO sú súčasťou personálneho zabezpečenia aj ďalší experti, ktorí pripravujú know-how a podporujú pilotnú implementáciu. Všetkých týchto expertov zabezpečuje externý dodávateľ.

Vedúci pracovník Centra orientácie

- **Počet pozícií:**
 - 1
- **Pracovné zaradenie:**
 - Kľúčový expert č. 5 - odborný pracovník – špecialista pre oblasť kariérového poradenstva)
- **Požiadavky na zamestnanca na tejto pozícii:**
 - minimálne 5 rokov praxe v oblasti pedagogiky, psychológie, kariérového alebo výchovného poradenstva pre žiakov základných alebo stredných škôl, alebo ich zahraničného ekvivalentu,
 - vysokoškolské vzdelanie minimálne II. stupňa v oblasti psychológie alebo pedagogiky.
- **Náplň práce na pracovnej pozícii:**
 - riadi činnosť Centra orientácie,
 - poskytuje poradenské služby a informácie:
 - o systéme duálneho vzdelávania,
 - o povolaniach a ich vývoji na trhu práce,

- o možnostiach výberu budúceho povolania pre žiakov ZŠ,
- pre výchovných a kariérových poradcov,
- pre rodičov a zákonných zástupcov žiaka,
- spolupracuje pri tvorbe Metodiky a modelu Centra orientácie,
- spolupracuje pri tvorbe Návrhov na legislatívne úpravy potrebné na implementáciu Centra orientácie pre roky 2019, 2020,
- spolupracuje pri tvorbe Správy o vyhodnotení implementácie Centra orientácie,
- spolupracuje pri aktivitách zabezpečujúcich orientáciu žiakov ZŠ na povolanie,
- vypracováva dotazníky a formuláre slúžiace na spätnú väzbu činnosti Centra orientácie,

Moderátor – expert

- **Počet pozícií:**
 - 2
- **Pracovné zaradenie:**
 - Kľúčový expert č. 4 - odborný pracovník Centra orientácie – moderátor
- **Požiadavky na zamestnanca na tejto pozícii:**
 - minimálne 1 - ročná pracovná skúsenosť s interpretáciou metodík a metodicko-poradenskou podporou v oblasti podpory vzdelávania v oblasti regionálneho školstva (alebo ich zahraničného ekvivalentu),
 - minimálne 1-ročná pracovná skúsenosť v oblasti koordinácie aktivít projektu,
 - vysokoškolské vzdelanie minimálne II. stupňa, alebo ekvivalent;
- **Náplň práce na pracovnej pozícii:**
 - sprevádza žiakov počas aktivít Centra orientácie,
 - administruje dotazníkové metódy,
 - vypracováva závery testov a odporúčania pre žiakov pre výber povolania,
 - poskytuje odborné poradenstvo pre žiakov v Centre orientácie,
 - poskytuje informácie pre žiakov o povolaniach, o možnostiach výberu budúceho povolania, o možnostiach uplatnenia sa pri výbere konkrétneho povolania, o ďalšom smerovaní a vývoji daného povolania a o výbere zamestnávateľa pre absolvovanie praktickej časti vzdelávania vybraného povolania,
 - spolupracuje s vedúcim pracovníkom Centra orientácie pri spracovávaní:
 - metodiky a modelu Centra orientácie,
 - návrhov na legislatívne úpravy potrebné na implementáciu Centra orientácie pre roky 2019, 2020,

- správy o vyhodnotení implementácie Centra orientácie,
- podieľa sa na napĺňaní relevantných registrov.

Administrátor – komoderátor (IT podpora)

- **Počet pozícií:**
 - 1
- **Pracovné zaradenie:**
 - Kľúčový expert č. 4 – administratívny pracovník Centra orientácie
- **Požiadavky na zamestnanca na tejto pozícii:**
 - minimálne 1 - ročná pracovná skúsenosť s interpretáciou metodík a metodicko-poradenskou podporou v oblasti podpory vzdelávania v oblasti regionálneho školstva (alebo ich zahraničného ekvivalentu),
 - minimálne 1 - ročná pracovná skúsenosť v oblasti koordinácie aktivít projektu,
 - vysokoškolské vzdelanie minimálne II. stupňa, alebo ekvivalent;
- **Náplň práce na pracovnej pozícii:**
 - administratívne organizuje činnosť Centra orientácie,
 - vykonáva administratívne a servisné služby zabezpečujúce bezkolíznu prevádzku Centra orientácie.

6 Zdroje

- ¹ Zmluva s dodávateľom ŠIOV – Centire, 2019, <http://crz.minedu.sk/siov/zmluvy/dual-03812/2019/>
- ² Správa o návrhoch ďalšieho pôsobenia centra orientácie, vydal: Centire s.r.o. a TRANSFER Slovensko spol. s r.o. pre Štátny inštitút odborného vzdelávania v rámci NP Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP, 2019
- ³ Právne a legislatívne zásahy potrebné na implementáciu centra orientácie, vydal: Centire s.r.o. a TRANSFER Slovensko spol. s r.o. pre Štátny inštitút odborného vzdelávania v rámci NP Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP, 2019
- ⁴ Správa o vyhodnotení implementácie centra orientácie za rok 2018, vydal: Centire s.r.o. a TRANSFER Slovensko spol. s r.o. pre Štátny inštitút odborného vzdelávania v rámci NP Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP, 2019
- ⁵ <https://www.bmbwf.gv.at/>
- ⁶ Kerler, M., Stark, M.: *Beratung mit Wirkung. Die Effekte der Berufsberatung von BerufsInfoZentren (BIZ) des AMS am Beispiel von Burgenland und Tirol.* AMS report 119, AMS Österreich, Abteilung Arbeitsmarktforschung und Berufsinformation, Viedeň, 2016
http://www.forschungsnetzwerk.at/downloadpub/AMS_report_119.pdf
- ⁷ Bliem, W.: *Schöne, neue (Arbeits-)Welt? Implikationen für die Information, Beratung und Orientierung für Bildung und Beruf.* ibw-Kurzbericht, Viedeň, 2019
http://www.schulpsychologie.at/fileadmin/user_upload/Artikel_Schoene_neue_Arbeits-Welt.pdf
- ⁸ Kariérové typy – RIASEC, Kariérové poradenstvo a kariérová výchova na základnej škole | Odborné poradenstvo pri voľbe povolania, <https://www.komposyt.sk/pre-odbornikov/ziak-so-svvp/preview-file/17-karierove-typy-riasec-1026.pdf>
- ⁹ <http://www.vedomostne-ostrovy.sk/ostrov/#/karierne-poradenstvo/test/krok/4-info>
- ¹⁰ Super, D.E.: A life-Span, Life-Space Approach to Career development in Journal od Vocational Behavior, In. Koščo, J. a kol.: Poradenská psychológia, prvé vydanie, BA, SPN, 1987